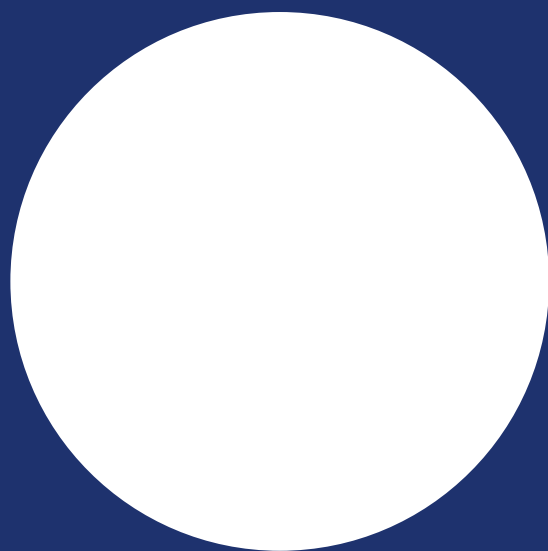
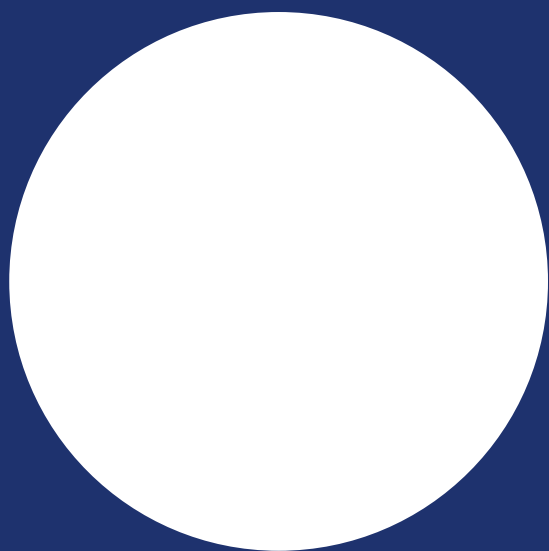

23

MANDÁT ČNB

PEČOVAT O CENOVOU STABILITU,

**PEČOVAT O FINANČNÍ STABILITU
A O BEZPEČNÉ FUNGOVÁNÍ
FINANČNÍHO SYSTÉMU
V ČESKÉ REPUBLICĚ,**

**VYDÁVAT BANKOVKY A MINCE,
ŘÍDIT PENĚŽNÍ OBĚH A ZÚČTOVÁNÍ BANK,**

**VYKONÁVAT DOHLED
NAD OSOBAMI PŮSOBÍCÍMI
NA FINANČNÍM TRHU.**

- Měnovou politikou usilujeme o zachování cenové stability, tedy o udržení nízké a stabilní inflace. Makrobezpečnostní politikou pečujeme o finanční stabilitu a odolnost finančního systému, které jsou nezbytnou podmínkou pro zachování cenové stability. Společným působením měnové a makrobezpečnostní politiky tak přispíváme k udržení důvěry v hodnotu české koruny a ke stabilitě makroekonomického prostředí.
- Dohledem nad finančním trhem, tvorbou pravidel obehřetného chování a jednání se zákazníky chráníme klienty osob a institucí, které podnikají na finančním trhu.
- Při výkonu pravomocí v oblasti řešení krize bank, družstevních záložen a některých obchodníků s cennými papíry vytváříme podmínky pro co nejhladší řešení jejich případné krize bez použití veřejných prostředků.
- Provozováním mezibankovního platebního systému a vydáváním bankovek a mincí zajišťujeme plynulý platební styk a hladký oběh hotovosti.
- Jako banka státu poskytujeme státu a veřejnému sektoru bankovní služby.
- V souladu s hlavním cílem s odbornou péčí nakládáme s devizovými rezervami.
- Jsme součástí Evropského systému centrálních bank a podílíme se na plnění jeho cílů a úkolů.

NA ČEM STAVÍME

NEZÁVISLOST

Široce pojatá a zákonem podložená nezávislost centrální banky je klíčovou podmínkou úspěšné realizace měnové politiky, tedy dlouhodobého nízkoinflačního růstu ekonomiky, stejně tak jako objektivního dohledu nad finančním trhem.

OTEVŘENOST A DŮVĚRYHODNOST

Vysoká míra nezávislosti musí být doprovázena vysokou mírou odpovědnosti vůči veřejnosti za plnění našich cílů. Veřejnosti i jejím voleným zástupcům otevřeně a pravidelně sdělujeme své cíle a míru jejich naplňování, stejně jako naše názory, záměry a předpoklady do budoucna, a tím činíme naše konání srozumitelné, předvídatelné, a proto důvěryhodné.

ODBORNÁ ZDATNOST

Odborně zdatní a kompetentní zaměstnanci jsou předpokladem pro to, aby se ČNB dařilo posilovat její pověst jako důvěryhodné a otevřené instituce doma i v mezinárodním měřítku.

OBSAH

ROK 2023 VE ZKRATCE	7
ROK SNÍŽENÍ INFLACE	11
<u>1. INFLACE NA ÚSTUPU</u>	<u>19</u>
MĚNOVÁ POLITIKA	20
OPERACE NA FINANČNÍM TRHU	26
SPRÁVA DEVIZOVÝCH REZERV	28
HOSPODAŘENÍ	33
<u>2. FINANČNÍ STABILITA A DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL NA FINANČNÍM TRHU</u>	<u>43</u>
MAKROOBEZŘETNOSTNÍ POLITIKA	44
REGULACE FINANČNÍHO TRHU	49
EVROPSKÁ REGULACE	51
DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM	53
POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZE	65
<u>3. PENĚŽNÍ OBĚH, PLATEBNÍ SYSTÉMY A INOVACE V PLATEBNÍM STYKU</u>	<u>71</u>
PENĚŽNÍ OBĚH	72
PLATEBNÍ SYSTÉMY A INOVACE V PLATEBNÍM STYKU	75
<u>4. STATISTICKÉ A VÝZKUMNÉ AKTIVITY</u>	<u>81</u>
STATISTIKA	82
EKONOMICKÝ VÝZKUM	84
FINANČNÍ VÝZKUM	86

<u>5. EVROPSKÉ A MEZINÁRODNÍ OTÁZKY</u>	<u>91</u>
<u>6. INSTITUCIONÁLNÍ ZMĚNY A RACIONALIZACE FUNGOVÁNÍ</u>	<u>101</u>
PROVOZNÍ ÚSPORY	102
ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	103
ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. PROSINCI 2023	106
LIDSKÉ ZDROJE	108
<u>7. ČNB A VEŘEJNOST</u>	<u>117</u>
KOMUNIKACE	118
FINANČNÍ A EKONOMICKÁ GRAMOTNOST	121
NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM ČNB	124
KONGRESOVÉ CENTRUM	129
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	130
<u>8. 30. VÝROČÍ VZNIKU ČNB A ČESKÉ MĚNY</u>	<u>135</u>
BANKOVKA 1000 Kč S PŘÍTISKEM KOLKU	136
VÝSTAVA <i>ROZDĚLENO!</i>	137
VZNIK ČESKÉ A SLOVENSKÉ MĚNY V ROCE 1993	
ODBORNÁ KONFERENCE 30 LET ČNB – CESTA ČESKÉHO BANKOVNICTVÍ	138
RESEARCH OPEN DAY	139
ČESKO-SLOVENSKÉ EKONOMICKÉ FÓRUM	140
DISKUSNÍ FÓRUM ČNB 2023	141
<u>ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA K 31. 12. 2023</u>	<u>145</u>
SEZNAM ZKRATEK	179

ROK 2023 VE ZKRATCE

- Inlace v průběhu roku poklesla nejvíc za posledních třicet let – z lednových 17,5 % na 6,9 % v závěru roku 2023. Přispěla k tomu zejména přísná měnová politika ČNB, která tlumila domácí poptávkové tlaky, a také odeznění nákladových tlaků ze zahraničí.
- Vývoj a výhled inflace umožnil bankovní radě poprvé snížit úrokové sazby v prosinci 2023 – hlavní úrokovou a T repo sazbu o 25 p. b. ze 7,00 % na 6,75 %, ve stejném rozsahu se snížila také lombardní sazba z 8,00 % na 7,75 % a diskontní sazba z 6,00 % na 5,75 %.
- ČNB dosáhla v roce 2023 zisku 55,1 miliardy Kč. Zlepšila provozní hospodaření, snížila počet zaměstnanců o 5 % a klesl i počet ředitelů přímo řízených bankovní radou ze 17 na 14. Veškerý zisk ČNB použila na částečnou úhradu kumulované účetní ztráty z minulých let.
- Objem zlata v devizových rezervách ČNB narostl z 11,96 tuny na začátku roku na 30,67 tuny na jeho konci. Stalo se tak na základě rozhodnutí bankovní rady s cílem dosáhnout větší diverzifikace portfolia.
- Akciová portfolia devizových rezerv si ČNB od října začala spravovat sama. Uspořila tak další náklady.
- Česká ekonomika se v roce 2023 dotkla dna finančního cyklu, když se ve stagnující ekonomice výrazně méně poskytovaly nové úvěry. Bankovní rada tak postupně snížila sazbu proticyklické kapitálové rezervy z 2,5 % platných ke konci roku 2022 na 2 %.

- Protože analýzy ukázaly nízká systémová rizika spojená s trhem hypoték a bydlení, bankovní rada v červnu deaktivovala horní hranici úvěrového ukazatele DSTI, tj. podílu dluhové služby na čistých ročních příjmech, a v listopadu DTI, tedy poměru výše dluhu a ročních čistých příjmů.
- Skončil režim intervencí. Bankovní rada o tom rozhodla v srpnu poté, co ČNB na trhu od října 2022 neintervenovala. Zároveň obnovila program pravidelných odprodejů části výnosů devizových rezerv.
- Viceguvernérem ČNB byl jmenován dosavadní člen bankovní rady Jan Frait. Novými členy místo Oldřicha Dědka a Marka Mory, jimž skončilo funkční období, se stali Jan Kubíček a Jan Procházka. Do funkce nové členy bankovní rady 13. února jmenoval prezident České republiky.
- ČNB a Ministerstvo financí doporučily vládě, aby zatím nestanovovala datum přijetí eura, a tedy ani neusilovala o vstup České republiky do kurzového mechanismu ERM II. Doporučení je součástí společného dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou.
- Rok 2023 se v centrální bance nesl ve znamení výročí 30 let od vzniku ČNB a české koruny. ČNB mimo jiné vydala výroční tisícikorunu s přítiskem, připravila výstavu o měnové odluce a uspořádala několik odborných konferencí.
- Kvůli změnám v technologii tisku ČNB uvedla do oběhu novou bankovku v nominální hodnotě 5000 Kč, vzor 2023.
- ČNB spustila novou verzi veřejné databáze ARAD. Jednotný systém prezentace časových řad obsahuje statistiky za jednotlivé oblasti finančního trhu.
- V listopadu ČNB zpřístupnila bankám registr telefonních čísel pro tzv. platby na kontakt. Lidé tak mohou rychleji a jednodušeji vyplňovat platební údaje. Platby na kontakt pomáhají zmírnit riziko, že klient omylem zadá špatné číslo účtu příjemce.

- Zástupci centrální banky čelili opakovaným pokusům o zneužití jména při podvodech v platebním styku. Podvodníci vydávající se za zaměstnance ČNB se snažili získat přístup k bankovním účtům či se jinak dostat k penězům. ČNB na to mimo jiné upozornila na jarní tiskové konferenci, kde představila video a web s tipy, jak se podvodům bránit.
- Guvernér Aleš Michl udělil historicky první Cenu guvernéra za mimořádný přínos pro rozvoj finanční a ekonomické gramotnosti. Ocenění získala učitelka matematiky a biologie ze základní školy ve Vimperku Jana Doležalová, a to v den 1. narozenin Návštěvnického centra ČNB.

ROK SNÍŽENÍ INFLACE

V červenci 2022 přebírala nová bankovní rada odpovědnost za měnovou politiku a cenovou a finanční stabilitu naší země.

Stav nebyl dobrý:

Za prvé, měli jsme nejvyšší inflaci v historii (17,5 %), pomínou-li růst cen v období transformace země začátkem devadesátých let. Ani zdaleka nebyl plněn zákonný hlavní cíl České národní banky, kterým je péče o cenovou stabilitu.

Za druhé, likvidaci Sberbank provázely žaloby zpochybňující celý proces. Žaloby od státu, ze strany zástupců Ministerstva financí, krajů a měst, kteří dříve svěřili finanční prostředky Sberbank. Pomoci zabezpečit transparentní proces likvidace banky z pozice členství ve věřitelském výboru byl pro nás důležitý úkol týkající se finanční stability a důvěryhodnosti. Podle zákona totiž ČNB pečuje i o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice.

Za třetí, přebírali jsme ČNB s nejvyšší hospodářskou ztrátou v historii a s rekordním růstem provozních výdajů.

Bylo potřeba postavit se situaci čelem a co nejrychleji doručit výsledky.

Ad 1) V listopadu 2022 jsem v projevu na Masarykově univerzitě představil novou měnovou strategii – podmínky, za jakých bude naše koruna znovu silná. Na jaře 2023 se podařilo dosáhnout nejpřísnějších měnových podmínek za posledních 20 let (měnové podmínky zohledňují, jak dohromady působí

úrokové sazby a měnový kurz na ekonomiku). Kurz koruny byl v té době dokonce nejsilnější v historii a země mohla levněji dovážet drahé suroviny. Silná koruna zároveň zpřísnila měnové podmínky pro velké firmy, na které do té doby nedopadaly vysoké sazby ČNB, protože si braly úvěry v eurech. Přestože nominální sazba zůstala po většinu roku 2023 na 7 %, ex ante reálné úrokové sazby zohledňující očekávanou inflaci postupně rostly až na historická maxima. Až tehdy začala měnová politika nejvíce fungovat.

Nová strategie měnové politiky zabrala. Zkraje roku 2024, kdy píši tento úvodní text, jsem již zaměstnancům ČNB mohl poslat tento dopis:

„Nová bankovní rada začala svou práci v červenci 2022 – tehdy byla meziroční inflace 17,5 procenta. Změnili jsme strategii měnové politiky. A podařilo se inflaci podstatně snížit. Český statistický úřad právě oznámil, že inflace byla letos v lednu meziročně 2,3 procenta. Obnovili jsme cenovou stabilitu, což je náš zákonný mandát. V projevu při jmenování guvernérem v květnu 2022 jsem řekl, že cílem bude postupný návrat inflace k úrovni 2 procent. A že předpokládám, že to bude trvat dva roky. Děkuji všem v ČNB za to, že mi pomohli splnit slib, který jsem dal při jmenování guvernérem. Zůstaneme jestřáby, kteří udělají vše pro cenovou stabilitu... Očekáváme, že sazby budou na vyšší úrovni, než jsme byli zvyklí posledních více než 10 let. Ekonomiku je totiž potřeba založit na úsporách a nikoliv na dluzech... Oslava, tisková konference apod. žádné nebudou, protože budoucnost nás bude hodnotit nikoliv podle dílčích, ale podle dlouhodobých výsledků práce.“

Ad 2) Likvidace Sberbank se i díky práci našich lidí v ČNB z pozice člena věřitelského výboru stala historicky nejúspěšnějším případem insolvence banky. Připomínám, že celý proces žalovalo mnoho subjektů, ale všechny se podařilo přesvědčit, že jdeme správnou cestou. Měli jsme během roku 2023 mnoho jednání, porad, rozhodnutí. Na začátku roku 2024 bylo již vyplaceno zpět 95 procent peněz klientů. Práce budou pokračovat tak, aby i zbývající menšina peněz byla klientům vyplacena a likvidace úspěšně završena – byť to ještě potrvá.

Ad 3) Co se týče vlastního hospodaření centrální banky, současná bankovní rada zdědila nejvyšší kumulativní ztrátu banky v historii: 487 miliard korun. Ihned jsme začali řešit provoz, tedy jednu z částí výsledovky, která se nevyvíjela dobře. Rekordní růst provozních výdajů jsme museli zkrotit, neboť ČNB má jít veřejnosti příkladem. Proto jsme přistoupili v roce 2023 k racionalizaci v ČNB. Z výsledků by měl Alois Rašín radost: během roku 2023 jsme zúžili tým nejvyšších manažerů, tedy ředitelů přímo dohlížených bankovní radou (BR-1), ze sedmnácti na čtrnáct. Kromě úspor se instituce stala i lépe říditelnou. Nyní připadá na sedm členů bankovní rady čtrnáct BR-1, tedy každý člen bankovní rady dohlíží dva týmy. Má tak prostor se jim maximálně věnovat a doručovat společně výsledky. Především integrace týmů licencí a sankcí s dohledy by měla výrazně zlepšit výsledky naší práce. Dále jsme uskutečnili racionalizaci v každé sekci, tedy napříč bankou. Počet pracovních pozic v ČNB klesl v roce 2023 o 5,1 %. Šlo o první komplexní zeštíhlení provozu centrální banky za posledních 10 let.

Výsledky racionalizace v ČNB

	2022	2023	Meziroční změna v %
Počet pracovních pozic v ČNB	1516	1439	-5,1
Počet ředitelů dohlížených bankovní radou	17	14	-17,6

Rok 2023 se podařilo zakončit ziskem 55,1 miliardy Kč. Část nakumulované ztráty z minulosti jsme tak v roce 2023 umazali. Struktura aktiv a pasiv ale zatím není taková, aby nám umožňovala vytvářet zisk dlouhodoběji, a je potřeba ve změnách pokračovat. Budeme posilovat zejména očekávaný výnos a diverzifikaci aktiv. Očekávanou výnosnost a zejména diverzifikaci aktiv v rozvaze by měl posílit postupný nákup zlata až na 100 tun, což by bylo nejvíce v historii ČNB (pro srovnání, v roce 2019 bylo v trezorech 8 tun zlata, nejméně v historii). Dále postupně mírně zvětšíme podíl držných akcií. Zájemcům o tuto problematiku doporučuji přečíst si závěry našeho výzkumu, který jsme provedli společně s kolegy Tomášem Adamem a Michalem Škodou. Udělám všechno pro to, abych příští guvernérce nebo guvernérovi odkázal lepší rozvahu a výsledovku, než jsem zdědil já.

A ještě něco měníme: firemní kulturu. Profesionalita, týmovost, píle v práci a odhodlání dělat nové věci – to vše se snažíme zdůrazňovat našim zaměstnancům. To, co chci v bance dodržovat a podporovat, je morálka, etika, slušnost, prostě pevný a příkladný charakter každého z nás. Charakter je to, jak jednáte, když se nikdo nedívá. Má oblíbená kniha se jmenuje Vítězové nikdy nepodvádějí. Každý zaměstnanec ji ode mě v prosinci 2023 dostal jako dárek. Je to kniha apelující na to, že národ, organizace, tým potřebuje k úspěchu od lidí dodržování morálních hodnot. Pracovní krédo by mělo být: Co řekneš, platí, co slíbiš, uděláš.

Lidé, kteří se řídí obecně uznávanými hodnotami, kteří mají charakter, obvykle dosahují svých cílů, jsou spokojeni doma i v zaměstnání a nacházejí důležitější smysl života než závist, pomluvy, prostě zlobu. Neznám žádného skutečně úspěšného člověka bez smyslu pro slušnost. Jsou tací, kteří se zdají být na povrchu úspěšní, ale ve skutečnosti jsou to sobečtí, nešťastní lidé, kterým chybí schopnost respektovat zájem ČNB. Nehodlám ale ztrácet čas minulostí. Klíčem je budoucnost. Tedy to, co my zde v bance uděláme pro republiku.

My jako ČNB musíme zůstat pevností slušnosti a morálky v této zemi a doručovat republice výsledky práce. Morálka a slušnost budou základní hodnoty v této bance, protože slušní a čestní lidé dokončí svou práci ve velkém stylu a s respektem.

Aleš Michl, guvernér

X 94

100

573502

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

1. 1. 1993

VZNIK ČESKÉ REPUBLIKY A ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

Při rozdělení Československa vznikly dvě nové centrální banky: Česká národní banka (ČNB) a Národní banka Slovenska (NBS). Nahradily někdejší Státní banku československou (SBČS), která zanikla společně s Českou a Slovenskou Federativní Republikou. ČNB se stala centrální bankou na základě nové české ústavy, podrobně se pak její organizaci a činnosti věnoval zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Hlavním cílem její činnosti se stala péče o stabilitu měny.

Obě nově zřízené centrální banky navázaly na tradice československého centrálního bankovníctví, jehož počátky náležejí do doby krátce po vzniku československé měny, kdy vznikl Bankovní úřad ministerstva financí.

PO ZÁNÍKU ČESKOSLOVENSKÉ FEDERACE JE SE VZNIKEM SAMOSTATNÉ ČESKÉ REPUBLIKY SPOJEN I VZNIK ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY. NAVAZUJE NA PRÁCI STÁTNÍ BANKY ČESKOSLOVENSKÉ, KTERÁ V LETECH 1950-1992 PEČOVALA O STABILITU ČESKOSLOVENSKÉ MĚNY.

VÝCHODISKEM PŮSOBNÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY JE ZÁKON ČESKÉ NÁRODNÍ RADY č. 6/1993 Sb., KTERÝ NABYL ÚČINNOSTI 1. LEDNA 1993.

TENTO ZÁKON MIMO JINÉ UVÁDÍ:

§1: (1) „ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA JE ÚSTŘEDNÍ BANKOU ČESKÉ REPUBLIKY.“

§2: „HLAVNÍM CÍLEM ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY JE ZABEZPEČOVAT STABILITU ČESKÉ MĚNY.“

§9: (1) „PŘI ZABEZPEČOVÁNÍ SVÉHO HLAVNÍHO CÍLE JE ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA NEZÁVISLÁ NA POKYNECH VLÁDY.“

TATO PAMĚTNÍ KNIHA ČNB JE ZALOŽENA K ZAZNAMENÁNÍ DŮLEŽITÝCH UDÁLOSTÍ A SETKÁNÍ, JEJICHŽ PŘIPOMENUTÍ V ČASOVÉM SLEDU UMOŽNÍ LÉPE POZNÁVAT HISTORII TĚTO INSTITUCE.

JOSEF TOŠOVSKÝ
GUVERNÉR ČNB

5

6

7

8

4. 1. 1993

ZAHÁJENÍ KOLKOVÁNÍ BANKOVEK V KOMERČNÍ BANCE

Během roku 1992 se očekávalo, že v případě vzniku dvou samostatných států bude třeba rozdělit i československou měnu. Guvernér SBČS proto již v červenci 1992 schválil přípravu a výrobu kolků, které měly sloužit k označení bankovek budoucí České republiky. Brzy poté ministerstvo financí objednalo u firmy Thomas De La Rue výrobu 160 milionů kolků.

S ohledem na utajení vyrobila firma Thomas De La Rue kolký ve svém závodu v Bogotě, odkud se od konce srpna 1992 postupně letecky přepravovaly do Československa. Ačkoliv bylo kolkování zahájeno již v prosinci 1992, jeho rozhodující část se uskutečnila až v době po 4. lednu 1993, a to na provozech Komerční banky.

BEDŘICH
SMETANA
1824-1884

INFLACE NA ÚSTUPU

Přísná měnová politika, která přispívala k tlumení domácích poptávkových tlaků, a pokračující oslabování nákladových inflačních faktorů ze zahraničí vytvořily v roce 2023 vhodné podmínky pro robustní pokles inflace. Ta dosáhla svého vrcholu v lednu loňského roku a počínaje únorem začala velmi rychle zpomalovat, přičemž k jejímu poklesu přispívaly všechny složky spotřebitelského koše. Trend snižování inflace se v říjnu dočasně přerušil statistickým vlivem úsporného tarifu, který snižoval srovnávací základnu na konci roku 2022. Návrat inflace do blízkosti 2% cíle ČNB začátkem roku 2024 však nebyl tímto efektem narušen, když v lednu skokově zpomalila na 2,3 %. Průměrná míra inflace za celý rok 2023 činila 10,7 %.

V reakci na odeznívání silných inflačních tlaků snížila bankovní rada na konci roku hlavní úrokovou sazbu na 6,75 %. Úrokové sazby se po celý rok nacházely na vysoké úrovni a spolu se silnou korunou tak doručovaly nejpřísnější měnové podmínky za posledních více než 20 let.

Úsilí ČNB o návrat inflace k 2% cíli se odrazilo i v hospodaření. Náklady spojené s výkonem domácí měnové politiky dosáhly rekordní výše, neboť hladina měnověpolitických úrokových sazeb zdražila úložky volné likvidity finančního sektoru u centrální banky. Zvýšením výkonnosti devizových rezerv se podařilo tento negativní dopad do značné míry vyvážit, nicméně až výrazná změna podmínek na zahraničních trzích v závěru roku umožnila jeho úplnou eliminaci. Vedle toho ČNB zracionalizovala výkon všech svých činností a zredukovala počet pracovních míst. Jako závazek společenské odpovědnosti současně utlumila mzdový nárůst, což byla podmínka nezbytná ke zpomalení růstu provozních nákladů.

MĚNOVÁ POLITIKA

−0,2 %

POKLES TUZEMSKÉ EKONOMIKY
ZA ROK 2023

Hlavním úkolem měnové politiky je péče o cenovou stabilitu. Tohoto úkolu ČNB dosahuje v režimu cílování inflace, v němž usiluje o udržení meziročního přírůstku indexu spotřebitelských cen v blízkosti 2% cíle. Na této úrovni se nacházejí i inflační cíle mnoha dalších vyspělých ekonomik.

Česká ekonomika procházela v roce 2023 útlumem, na kterém se výrazně podílela velmi slabá spotřebitelská poptávka. Pod její pokles se podepsal propad reálných příjmů domácností a také vysoká míra úspor, která byla odrazem zvýšených úrokových sazeb a opatrnosti domácností plynoucí z rychlého poklesu jejich kupní síly. Ve druhé polovině roku se meziroční pokles soukromé spotřeby zmírnil, a to zejména díky rychle se snižující inflaci, jejíž odeznívání zastavilo více než dva roky trvající pokles reálných mezd. Růstu ekonomiky dále bránila klesající tvorba zásob, která se po období narušených dodavatelsko-odběratelských vztahů postupně navracela na předkrizové hodnoty. Pokles ekonomické aktivity byl na druhé straně tlumen zejména čistým vývozem, ve kterém se odrážela finalizace dříve nedokončené výroby a slabá domácí poptávka po dovozu. Investiční aktivita se v podmínkách solidní ziskovosti firem odrazila ode dna. K jejímu oživení přispěly také investice sektoru vládních institucí spolufinancované evropskými fondy z předchozího programového období. Fiskální politika jako celek na růst české ekonomiky působila v souhrnu přibližně neutrálně. Ukončení některých podpůrných opatření z roku 2022 bylo vykompenzováno náběhem vybraných nástrojů na pomoc s vysokými cenami energií pro firmy a domácnosti. V úhrnu za celý rok 2023 poklesla česká ekonomika o 0,2 % a stále se tak nedokázala plně zotavit z dopadů ekonomických šoků z posledních let.

MĚNOVÁ
POLITIKA

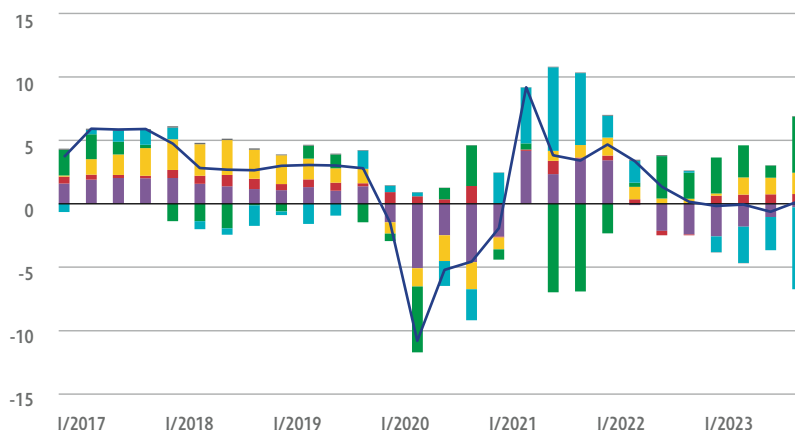
INFLAČNÍ CÍL

INFLAČNÍ CÍLE
VYBRANÝCH
CENTRÁLNÍCH
BANK

PROČ ČEŠI
OMEZUJÍ SVOU
SPOTŘEBU
NEJVÍCE
V EVROPĚ?

**Meziroční růst reálného
hrubého domácího produktu a jeho struktura**
(růst HDP v %, příspěvky v p. b.)

- Výdaje neziskových institucí
- Změna stavu zásob
- Čistý vývoz
- Tvorba hrubého fixního kapitálu
- Spotřeba vládních institucí
- Spotřeba domácností
- HDP

NA PODZIM BUDE
INFLACE „ZUBATÁ“,
NEŽ ZAČÁTKEM
ROKU SPADNE
K CÍLI

INFLACE KLESÁ:
PRŮBĚŽNÉ
VYHODNOCENÍ
DEZINFLAČNÍHO
PROCESU V ČR

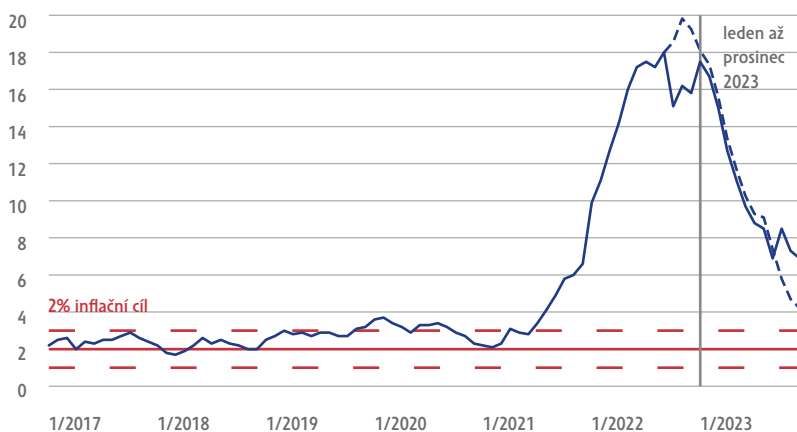
Rok 2023 byl ve znamení rychlého poklesu inflace. K tomu došlo zejména vlivem pokračujícího odezdnívání zahraničních nákladových tlaků, které souvisely s energetickou krizí, narušenými dodavatelskými řetězci a nedostupností materiálů a komponent. Ke zvolnění inflačních tlaků přispěla i utlumená spotřebitelská poptávka v důsledku hlubokého poklesu reálných příjmů domácností a přísné měnové politiky. Proinflačně působily zejména rostoucí ziskové marže podniků, které dosáhly svého vrcholu ve druhé polovině roku a poté se v návaznosti na utlumenou domácí poptávku začaly snižovat. K růstu cenové hladiny ale přispíval i nadále svižný růst nominálních mezd v podmínkách napjatého trhu práce.

Inflace dosáhla svého vrcholu v lednu 2023 a již od února začal růst cenové hladiny v tuzemské ekonomice prudce zpomalovat. Restriktivní měnová politika a pokračující odezdnívání zahraničních nákladových tlaků vedly k rychlému poklesu inflace, která se v červnu po dlouhé době vrátila do jednociferných hodnot. Pokles inflace pak pokračoval i během letních měsíců. K ústupu inflace přispěla zejména její jádrová složka, která poklesla vlivem zmírnění celkových inflačních tlaků, ale i díky zpomalujícímu růstu nákladů vlastnického bydlení, které jsou zachyceny v rámci tzv. imputovaného nájemného. V něm se projevovaly vysoké úrokové sazby, které zbrzdily růst úvěrů na bydlení a s tím i růst cen nemovitostí. Díky zlevňujícím zemědělským komoditám zpomalil rovněž růst cen potravin. Ceny pohonných hmot přešly počínaje březnem do hlubokého meziročního poklesu, v němž vlivem vysoké srovnávací základny setrvaly až do konce roku. Díky zlevnění energií na světových burzách zpomalovala dynamika cen elektřiny a plynu. V posledním čtvrtletí ovšem došlo ke skokovému zvýšení

10,7 %

PRŮMĚRNÁ MÍRA INFLACE ZA
ROK 2023

meziročního růstu cen elektřiny, a to statistickým vlivem snížené srovnávací základny z důvodu zavedení vládního energetického úsporného tarifu ve čtvrtém čtvrtletí 2022. Bez tohoto vlivu a bez odpuštění a znovuzavedení poplatku za obnovitelné zdroje energie by inflace v prosinci 2023 činila 4,2 % místo zveřejněných 6,9 %. Po odeznění tohoto vlivu inflace v lednu 2024 skokově zpomalila na 2,3 %.

Vývoj inflace ve srovnání s cílem ČNB

(celková inflace, meziročně v %)

- Celková inflace
- - - Inflace očištěná o vliv úsporného tarifu a poplatku za obnovitelné zdroje energie

Bankovní rada v roce 2023 udržovala přísné nastavení úrokových sazeb, které tak tlumily domácí poptávkové tlaky. V první polovině roku ve své komunikaci navíc zdůrazňovala, že je připravena zvýšit úrokové sazby, zejména pokud by došlo k naplnění proinflačních rizik a inflace neklesala dostatečně rychle směrem k 2% cíli ČNB. Prognózy inflace byly po celý rok zatíženy řadou rizik a nejistot. Mezi ně patřilo zejména riziko neukotvených inflačních očekávání, které se mohlo projevit ve mzdových vyjednáváních či ve výraznějším než očekávaném přecenění zboží a služeb na začátku roku 2024. Možný proinflační faktor představovalo i hluboce deficitní hospodaření sektoru vládních institucí projevující se ve zvýšeném přírůstku množství peněz v ekonomice. Ačkoli prognózy ve druhé polovině roku již naznačovaly možnost snížení úrokových sazeb, bankovní rada v reakci na proinflační vyznění rizik ponechala úrokové sazby beze změny až téměř do konce roku. K uvolnění měnové politiky přistoupila bankovní rada v prosinci, kdy snížila základní úrokové sazby o 0,25 procentního bodu. Bankovní rada pokračovala v započatém cyklu postupné normalizace měnové politiky i na začátku roku 2024, kdy na svém únorovém zasedání snížila úrokové sazby o dalších 0,50 procentního bodu. Hlavní úroková sazba (tzv. dvoutýdenní repo sazba) se tak v únoru 2024 snížila na 6,25 %.

PROINFLAČNÍ
RIZIKA VEDOU
K OPATRNOSTI,
ÚROKOVÉ SAZBY
ZŮSTÁVAJÍ
STABILNÍ

ČNB SNÍŽILA
ÚROKOVÉ SAZBY

6,75 %

ÚROVEŇ DVOUTÝDENNÍ REPO
SAZBY NA KONCI ROKU 2023

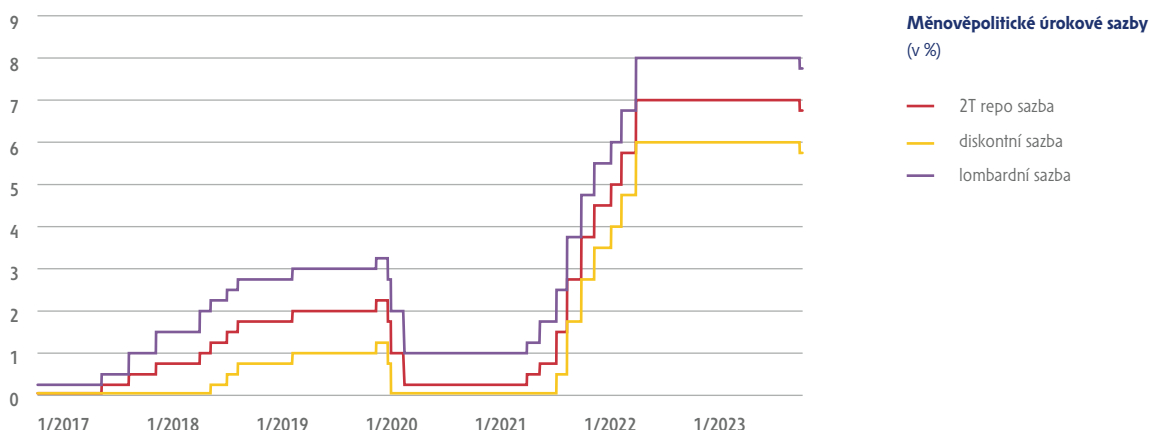

ČNB
ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

Česká národní banka
@CNB_cz

„Do tří měsíců by měla být inflace v meziročním vyjádření pod 10 %. Není to ale vítězství. Pořád to ve 2. pololetí bude inflace, se kterou se nesmíme smířit. Nesmíme se jí přizpůsobit,“ uvedl guvernér Aleš Michl při diskusi na půdě @vsecz.

K tlumení inflačních tlaků přispíval také vývoj kurzu koruny. Ten na počátku roku setrval posiloval, k čemuž přispíval zlepšující se sentiment na finančním trhu související s příznivým vývojem zásob plynu během zimy a s klesajícími cenami energií na světových trzích. V první polovině roku pomáhala koruně také deklarovaná připravenost ČNB bránit nadměrným výkyvům měnového kurzu. V březnu se posilující trend české koruny přerušil v souvislosti se zvýšenou averzí k riziku na světových finančních trzích, kterou způsobily problémy v americkém a švýcarském bankovním sektoru. Oslabení koruny však bylo pouze dočasné a záhy začala česká měna opětovně posilovat až k historicky nejsilnějším úrovním. Silná koruna tlumila cenové tlaky dovážené ze zahraničí a zpřísnila měnové podmínky i těm podnikům, kterým se do té doby dařilo vyhnout vysokým úrokovým sazbám ČNB díky eurovému financování.

Na konci dubna se vývoj obrátil a koruna začala zejména vlivem zužujícího se úrokového diferenciálu vůči eurovým i dolarovým sazbám postupně oslabovat. Na začátku srpna bankovní rada formálně ukončila intervenční režim oznámený v květnu 2022 a zároveň obnovila program odprodeje části výnosů z devizových rezerv. Kurz koruny se v posledním čtvrtletí roku 2023 pohyboval okolo úrovně 24,5 CZK/EUR a po krátkodobém posílení v listopadu koruna v prosinci oslabila na nejslabší úroveň z celého roku. Spolu s vysokými úrokovými sazbami vytvořila silná česká koruna nejpřísnější měnové podmínky za posledních 20 let, čímž napomohla ve snižování inflace.

23,4 CZK/EUR

PRŮMĚRNÝ MĚSÍČNÍ
KURZ KORUNY VŮČI
EURU DOSÁHL V DUBNU
HISTORICKY NEJSILNĚJŠÍ
HODNOTY

Vývoj kurzu CZK/EUR

ANALÝZY STUPNĚ
SLADĚNOSTI ČR
S EUROZÓNOU

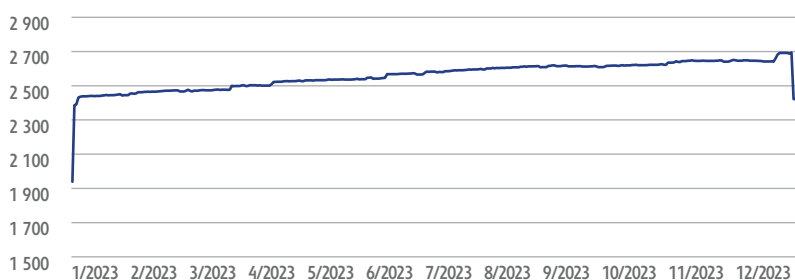
V prosinci ČNB zveřejnila publikaci Analýzy stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou, která každoročně přináší dlouhodobý pohled na vývoj české ekonomiky v kontextu závazku ČR přistoupit k eurozóně. Z provedených analýz vyplývá, že ke slabším místům v připravenosti české ekonomiky na přijetí eura patří nedokončený proces ekonomické konvergence k eurozóně, zejména z pohledu tuzemské cenové a mzdové úrovně, poměrně nízká strukturální podobnost české ekonomiky s eurozónou a přetrvávající strukturální nerovnováha českých veřejných financí. V tematických kapitolách dokument podrobněji rozebírá institucionální vývoj v eurozóně a EU, dopady změn kurzu koruny na konkurenceschopnost české ekonomiky, euroizaci české ekonomiky, flexibilitu tuzemského trhu práce a různorodost vývoje inflace napříč zeměmi eurozóny v posledních letech.

VYHODNOCENÍ
PLNĚNÍ
MAASTRICHTSKÝCH
KRITÉRIÍ

Ve spolupráci s Ministerstvem financí ČNB v roce 2023 vypracovala také pravidelný materiál pro vládu ČR *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Ten vládě doporučil prozatím nestanovovat cílové datum vstupu do eurozóny. Materiál konstatoval, že ČR v roce 2023 nesplní dvě maastrichtská konvergenční kritéria, konkrétně cenové kritérium a kritérium fluktuace měnového kurzu. Splněno bude pouze kritérium konvergence úrokových sazeb a formálně také kritérium stavu veřejných financí (přestože bude překročena referenční hodnota pro deficit), neboť Evropská komise vzhledem k aplikaci obecné únikové doložky nenavrhl zahájení postupu při nadměrném schodku. Vlastní ekonomická připravenost ČR na přijetí eura výrazněji nepokročila. Na straně eurozóny dopady energetické krize dále zviditelnily její ekonomickou různorodost. Podoba a fungování hospodářské a měnové unie se od vstupu ČR do EU změnily a dále se vyvíjejí. V současnosti proto nelze spolehlivě odhadnout budoucí potenciální finanční a nefinanční závazky spojené se vstupem ČR do eurozóny.

OPERACE NA FINANČNÍM TRHU

Svoji měnovou politiku ČNB realizuje prostřednictvím operací na mezibankovním trhu. Jejich rozhodující složkou jsou dvou- a tříměsíční repo operace, jimiž centrální banka z bankovního sektoru stahuje likviditu. Strukturální přebytek likvidity v roce 2023 v průměru dosahoval z 600 mld. Kč. Cenovým limitem pro tyto operace je dvouměsíční repo sazba, která je klíčovou měnověpolitickou sazbou. Její nastavení se dále promítá do tržních úrokových sazeb a následně do dalších ekonomických veličin. Objem měnověpolitických repo operací je stanoven tak, aby banky mohly splnit povinné minimální rezervy a zároveň efektivně investovat volnou likviditu. ČNB denně na svých webových stránkách zveřejňuje predikci vývoje likvidity v bankovním sektoru a poskytuje tak bankám informaci o aktuální situaci na trhu, která jim umožňuje optimalizovat plánování jejich likviditních potřeb. Efektivní řízení likvidity v roce 2023 vedlo k meziročnímu snížení průměrné výše volných rezerv o 48 %. V září bankovní rada ČNB rozhodla o zrušení úročení povinných minimálních rezerv s účinností od října 2023 s cílem snížit náklady na provádění měnové politiky při zachování její efektivity.

Strukturální přebytek likvidity
(v mld. Kč)

Na rozdíl od předchozího roku ovlivňovaly v roce 2023 likviditu bankovního sektoru pouze standardní vlivy. Její hladinu průběžně navyšovaly platby z evropských institucí směřující do vládního sektoru a úroky z operací ČNB. Obnovení programu odprodeje části výnosů z devizových rezerv po oficiálním ukončení intervenčního režimu v srpnu 2023 působilo proti dalšímu nárůstu likvidity.

Centrální banka poskytuje bankovní služby státu, které zahrnují vedení účtů, provádění platebního styku a služby související s řízením likvidity souhrnných účtů státní pokladny. Tuto činnost provádí v souladu se zákonem o ČNB a zákonem o rozpočtových pravidlech. ČNB vede tři souhrnné účty: v korunách, v eurech a od roku 2023 nově také v amerických dolarech. Likviditu souhrnných účtů státní pokladny ČNB řídí v každodenní úzké spolupráci s Ministerstvem financí. Predikce příjmů a výdajů všech subjektů podřízených souhrnným účtům určuje objem prostředků, které ministerstvo může investovat na trhu. Operace jeho jménem provádí ČNB. V roce 2023 takto v průměru každý den na trhu ukládala 342 mld. Kč.

SPRÁVA DEVIZOVÝCH REZERV

Celkový objem devizových rezerv ke konci roku 2023 dosáhl podle metodiky MMF 3 320,1 mld. Kč (134,3 mld. EUR). O výši a struktuře devizových rezerv ČNB pravidelně informuje na svých webových stránkách. Devizové rezervy se skládají z aktivně spravovaných portfolií, aktiv MMF, malé části zlata drženeho mimo světové trhy (např. pro výrobu mincí) a ostatních operací podle metodiky MMF (např. repo operací prováděných při správě devizových rezerv).

Tržní hodnota aktivně spravované části devizových rezerv k 31. prosinci 2023 činila 3 110,1 mld. Kč (125,8 mld. EUR), což představuje meziroční růst o 268,4 mld. Kč (+7,9 mld. EUR). Hlavní příčinou tohoto růstu byl kladný výnos portfolií 211,6 mld. Kč (+8,7 mld. EUR), externí toky do rezerv, jejichž saldo činilo 23,7 mld. Kč (+1,0 mld. EUR), a kurzové rozdíly 33,1 mld. Kč, které byly v eurovém vyjádření záporné (-1,8 mld. EUR). O složení této části rezerv ČNB informuje na webové stránce s čtvrtletními informacemi o devizových rezervách.

3 320,1 MLD. KČ

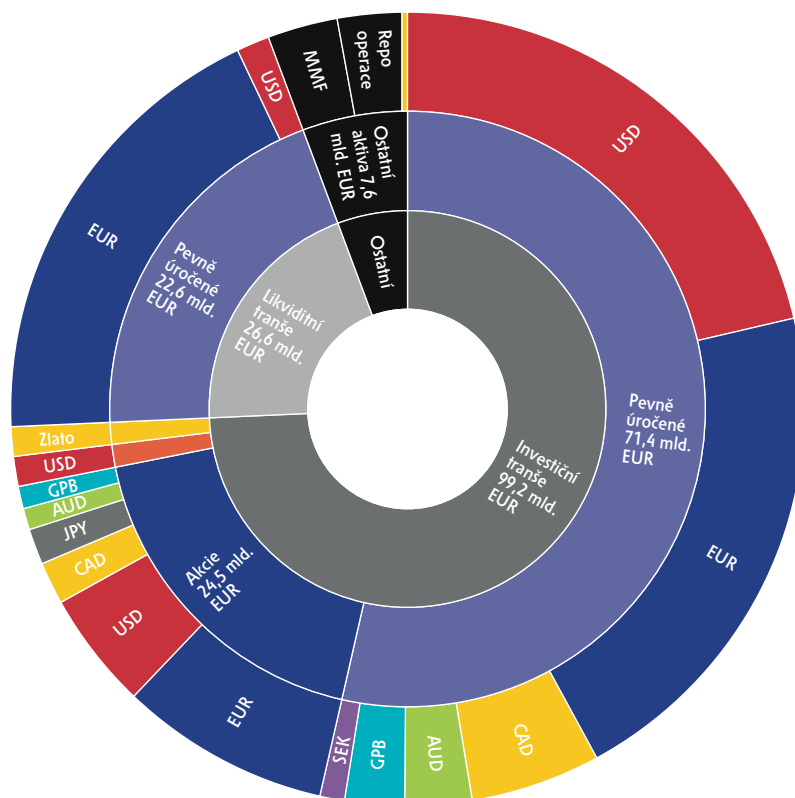
DEVIZOVÉ REZERVY ČNB
NA KONCI ROKU 2023

VELIKOST
DEVIZOVÝCH
REZERV

STRUKTURA
DEVIZOVÝCH
REZERV

ČTVRTLETNÍ
INFORMACE
O DEVIZOVÝCH
REZERVÁCH

Struktura devizových rezerv

Výnos aktivně spravované části devizových rezerv v rezervních měnách za rok 2023 činil +7,59 %. Výnos likviditní tranše ve výši +3,48 % spíše kopíroval měnověpolitické sazby, zatímco do výnosu investiční tranše +8,70 % se promítly kapitálové zisky dluhopisových a akciových portfolií. Dluhopisová portfolia investiční tranše zaznamenala výnos +5,05 %, akciová portfolia v uplynulém roce vydělala +20,88 %. V procentech vyjádřený vážený průměrný korunový výnos dosáhl hodnoty +8,65 %.

Souhrnné výnosy portfolií členěné podle měny portfolia (bez kurzových vlivů) v roce 2023

Tranše	Euro	Americký dolar	Kanadský dolar	Australský dolar	Britská libra	Japonský jen	Švédská koruna	Zlato	Celkem
Likviditní	+3,29 %	+5,28 %	---	---	---	---	---	---	+3,48 %
Investiční	+10,08 %	+7,83 %	+6,37 %	+6,97 %	+6,16 %	+30,43 %	+6,26 %	+13,92 %	+8,70 %

Velikost tranší byla v roce 2023 řízena tak, aby likviditní tranše odpovídala svou velikostí 40 % RAM (metrika přiměřenosti výše devizových rezerv používaná MMF) nebo alespoň 25 mld. EUR. Takto nastavené parametry pro řízení velikosti likviditní tranše

zajišťují mimořádně vysokou likviditu devizových rezerv jako celku a zároveň umožňují splnit dlouhodobý cíl zvýšit jejich očekávaný výnos. Objem likviditní tranše ke konci roku dosáhl hodnoty 26,6 mld. EUR (21 % aktivně spravovaných rezerv) a velikost investiční tranše činila 99,2 mld. EUR (79 % aktivně spravovaných rezerv).

Podíl akcií v investiční tranši představoval ke konci roku 24,7 %. Z celkového objemu aktivně spravovaných portfolií pak akcie činily 19,4 %. Při současné skladbě devizových rezerv tato úroveň zastoupení akcií neznamena vyšší míru volatility v porovnání s rezervami zcela bez akcií, přitom významně roste očekávaný výnos devizových rezerv ve střednědobém až dlouhodobém horizontu. V průběhu roku pokračovalo převádění externě spravovaných portfolií do správy prováděné přímo v ČNB. V říjnu byl tento proces završen, spolupráce s externími správci akciových portfolií byla ukončena a po zbytek období akciová portfolia spravovala ČNB výhradně interně. Výsledkem je úspora nákladů na správu devizových rezerv.

Na počátku roku 2023 bankovní rada schválila záměr postupně posílit postavení zlata v devizových rezervách zejména pro jeho diverzifikační účinek. V čase rozložené nákupy zlata v celkovém objemu 19,18 t při spotřebě 467 kg na výrobu zlatých mincí zvýšily objem zlata z 11,96 t na konci roku 2022 na 30,67 t na konci roku 2023.

Jak již bylo zmíněno výše, bankovní rada v srpnu kvůli absenci intervenčních obchodů v posledním roce oficiálně rozhodla o ukončení režimu intervencí. V návaznosti na toto rozhodnutí byl obnoven odprodej části výnosů devizových rezerv a ČNB do konce roku 2023 prodala 1,2 mld. EUR.

Hlavní změnu v měnové struktuře představovalo vyřazení čínského žen-min-pi (CNY) z portfolií devizových rezerv ČNB. Čínské portfolio bylo ve druhém čtvrtletí v souladu se schválenou strategií uzavřeno, přičemž před tímto krokem mělo objem 15,7 mld. CNY (cca 2,3 mld. USD). Důvodem k odprodeji čínského portfolia byla určitá geopolitická rizika vnímaná bankovní radou, navíc doprovázená nižší výnosností CNY ve srovnání s většinou ostatních portfolií.

24,7 %

PODÍL AKCIÍ V INVESTIČNÍ
TRANŠI DEVIZOVÝCH REZERV

PŘEVOD EXTERNĚ
SPRAVOVANÝCH
AKCIOVÝCH
PORTFOLIÍ
DO SPRÁVY ČNB

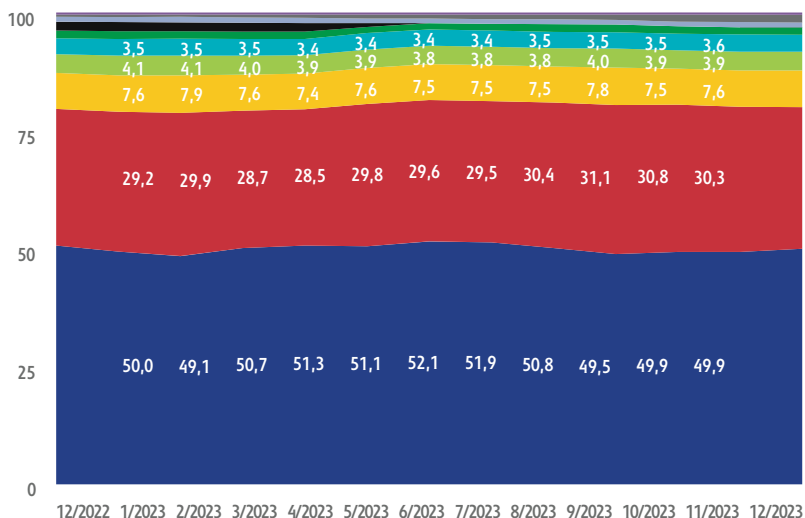
„Chystáme se nakupovat zlato, abychom diverzifikovali – rozdělili rezervy do více druhů aktiv. Abychom drželi bohatství pro naši republiku a vytvořili zlatý národní poklad, který byl v minulosti rozprodán.“

ALEŠ MICHL, GUVERNÉR

Měnová alokace devizových rezerv v roce 2023

(%)

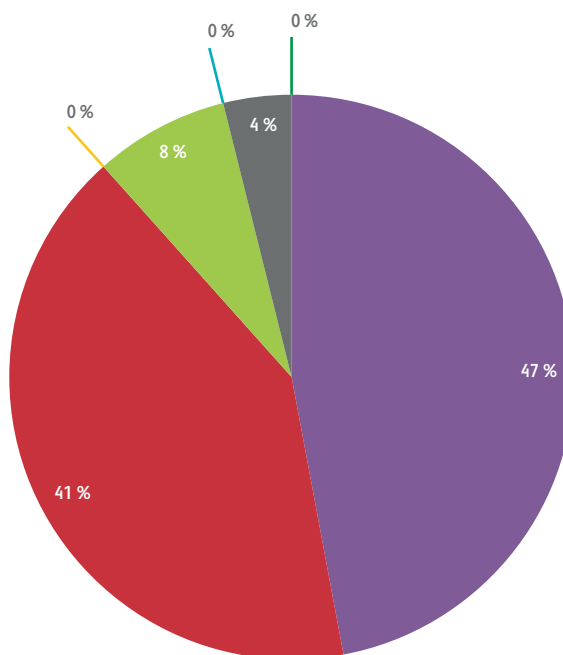
- Ostatní – 0,0
- SDR – 0,5
- Zlato – 1,6
- SEK – 1,0
- CNY – 0,0
- JPY – 1,6
- GBP – 3,5
- AUD – 3,9
- CAD – 7,7
- USD – 29,6
- EUR – 50,6

Z kreditního hlediska došlo v roce 2023 ve srovnání s předchozím rokem ke zvýšení podílu přímých investic s ratingem AA+ na úkor kategorie AAA, jelikož část úložek držených v centrálních bankách Eurosystemu byla investována za ekonomicky výhodnějších podmínek na finančním trhu. Podíl investic v pásmu AAA až AA- ale stejně jako loni činil 96 %. Kategorie A- zůstala tradičně nulová. Z hlediska typu emitenta zaujímají dominantní postavení vlády (62,1 %), následované centrálními bankami (22,6 %).

Rozdělení ratingů přímých investic

- AAA
- AA+
- AA
- AA-
- A+
- A
- A-

Pozn.: Ratingové hodnocení odpovídá průměrnému (tzv. kompozitnímu) hodnocení renomovaných ratingových agentur.

Investice ČNB se řídí ekonomickými a finančními faktory. Část devizových rezerv však i tak lze označit za investice sloužící ke zlepšení v oblastech životního prostředí, sociálních podmínek atp., označovaných též souhrnně jako společensky zodpovědné či ESG. V roce 2023 vzrostl podíl společensky zodpovědných investic na aktivně spravovaných portfoliích z 3,62 % na 4,53 %.

Společensky zodpovědné investice v roce 2023

Kategorie dluhopisu	Objem (v mil. EUR)	Podíl na devizových rezervách
Životní prostředí	1 183,75	0,95 %
Sociální oblast	392,16	0,31 %
Udržitelný rozvoj	788,13	0,63 %
Nadnárodní rozvojové banky	3 218,65	2,56 %
Ostatní	114,21	0,09 %
Celkem ESG	5 696,89	4,53 %

Zdroj: Bloomberg, výpočty ČNB.

HOSPODAŘENÍ

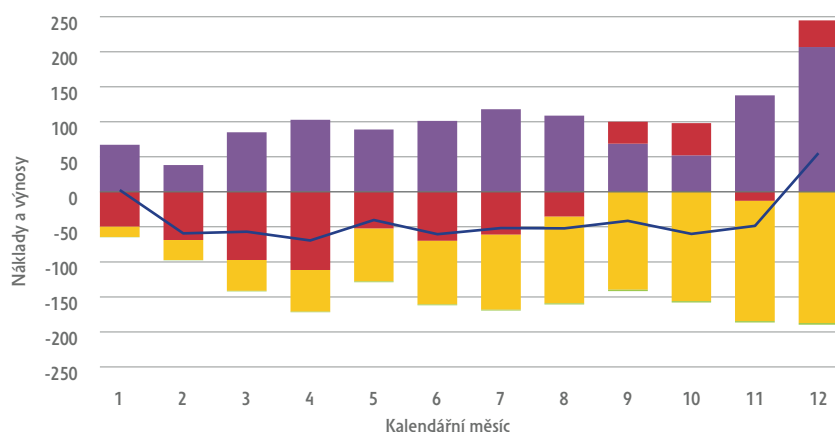
ČNB vytvořila v roce 2023 souhrnný účetní zisk 55 mld. Kč. Vytvořený zisk použila na snížení své kumulované účetní ztráty z minulých let.

Hospodaření centrální banky ovlivňuje především realizace měnové politiky, která je primárně podřízena plnění zákonných cílů. Praktický výkon měnové politiky ovlivňuje skladbu a výši účetní rozvahy. Aktiva (majetek) tvoří devizové rezervy (98 %) investované na zahraničních finančních trzích, zatímco v pasivech (závazcích) dominují korunové úložky (rezervy) domácího finančního sektoru (76 %) a emitované oběživo (21 %). Zastoupení těchto složek účetní rozvahy je klíčové, neboť výnos aktivní strany bilance pokrývá náklady na činnost centrální banky, a to včetně závazků vyplývajících z výkonu měnové politiky. Tato oblast je zároveň velmi volatilní s proměnlivým dopadem do hospodaření. Zvýšení účetní rozvahy, ke kterému došlo zejména v období kurzového závazku, tento faktor ještě prohloubilo.

Hospodářský výsledek ČNB v letech 2022 a 2023

(v mil. Kč)

	2023	2022	Meziroční změna
1. Celkem	55 108	-411 855	466 963
2. Oblast měnová	58 819	-408 456	467 275
2.1. Provádění měnové politiky	-187 459	-159 630	-27 829
2.2. Správa devizových rezerv	206 654	-207 690	414 344
2.3. Kurzové rozdíly	38 080	-42 475	80 555
2.4. Klientské operace	1 529	1 334	195
2.5. Ostatní operace	15	5	10
3. Oblast emise a správy zásob peněz	-532	-359	-173
4. Oblast provozní	-3 179	-3 040	-139

Vývoj hospodářského výsledku ČNB v roce 2023

(v mld. Kč)

- Správa devizových rezerv
- Kurzové rozdíly
- Provádění měnové politiky
- Další činnosti
- Hospodářský výsledek

Kladný výsledek hospodaření je primárně zásluhou devizových rezerv. S ohledem na plnění zákonného mandátu ČNB usiluje o posílení výkonnosti svých devizových rezerv prostřednictvím diverzifikace investičních instrumentů. Cílem je dlouhodobě udržitelný kladný výsledek hospodaření, umožňující splacení kumulované účetní ztráty a vytvoření finanční rezervy pokrývající rizika spojená s držbou cizoměnových aktiv.

Z hlediska výkonnosti devizových rezerv byly tržní podmínky v roce 2023 celkově příznivé. Kladné výnosy zaznamenaly všechny hlavní součásti devizových rezerv. Tržní podmínky výrazně ovlivňovala přetrvávající vysoká míra inflace na rozvinutých trzích a s tím spojená očekávaná reakce měnověpolitických autorit. Jejich úrokové sazby v první polovině roku rostly, zatímco v závěru došlo k prudkému přece-

nění budoucích kroků centrálních bank. Příznivý vliv měl zejména závěr roku, kdy značně vzrostly ceny dluhopisů a akcií.

ČNB dosáhla při správě devizových rezerv souhrnného účetního zisku 207 mld. Kč. Dluhopisové trhy prošly turbulentním vývojem. V ročním souhrnu dosáhla dluhopisová třída aktiv zisku 85 mld. Kč. Meziroční zlepšení zaznamenala jak úroková složka portfolia, tak i ta kapitálová, která v závěru roku těžila z růstu tržních cen dluhopisů. ČNB investuje do akciového portfolia výhradně formou pasivní replikace akciových indexů. Výraznou korekci jejich hodnoty, vyvolanou v předchozím roce inflací a geopolitickým napětím, vystřídal v roce 2023 silný růst. Souhrnný roční výnos akciového portfolia proto dosáhl 100 mld. Kč, z toho na přijatých dividendách ČNB obdržela 15 mld. Kč. Zvýšení měnověpolitických a tržních úrokových sazeb podpořilo výkonnost instrumentů zahraničního peněžního trhu, které společně s dalšími operacemi vytvořily souhrnný výnos 22 mld. Kč.

Devizové rezervy, resp. držba cizoměnových aktiv, zvyšují citlivost hospodaření na kurzové rozdíly vyvolané pohybem kurzu domácí měny. Silnější kurz koruny představoval po většinu roku citelnou negativní zátěž pro hospodaření. Formální ukončení intervenčního závazku v srpnu 2023 a pozvolný pokles úrokového diferenciálu mezi domácí ekonomikou a eurozónou vedly k oslabení koruny. V závěru roku domácí měna výrazně oslabila, což zvýšilo výsledný roční kurzový zisk na 38 mld. Kč.

ČNB vstupovala do roku 2023 s nejvyššími měnověpolitickými úrokovými sazbami od května 1999, což představovalo v kombinaci s objemem sterilizačních pasiv výraznou zátěž pro hospodaření. Náklady na provádění měnové politiky (které zahrnovaly především úroky vyplacené finančním institucím za ukládání přebytečné likvidity do ČNB a po většinu loňského roku také za povinné minimální rezervy) meziročně vzrostly o 28 mld. Kč a na konci roku dosáhly celkových 187 mld. Kč. V historickém kontextu jde o nejvyšší roční náklady vynaložené na výkon domácí měnové politiky. Bankovní sektor ukládal volnou likviditu přednostně prostřednictvím stahovacích dvou- a týdenních repo operací a doplňkově ve formě depozitní facility. V průměru ČNB tímto způsobem sterilizovala 2 559 mld. Kč.

S úmyslem snížit náklady měnové politiky při zachování její efektivity ČNB zrušila s platností od 5. října 2023 úročení povinných minimálních rezerv. Obdobné rozhodnutí přijala Evropská centrální banka v červenci 2023. Za celý rok tak ČNB vynaložila na jejich úročení 6 mld. Kč.

Vedle podstatného snížení domácí inflace ČNB naplnila také závazek v oblasti provozních úspor. ČNB řídí tuto oblast prostřednictvím finančního plánu, který má v souladu se zákonem o ČNB specifickou skladbu „rozpočtových výdajů“. Růst celkových osobních výdajů měl být v roce 2023 minimálně o polovinu nižší při dosažení podstatně větší úspory finančních prostředků než v předcházejícím roce. Nová kolektivní smlouva proto zakotvila významné snížení meziročního růstu mzdových prostředků.

Osobní výdaje, zahrnující mzdy, povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění a zaměstnanecké benefity, vzrostly v roce 2023 meziročně o 4,8 %, což oproti předchozímu roku reprezentuje více než trojnásobný pokles dynamiky meziročního růstu osobních výdajů. Průměrná měsíční mzda v ČNB, zahrnující základní mzdy, příplatky, odměny a náhrady mezd, meziročně vzrostla o 4,5 %, což je pod růstem průměrné mzdy v ČR. Snaha o racionální vynakládání finančních prostředků se neomezila pouze na mzdy, které tvoří dominantní podíl na celkových provozních výdajích, dotkla se všech činností zajišťovaných centrální bankou. Tlak na hospodárnost se podařilo přetavit do výrazného poklesu dynamiky zvyšování celkových provozních výdajů, a to při inflaci přetrvávající v roce 2023 nad inflačním cílem.

Výdaje na provoz a emisi oběživa

(výdaje v mil. Kč; meziroční změna výdajů v %)

		2020	2021	2022	2023
1.	Provoz	2 294	2 443	2 844	2 986
	změna v %	3,5	6,5	16,4	5,0
1.1.	Osobní výdaje	1 896	2 008	2 320	2 431
	změna v %	6,6	5,9	15,5	4,8
1.1.1.	mzdy a sociální výdaje	1 768	1 877	2 086	2 202
	změna v %	6,8	6,2	11,1	5,6
1.1.2.	zaměstnanecké benefity	128	131	234	229
	změna v %	4,1	2,3	78,5	-2,1
1.2.	Ostatní provozní výdaje	398	435	524	555
	změna v %	-9,1	9,3	20,5	5,9
2.	Výroba bankovek a mincí	524	580	459	521
	změna v %	-4,7	10,7	-20,8	13,5

Zdroj: rozpočet ČNB 2023.

Pozn.: Provozní výdaje v roce 2020 a 2021 ovlivnily plošné uzavírky zavedené z důvodu pandemie COVID-19.

Na změně růstového trendu provozních výdajů se podílela řada faktorů. Fungování ČNB prověřil audit všech vykonávaných agend. Na jeho základě se podařilo snížit celkový počet pracovních pozic o 5,1 %. Proces racionalizace vykonávaných agend doprovázely také organizační změny. Nová zeštíhlená organizační struktura tak v následujících letech přinese lepší systém práce.

Proces prohlubování provozních úspor ČNB není časově omezen. Výsledek kolektivního vyjednávání počítá v roce 2024 s dalším poklesem dynamiky meziročního růstu průměrné mzdy ČNB. Tento přístup společně s racionálním výkonem činností utlumí růst provozních výdajů, a to při celkově vyšší daňové zátěži zavedené vládními úspornými opatřeními na ozdravení veřejných financí.

Rozsah výroby a dodávek nových českých bankovek a mincí závisí na vývoji hotovostního peněžního oběhu, stavu zásob bankovek a oběžných mincí a na skladbě emisního plánu numismatického materiálu. Do meziročního růstu výdajů o 13,5 % se promítl větší rozsah dodávek, odlišná skladba objednaných nominálů bankovek a mincí a v neposlední řadě také vyšší výrobní ceny dodavatelů.

ČNB použila celý objem kladného výsledku hospodaření za rok 2023 na úhradu kumulované účetní ztráty z minulých let. Její výše se tím snížila na 432 mld. Kč, což představuje 13 % celkové bilanční sumy. Proces umořování ztráty bude pokračovat až do jejího úplného splacení. Lze očekávat, že se bude jednat o proces dlouhodobý. Klíčovými faktory z hlediska dosažení kladného výsledku hospodaření budou proto i nadále výkonost devizových rezerv a vývoj kurzu české koruny.

8. 1. 1993

PRVNÍ ZASEDÁNÍ MĚNOVÉHO VÝBORU V BRNĚ

Ke svému prvnímu jednání se sešel Měnový výbor, který vznikl pro řízení československé měny po zániku federace. Byl ustaven na základě smlouvy o měnovém uspořádání mezi ČR a SR z 29. října 1992 a převzal kompetence obou centrálních bank v oblasti správy československé měny.

Měnový výbor, v němž zasedali tři zástupci za ČNB a tři za NBS, rozhodoval o všech otázkách souvisejících s fungováním a stabilitou společné měny: o emisi bankovek, rozsahu obchodů, rozsahu a formě úvěrů, minimální výši likvidních prostředků, pravidlech likvidity, základních otázkách peněžního oběhu, platebního styku a zúčtování bank a řadě dalších.

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

			s vlísem	s vlísem	
Barva	mezikruží bílá střed žlutá	žlutohnědá	červeno- hnědá	bílá	
Magnetičnost	magnetická	magnetická	magnetická	magnetická	mag
Emise					
NBS - Nickel Bonded Steel, BBS - Brass Bonded Steel, CBS - Coop					
* CuZn, CuZnNi, CuAl nebo CuAlNi					
průměr a síla rozhodující, hmotnost orientační					

NÁVRH SOUSTAVY OBĚŽNÝCH MINCÍ ČESKE REPUBLIKY - varianta 10

50 K	20 K	10 K	5 K	2 K	1 K	50 h
1/1	13	1	1	11	1	1
mezikruží 27,50	26,00	24,50	23,00	21,50	20,00	19,00

13. 1. 1993

VYRAŽENÍ PRVNÍ ČESKÉ MINCE – 50 KČ

První česká mince, padesátikoruna, byla vyražena v Hamburku v Hamburgische Münze (Hamburské mincovně) 13. ledna 1993 v 9.00. Do oběhu se dílo, jehož autorem byl Ladislav Kozák, dostalo 7. dubna 1993.

Příprava českých mincí probíhala již ve druhé polovině roku 1992, kdy centrální banka oslovila šest výtvarníků (Jarmila Truhlíková-Spěváková, Jaroslav Bejvl, Ladislav Kozák, Vladimír Oppl, Jiří Prádl a Josef Uprka), aby navrhli podobu jednorunové mince. Pro realizaci byla s určitými úpravami vybrána práce Jarmily Truhlíkové-Spěvákové. Ta na rubové straně akcentovala vedle hodnotového čísla zjednodušenou svatováclavskou korunu. Návrhy ostatních českých mincí vytvořili na základě přímého zadání výtvarníci oslovení centrální bankou.

	vana		vana	
bílá	bílá	bílá	bílá	bílá
netická	magnetická	nemagnet.	nemagnet.	nemagnet.
er Bonded Steel				
	0,50	0,40	0,20	0,20

20

FINANČNÍ STABILITA A DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL NA FINANČNÍM TRHU

ČNB prostřednictvím svých pravomocí přispívá k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability a vytváří tak makroobezřetnostní politiku. Tu uplatňuje pomocí sady nástrojů, jejichž cílem je zvýšit odolnost finančního systému omezováním vzniku rizik, která mohou pro systém jako celek vytvářet jednotlivé finanční instituce nebo jejich vzájemné vazby.

Vzhledem k postupně klesajícím cyklickým rizikům v bilancích bankovního sektoru bankovní rada v roce 2023 dvakrát snížila sazbu proticyklické kapitálové rezervy, a to v červnu z 2,5 % na 2,25 % s účinností od 1. července a poté v září na 2 % s účinností od 1. října. Na červnovém jednání o finanční stabilitě deaktivovala horní hranici úvěrového ukazatele DSTI (podílu dluhové služby na čistých ročních příjmech) a na listopadovém jednání rovněž horní hranici ukazatele DTI (poměru výše dluhu a ročních čistých příjmů).

Dohled ČNB zahrnuje všechny fáze životního cyklu dohlížených subjektů. Ve schvalovacím (též povolovacím, licenčním nebo registračním) řízení, které představuje první fázi, ČNB posuzuje, zda zájemce o vstup na finanční trh splňuje kritéria stanovená příslušnými sektorovými předpisy. Licenční a schvalovací činnost zajišťuje, že na finanční trh vstoupí jen ty subjekty, které splňují předpoklady pro poskytování finančních služeb. Ve druhé fázi ČNB dohlíží na řádný výkon podnikatelské činnosti dohlížených subjektů, tedy zda jsou z jejich strany dodržovány relevantní právní předpisy. V případě zjištění nedostatků v činnosti dohlížených subjektů ČNB podle jejich závažnosti a četnosti může využít opatření k nápravě nebo sankční dohledové nástroje, k jejichž aplikaci přistupuje proporcionálně s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti jednotlivých případů. ČNB zveřejňuje svá sankční a jiná rozhodnutí, pokud jí takové zveřejnění ukládají jednotlivé sektorové zákony.

MAKROOBEZŘETNOSTNÍ POLITIKA

Rok 2023 se v globální i domácí ekonomice nesl ve znamení přísných měnových podmínek, utlumeného růstu ekonomiky a zvýšených geopolitických rizik plynoucích z konfliktů na Ukrajině a Blízkém východě. Rizika spojená s přísnějším nastavením domácí měnové politiky a očekáváním vyšších úrokových sazeb po delší dobu se postupně proměnila v obavy o finanční zdraví domácností a nefinančních podniků. I přes dílčí nárůst úvěrového rizika v některých segmentech však zůstal domácí finanční i nefinanční sektor dostatečně odolný. Potvrzují to výsledky zátěžových testů domácností, nefinančních podniků a vybraných finančních institucí (zahrnujících banky, pojišťovny, penzijní společnosti i investiční fondy), které i nadále indikují vysokou míru jejich odolnosti vůči hypotetickým krajně nepříznivým scénářům ekonomického vývoje.

Odolnost domácího finančního systému v kombinaci s odeznáním některých cyklických rizik v prostředí vyšších úrokových sazeb vedla ČNB k dílčímu uvolnění makroobezřetnostní politiky. Česká ekonomika dosáhla na konci první poloviny roku dna finančního cyklu, u kterého zůstala i další pololetí. Objem nových úvěrů podnikům či domácnostem na bydlení zůstal relativně nízký a ceny bydlení plošně klesly. Rozsah nových cyklických rizik přijímaných bankovním sektorem byl výrazně utlumený a postupně se snižovala i rizika nakumulovaná v bilancích bank. Na to reagovala bankovní rada postupným snížením sazby proticyklické kapitálové rezervy (CCyB) o 0,5 procentního bodu na úroveň 2 %.

ZPRÁVY
O FINANČNÍ
STABILITĚ

ZÁTĚŽOVÉ TESTY

ROZHODNUTÍ
BANKOVNÍ RADY
O FINANČNÍ
STABILITĚ

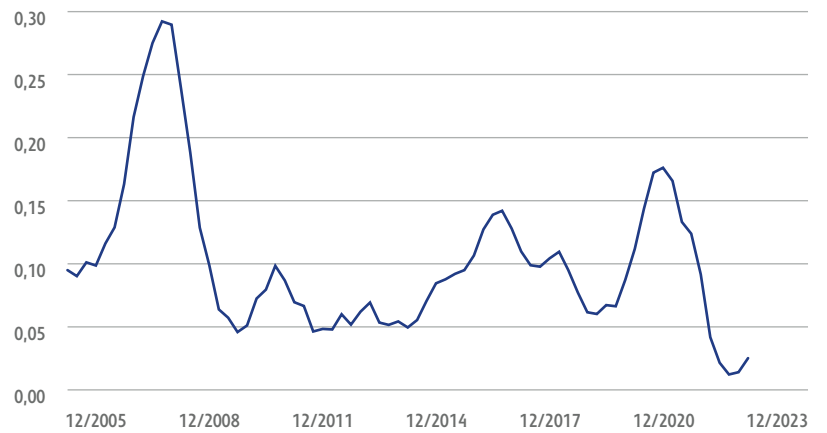
2 %

SAZBA PROTICYKICKÉ
KAPITÁLOVÉ REZERVY NA KONCI
ROKU 2023

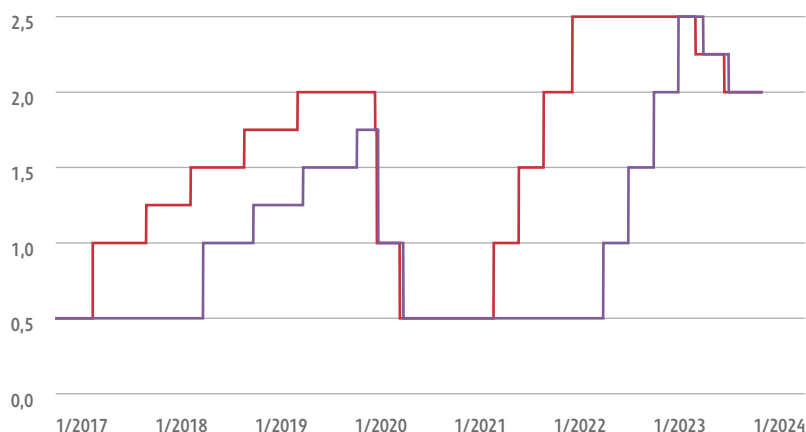

Zdroj: ČNB, ČSÚ.

Indikátor finančního cyklu
(0 minimum, 1 maximum)

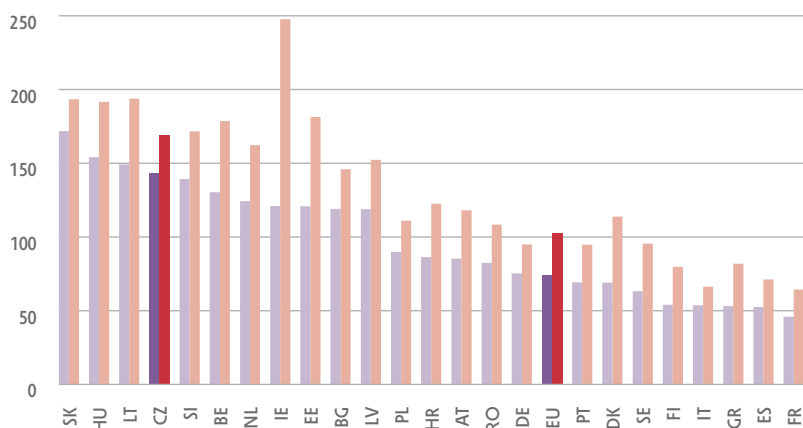
Zdroj: ČNB, ČSÚ.

Ohlášená a uplatňovaná výše sazby CCyB v ČR
(v % celkového objemu rizikové expozice)

- Ohlášená výše sazby
- Uplatňovaná výše sazby

Podle analýz ČNB může být bankovní sektor zranitelný vůči vybraným systémovým rizikům strukturálního charakteru. Ta souvisí zejména s trvale se zvyšující otevřeností ekonomiky ČR a úzkým zaměřením zahraničního obchodu jak z pohledu geografického (např. Německo), tak komoditního (specifické výrobky pro automobilový průmysl). Nezanedbatelné náklady, které by dopadly na konkurenceschopnost domácích nefinančních podniků, může přinést i transformace energeticky náročné ekonomiky na klimaticky neutrální. K těmto rizikům je nutné připočítat i nárůst nejistot ohledně budoucího ekonomického vývoje v zahraničí, který ovlivňuje geopolitická situace a přetrvávající přísné finanční podmínky. ČNB situaci vyhodnocuje pravidelně. Na prosincovém jednání o finanční stabilitě tato rizika diskutovala bankovní rada, která je v případě potřeby připravena pro posílení odolnosti bankovního sektoru stanovit sazbu kapitálové rezervy ke krytí systémového rizika.

Indikátor otevřenosti ekonomiky vybraných zemí EU v roce 2022
(součet vývozu a dovozu v % HDP, stálé ceny roku 2015)

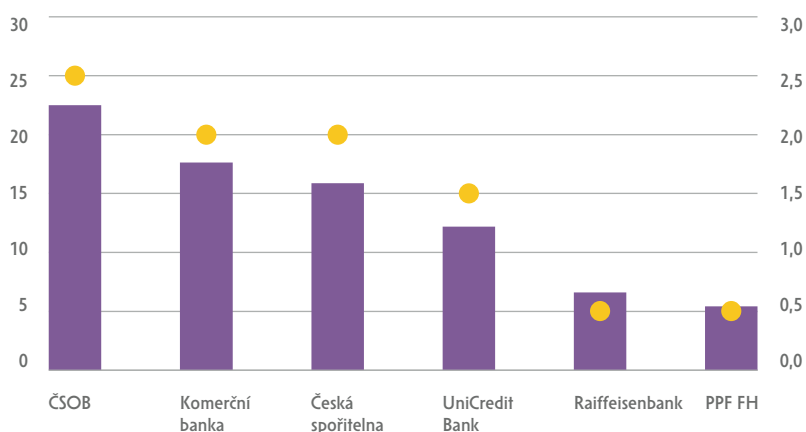
- Zboží
- Zboží a služby

Ke zvýšení odolnosti bankovního sektoru dlouhodobě přispívá i kapitálová rezerva pro jiné systémově významné instituce. Podle aktuálního vyhodnocení k nim i nadále patří šest největších bankovních skupin působících v ČR. Sazba rezervy ke konci roku činila podle úrovně systémové významnosti od 0,5 do 2,5 % z objemu rizikově vážených aktiv.

Sazba rezervy pro jiné systémově významné instituce v roce 2023

(skóre systémové významnosti v %; pravá osa: sazba v % celkového objemu rizikové expozice)

- Skóre systémové významnosti
- Sazba (pravá osa)

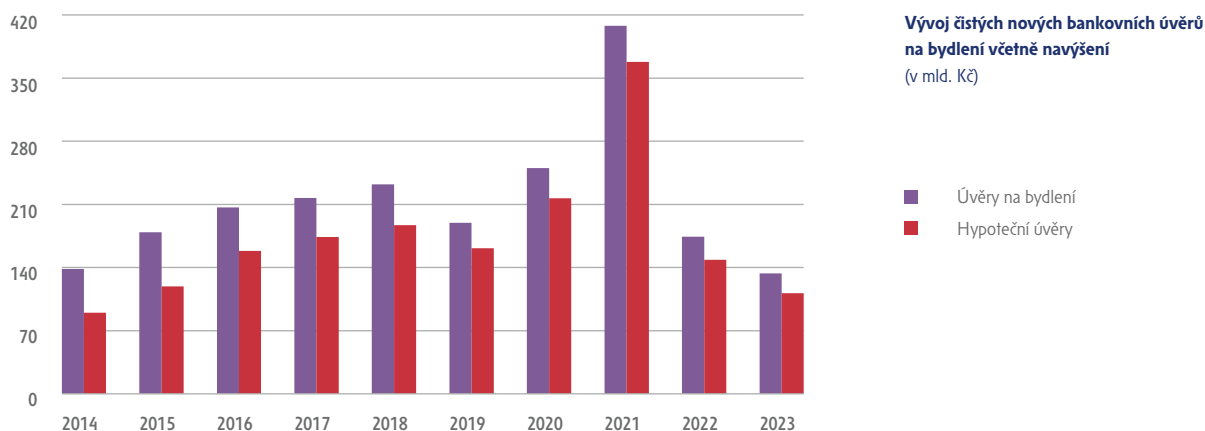
**HORNÍ HRANICE ÚVĚROVÝCH UKAZATELŮ
PO JEDNÁNÍ BANKOVNÍ RADY 29. 11. 2023,
PLATNÉ OD 1. 1. 2024**

LTV 80 %

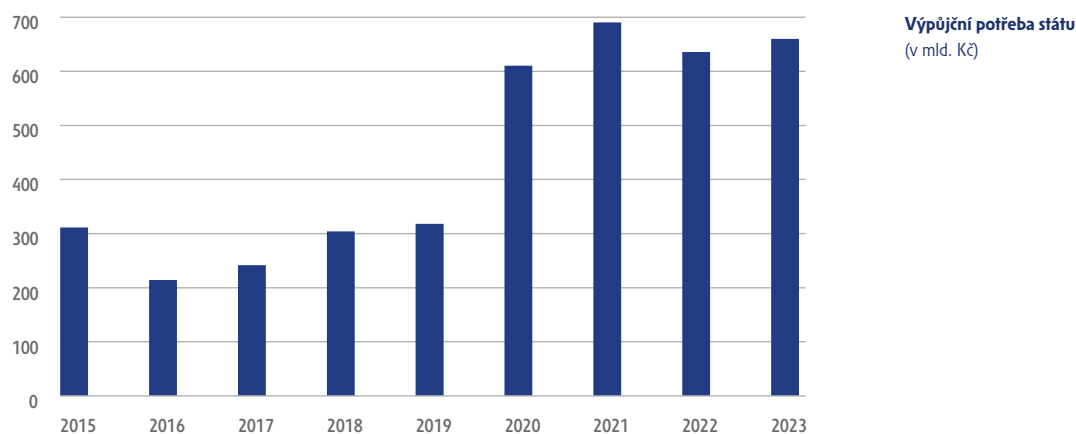
RESP. 90 % PRO ŽADATELE MLADŠÍ 36 LET S ÚČELEM
ÚVĚRU NA FINANCOVÁNÍ VLASTNÍHO BYDLENÍ

**DTI DEAKTIVOVÁNO
DSTI DEAKTIVOVÁNO**

ČNB se dlouhodobě věnuje rizikům plynoucím z vazby mezi cenami obytných nemovitostí a úvěry na jejich pořízení. V roce 2023 vyhodnotila ČNB tato systémová rizika jako nízká a na horizontu svých ročních prognóz jako utlumená. Rozhodující vliv měl velmi nízký objem poskytnutých hypotečních úvěrů (nejnižší od roku 2015). Útlum systémových rizik potvrzovala i řada dalších ukazatelů, mimo jiné dynamika cen nemovitostí, zadluženost domácností, poměr cen bytů a příjmů domácností či poměr cen bytů a nájmu. V reakci na utlumená systémová rizika rozhodla v červnu bankovní rada o deaktivaci horní hranice úvěrového ukazatele DSTI a následně v listopadu o deaktivaci DTI. Přetrvávající nejistota o dalším vývoji cen obytných nemovitostí, zejména riziko hlubší cenové korekce, vedla bankovní radu k ponechání horní hranice ukazatele LTV ve výši 80 % (resp. 90 % pro žadatele mladší 36 let u financování vlastního bydlení).

Sektor českých vládních institucí v roce 2023 opět hospodařil s deficitem a výpůjční potřeba státu byla vysoká. Dluh českých vládních institucí i nadále držel primárně domácí bankovní sektor, přičemž významná část nárůstu dluhu skončila právě v bilancích domácích bank. ČNB jako každý rok provedla zátěžový test, který vyhodnotil rizika koncentrace expozic domácích bank vůči státním dluhopisům. Rozhodující indikátor svrchovaného rizika zůstal v testovaném scénáři i v roce 2023 pod dohledově stanovenými prahovými hodnotami. ČNB proto nebude v nejbližších třech letech vyžadovat po bankách se sídlem v ČR dodatečný kapitál ke krytí rizika koncentrace expozic vůči českým vládním institucím. Vzhledem ke konsolidačnímu úsilí vlády přehodnotily některé významné zahraniční agentury v roce 2023 výhled ratingu ČR z negativního na stabilní. Hospodaření vládních institucí však zůstává deficitní, výše dluhu narůstá a s ním i potenciální riziko poklesu důvěry v udržitelnost veřejných financí. ČNB proto i nadále bude svrchovanému riziku věnovat zvýšenou pozornost.

REGULACE FINANČNÍHO TRHU

PRÁVNÍ PŘEDPISY
V OBLASTI
FINANČNÍHO
TRHU

ZPRÁVY O VÝKONU
DOHLEDU NAD
FINANČNÍM
TRHEM

ČNB se v roce 2023 především formou připomínek podílela na přípravě řady zákonů v oblasti finančního trhu, a to zejména ve spolupráci s Ministerstvem financí. Vedle přípravy prováděcích vyhlášek vydala řadu výkladových stanovisek a odpovídala na dotazy účastníků finančního trhu a veřejnosti k aplikaci regulace. Publikovala každoroční Zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem. Kontaktní místo ČNB pro finanční inovace pak uspořádalo dva kulaté stoly pro účastníky finančního trhu a další zájemce k zavádění inovativních technologií v oblasti finančních produktů a služeb.

Níže uvádíme vybrané konkrétní legislativní návrhy, na jejichž projednání se ČNB podílela:

- Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří, jenž zavádí tzv. dlouhodobý investiční produkt jako další daňově podporovanou formu zabezpečení na stáří. Dále novelizuje zákon o spotřebitelském úvěru v části týkající se předčasného splacení některých spotřebitelských úvěrů na bydlení. Mění rovněž některé parametry III. penzijního pilíře tak, aby byl atraktivnější, mimo jiné přináší změnu výpočtu státního příspěvku. Přináší i některé další úpravy, například ohledně nových informací pro investory do podlimitních dluhopisů nebo změny v pravidlech nahrávání hovorů při poskytování investičních služeb.
- Nový zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, kterým má dojít k transpozici novelizované příslušné směrnice EU. Zákon mění mimo jiné rozsah povinnosti sjednat

pojištění, limity pojistného plnění, způsob prokazování sjednání pojištění nebo rozsah dohledu ČNB nad Českou kanceláří pojistitelů.

- Zákon o trhu s nevykonnými úvěry, který představuje transpozici směrnice EU o správcích úvěru a obchodnících s úvěry z roku 2021. Cílem návrhu zákona je přinést ucelenou právní úpravu sekundárního trhu s nevykonnými úvěry poskytnutými bankami a některými dalšími osobami.

EVROPSKÁ REGULACE

ČNB se podílela na přípravě stanovisek a připomínek k návrhům evropských předpisů projednávaným v pracovních skupinách Rady EU a v rámci trialogů s Evropským parlamentem:

- Bankovní balíček 2021, jehož součástí jsou mimo jiné nová pravidla pro banky a další úvěrové instituce v oblasti měření úvěrového, tržního a operačního rizika, a to v rámci implementace tzv. standardu Basel III. V prosinci 2023 Rada a Evropský parlament dosáhly dohody o znění balíčku, přičemž dokončení legislativního procesu k novele směrnice (CRD6) a nařízení (CRR3) se předpokládá na rok 2024.
- Směrnice Solventnost II, jejíž revizi předložila Komise Radě v září 2021. Cílem revize v oblasti pojišťovnictví je zejména zlepšit proporcionalitu, opatření týkající se dlouhodobých záruk a aspekty přeshraničního dohledu a vytvořit makrobezpečnostní nástroje. Politické trialogy byly završeny v prosinci 2023. Dále pokračují technická jednání ohledně výsledné podoby revidované směrnice. V návaznosti na revizi se očekává též novelizace nařízení Komise (EU) 2015/35, jímž se směrnice doplňuje. Současně se uzavřel i politický trialog k návrhu směrnice, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize pojišťoven a zajišťoven.
- Nařízení o trzích kryptoaktiv (MiCA), které stanovuje pravidla pro poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy a pro vydavatele některých kryptoaktiv týkající se mimo jiné zveřejňování informací, systému správy a řízení či kapitálových požadavků.

- Novela nařízení o jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA) a nařízení o přeshraničních platbách v Unii, pokud jde o okamžité úhrady v eurech. Banky nabízející platby v eurech je podle ní budou muset nabízet také jako okamžité platby. Povinnost se bude vztahovat i na banky ze zemí EU mimo eurozónu, implementační lhůta pro ně však bude delší.
- Legislativní balíček k jednotné měně, který má podpořit možnost platit eurem v hotovostní i digitální podobě. Vytváří právní rámec pro případné zavedení digitálního eura, pokud by se pro tento krok Rada guvernérů ECB rozhodla. Stanoví základní parametry digitálního eura jako digitální obdoby hotovosti, a to jak pro subjekty ve státech eurozóny, tak mimo ni. Balíček dále obsahuje legislativní návrh týkající se eurobankovek a euromincí jako zákonného platidla v eurozóně.
- Legislativní balíček Retail Investment Package, který obsahuje návrh revize unijního právního rámce pro retailové investice zahrnující novelizaci celkem pěti směrnic a jednoho nařízení.
- Nařízení o evropských zelených dluhopisech, které stanovuje jednotné požadavky pro užívání dobrovolného označení „evropský zelený dluhopis“ (EuGB) a reguluje emitenty a externí posuzovatele těchto dluhopisů.

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM

JAK SE ČNB
POVEDLO
ZEFEKTIVNIT
DOHLED

V červnu 2023 bankovní rada rozhodla o změně organizace výkonu dohledu nad finančním trhem, nově založené na sektorové orientaci zahrnující celý životní cyklus dohlížených subjektů. V návaznosti na toto rozhodnutí převzaly s účinností od 1. října sekce dohledu nad finančním trhem a sekce dohledu nad finančním trhem II agendu zrušené sekce licenčních a sankčních řízení. Každá z dohledových sekcí nově zodpovídá za vedení licenčních řízení, výkon dohledových činností i vedení sankčních řízení ve vztahu k jí dohlíženým subjektům. Provedené změny umožní zefektivnit a zrychlit vedení správních řízení a povedou také k úspoře času i nákladů díky snadnějšímu a účinnějšímu sdílení poznatků a expertiz mezi zaměstnanci ČNB navzájem.

ČNB v roce 2023 v rámci výkonu dohledu sledovala činnost a hospodaření jednotlivých subjektů finančního trhu a vyhodnocovala vývoj trhu jako celku i jeho dílčích segmentů, a to jak formou dohledu na dálku, tak prostřednictvím kontrol na místě v oblasti obezřetnosti, odborné péče a ochrany spotřebitele a boje proti praní špinavých peněz.

Počty dohlížených subjektů

Kategorie finančního subjektu ¹⁾	Stav k 31. 12. 2021	Stav k 31. 12. 2022	Stav k 31. 12. 2023
Banky	23	21	22
Pobočky zahraničních bank z EU/EHP ²⁾	20	21	22
Pobočky zahraničních bank z třetích zemí	2	2	2
Družstevní záložny	7	6	6
Pojišťovny	42	41	41
Pobočky pojišťoven z EU/EHP ²⁾	18	18	18
Zajišťovny	1	1	1
Penzijní společnosti	9	9	9
Transformované fondy	8	8	8
Účastnické fondy	34	34	36
Investiční společnosti a investiční fondy ³⁾	685	792	878
z toho bez podfondů investičních fondů ⁴⁾	511	581	640
z toho pouze podfondy investičních fondů ⁵⁾	174	211	238
Obchodníci s cennými papíry ⁶⁾	76	70	78
Poskytovatelé služeb skupinového financování	0	0	3
Platební instituce a instituce elektronických peněz	42	43	45
z toho správci informací o platebním účtu	3	3	3
Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu	89	73	61
Poskytovatelé dynamické směny měn	0	0	1
Zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí	5	5	6
Nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů	83	81	76
Emitenti cenných papírů přijatých na regulovaném trhu v ČR	110	106	108
Akreditované osoby ⁷⁾	30	25	26
Směnárníci	859	855	841

1 – Včetně poboček zahraničních společností. 2 – Jedná se o subjekty dohlížené v omezeném rozsahu. 3 – Investiční společnosti, pobočky zahraničních investičních společností, hlavní administrátoři, investiční fondy s právní osobností, podílové fondy a podfondy investičních fondů. 4 – Investiční společnosti, pobočky zahraničních investičních společností, hlavní administrátoři, investiční fondy s právní osobností a podílové fondy. 5 – Pouze podfondy investičních fondů. 6 – Zahnuje bankovní i nebankovní obchodníky s cennými papíry, včetně poboček zahraničních společností. 7 – Osoby akreditované ČNB k pořádání zkoušek k ověřování odbornosti podle čtyř zákonů: zákona o distribuci pojištění a zajištění, zákona o doplňkovém penzijním spoření, zákona o spotřebitelském úvěru a zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Jedna akreditovaná osoba může mít jednu až čtyři akreditace. ČNB k 31. prosinci 2023 vykonávala dohled nad 26 akreditovanými osobami, celkem disponujícími 74 akreditacemi.

ČNB v roce 2023 vydala 161 sankčních rozhodnutí, z nichž 136 nabylo právní moci. Proti 31 rozhodnutím byl podán rozklad, přičemž v 21 případech ČNB do konce roku 2023 o rozkladu rozhodla – ve 13 případech rozklad zamítla a rozhodnutí 1. stupně potvrdila, ve třech případech částečně upravila výrok a v ostatních částech rozhodnutí potvrdila, ve dvou případech rozhodnutí 1. stupně zrušila a věc vrátila k novému projednání, ve dvou případech řízení zastavila a v jednom případě rozklad zamítla jako opožděný. Nejvíce sankčních rozhodnutí (30) v roce 2023 ČNB vydala podle zákona o podnikání na

kapitálovém trhu (obchodníci s cennými papíry, investiční zprostředkovatelé, emitenti cenných papírů). Druhou nejsilněji zastoupenou oblastí bylo kolektivní investování, kde bylo vydáno 23 rozhodnutí.

Statistika vedených sankčních řízení v členění podle právní úpravy

Právní úprava	Počty sankčních řízení přecházejících z roku 2022	Počty sankčních řízení zahájených v roce 2023	Počty sankčních řízení pravomocně ukončených v roce 2023	Celková výše uložených pokut v roce 2023 (v tis. Kč)
Zákon o bankách a zákon o spořitelních a úvěrních družstvech	3	8	7	9 700
Zákon o pojištníci a zákon o distribuci pojištění a zajištění	3	19	15	2 078
Zákon o podnikání na kapitálovém trhu	51)	29	30	11 800
Zákon o investičních společnostech a investičních fondech	9	20	23	2 210
Směnárenský zákon	0	1	1	50
Zákon o ochraně spotřebitele	1	1	1	1 000
Zákon o platebním styku	13	10	18	6 550
Zákon o oběhu bankovek a mincí	0	3	3	220
Zákon o spotřebitelském úvěru	15	11	17	27 790
Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	4	12	12	16 850
Zákon o České národní bance	3	6	9	410
Dohled nad finančním trhem celkem	56	120	136	78 658

1 – Z roku 2022 přešel i již jednou řešený případ – soud zrušil pravomocné rozhodnutí ČNB a věc proto znovu řeší ČNB.

ÚVĚROVÉ INSTITUCE

Ke konci roku 2023 dohlížela ČNB o jednu tuzemskou banku více než v roce 2022, neboť nově udělila bankovní licenci společnosti Partners Banka, a.s. Významné bylo rovněž řízení, ve kterém ČNB rozhodla o schválení 12 žádostí k nabytí kvalifikované účasti na třech tuzemských bankách.

Situace v sektoru úvěrových institucí byla v roce 2023 stabilní. Výsledky dohledových zátěžových testů bank podléhajících dohledu ČNB potvrdily odolnost bankovního sektoru vůči hypotetickému nepříznivému ekonomickému vývoji díky silné výchozí kapitálové vybavenosti. Po třech letech ovlivněných nejprve pandemií a následně nejistotami ohledně dopadů války na Ukrajině, včetně odnětí licence Sberbank CZ, a.s., probíhal v roce

2023 výkon dohledu ve standardním režimu. Pozornost ČNB se soustředila zejména na robustnost kapitálové vybavenosti, udržování dostatečné výše opravných položek ke krytí případných ztrát a vývoj kvality úvěrových portfolií v souvislosti s dopady zvýšené inflace a úrokových sazeb na úvěrované klienty. Dále se zaměřovala na adekvátnost řízení úrokového rizika v prostředí zvýšených úrokových sazeb, řízení rizik informačních a komunikačních technologií, zejména v souvislosti s narůstajícími počty kybernetických útoků, a také na řízení rizik v oblasti boje proti praní špinavých peněz (AML) včetně schopnosti zajistit požadavky vyplývající z mezinárodních sankčních opatření. Všechna tato rizika byla rovněž v uplynulém roce akcentována v rámci procesu dohledu a hodnocení (SREP). V souvislosti s pokračujícím růstem cizoměnových úvěrů ČNB realizovala plošné dohledové šetření, jehož cílem bylo posoudit praxi jednotlivých bank a identifikovat případné nebezpečné postupy. Na základě poznatků z tohoto šetření ČNB vydala dohledové sdělení k poskytování cizoměnových úvěrů úvěrovými institucemi a řízení rizika likvidity a financování v cizích měnách.

Na finančním trhu v roce 2023 pokračoval trend digitalizace finančních služeb. Největším rizikem, které ČNB při poskytování platebních služeb identifikuje, je přetrvávající riziko podvodů v platebním styku, zejména hrozba zneužití platebních prostředků, kterými uživatelé ovládají svůj účet on-line (tj. mobilní a internetové bankovníctví a platební karty při platbách kartou na internetu). ČNB se proto zaměřila na prověřování preventivních či následných opatření finančních institucí, jejichž cílem je omezovat dopady podvodného jednání. V dané souvislosti zejména prošetřovala, zda mají klienti možnost kdykoliv oznámit zneužití svých platebních prostředků, a prověřovala postupy úvěrových institucí při navazující blokaci platebních prostředků. Kromě toho dohled v oblasti informačních systémů a technologií kladl důraz na využívání bezpečných technologií, které omezují možnost podvodů na klienty nebo jim předcházejí.

Při výkonu dohledu v oblasti boje proti praní špinavých peněz ČNB kladla důraz na důsledné zajišťování požadavků vyplývajících z mezinárodních sankčních opatření s cílem eliminovat případná související reputační rizika.

V roce 2023 ČNB uložila v sektoru úvěrových institucí na základě vydaných rozhodnutí pokutu v devíti případech (z toho

VÝSLEDKY
PROCESU
DOHLEDU
A HODNOCENÍ
(SREP)

tři případy se týkaly oblasti AML/CFT). Nejvyšší pokutu ve výši 8 mil. Kč obdržela společnost PRIVATE ACTIVE INVESTOR a.s. za neoprávněné přijímání vkladů od veřejnosti.

POJIŠŤOVNY

Mezi nejvýznamnější řízení v sektoru pojišťoven patřilo schválení převodu pojistného kmene Servisní pojišťovny a.s. na Hašičskou vzájemnou pojišťovnu, a.s.

DOHLEDOVÉ ZÁTĚŽOVÉ TESTY POJIŠŤOVEN

V roce 2023 se uskutečnilo další kolo zátěžových testů vybraných pojišťoven. Agregované výsledky zátěžových testů opět potvrdily dostatečnou odolnost sektoru vůči případnému negativnímu vývoji makroekonomického a finančního prostředí. Dohledové aktivity v sektoru pojišťoven se v roce 2023 zaměřovaly zejména na monitorování a vyhodnocování dopadů vysoké míry inflace a přetrvávajících vysokých základních úrokových sazeb na dohlížené instituce. ČNB monitorovala rizikové expozice pojišťoven a pojistná odvětví, která jsou uvedenými externími vlivy více dotčena. V důsledku omezení nabízeného rozsahu zajistného krytí a zvyšování cen zajistného se ČNB rovněž soustředila na posuzování rizik spojených s vývojem situace v oblasti zajištění, včetně posuzování adekvátnosti a efektivity sjednaných zajistných programů. ČNB dále průběžně sledovala organizační změny v pojišťovnách a vyhodnocovala jejich dopad do řídicího a kontrolního systému. V souvislosti se vzrůstající snahou pojišťoven o využívání synergií v rámci finančních skupin, která se promítá do delegování více činností pojišťoven na externí poskytovatele či skupinové servisní společnosti, kladla ČNB důraz zejména na zachování strategického rozhodování v pojišťovně, důsledné řízení rizika střetu zájmů, jasné vymezení odpovědností mezi zúčastněnými společnostmi a nastavení odpovídajících kontrol kvality poskytovaných služeb ve vztahu ke klientům.

Trend technologických inovací a digitalizace s ohledem na potenciální dopady na kvalitu služeb pro spotřebitele klade zvýšené nároky na řízení a snižování rizik na straně pojišťoven v oblasti odborné péče a ochrany spotřebitele. Nosným tématem byla oblast produktového řízení, ve kterém musí pojišťovna určit cílovou skupinu daného produktu, vyhodnotit jeho parametry a vhodnost a následně je také přezkoumávat.

V tomto ohledu je třeba také nastavit spolupráci mezi zprostředkovateli a tvůrci pojistných produktů. V oblasti udržitelných financí se ČNB zaměřila na dodržování zákonem stanovené informační povinnosti týkající se produktů s investiční složkou, což mimo jiné zahrnuje i dohled nad hodnocením zákaznickových preferencí při distribuci a začlenění udržitelnosti do produktového řízení.

V roce 2023 ČNB v rámci dohledu nad pojišťovnami pravomocně ukončila jedno řízení, ve kterém uložila pokutu ve výši 500 000 Kč.

PENZIJNÍ SPOLEČNOSTI

V reakci na makroekonomickou situaci, zejména vysoké úrokové sazby a inflaci, a také na připravované legislativní změny (mimo jiné zavedení dlouhodobého investičního produktu a úpravu státních příspěvků) se ČNB věnovala monitorování a vyhodnocování jejich dopadů na kapitálovou situaci, obchodní výsledky a celkovou činnost penzijních společností. V reakci na nárůst ukončených smluv formou jednorázových vyrovnání a odbytných z fondů penzijních společností, především transformovaných fondů, a to zejména u dosud spořicíh účastníků v důchodovém věku, provedla ČNB sérii dohledových šetření zaměřených na řízení rizika likvidity u všech penzijních společností a jimi obhospodařovaných fondů.

NEBANKOVNÍ POSKYTOVATELÉ SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ

V roce 2023 ČNB udělila oprávnění k výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru pouze jedné společnosti, a to BMW Financial Services Czech Republic s.r.o.

V sektoru nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů provedla rozsáhlé dohledové šetření zaměřené na plnění podmínek odborné způsobilosti. Jeho cílem bylo u pracovníků nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů a pracovníků jejich obchodních partnerů ověřit, zda splňují podmínku odborné způsobilosti pro výkon činnosti podle zákona o spotřebitelském úvěru. Prokázaná pochybení vedla kontrolované osoby k ukončení spolupráce s pracovníky nespĺňujícími zá-

konné požadavky. ČNB uveřejnila na svém webu dvě varování veřejnosti před činností neoprávněných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů.

V sektoru spotřebitelských úvěrů ČNB ukládala pokuty nebankovním poskytovatelům spotřebitelských úvěrů, z nichž k nejvyšším patří pokuta udělená společnosti Minihotovost, SE, ve výši 5 mil. Kč a pokuta udělená společnosti FRIENDLY CASH, SE, ve výši 3 mil. Kč. Těmto společnostem ČNB současně odňala oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. Z důvodu neplnění požadavků zákona o spotřebitelském úvěru ČNB odňala oprávnění k činnosti také společnosti SIM PŮJČKA s.r.o., tentokrát bez současného udělení pokuty.

NEBANKOVNÍ OBCHODNÍCI S CENNÝMI PAPIŘY

V sektoru nebankovních obchodníků s cennými papíry ČNB udělila povolení k činnosti společnostem CYRRUS CORPORATE SOLUTIONS, s.r.o., Next Wealth s.r.o., WOOD Retail Investments a.s. a CLEVEREST a.s.

V sektoru nebankovních obchodníků s cennými papíry došlo k meziročnímu nárůstu celkového počtu zákazníků z 977 tisíc na 1 088 tisíc. Objem zákaznického majetku držený těmito subjekty meziročně vzrostl z 1,315 bil. Kč na 1,585 bil. Kč.

Výkon dohledu se zaměřoval na oblast řízení rizik a hodnocení přiměřenosti vnitřně stanoveného kapitálu s cílem zajistit řádnou implementaci požadavků na udržování dodatečných kapitálových zdrojů a zdrojů likvidity. ČNB v daném kontextu provedla i šetření v oblasti informačních a komunikačních technologií, jehož účelem bylo zjistit připravenost dohlížených subjektů na plnění požadavků nařízení o digitální provozní odolnosti. ČNB rovněž vydala úřední sdělení vztahující se k řízení rizik malých a nepropojených obchodníků. V rámci procesu SREP, na jehož základě je určován rizikový profil jednotlivých obchodníků, byly poprvé stanoveny dodatečné kapitálové požadavky zohledňující rizika, kterým jsou obchodníci vystaveni. ČNB se též soustředila na zvýšení kvality dat předkládaných obchodníky a posílila kontroly nad výkazy. Výsledkem je efektivnější proces oprav výkazů, automatizace

jejich zpracování a zkvalitnění dat předávaných do Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA).

V roce 2023 ČNB uložila opatření k nápravě dvěma zahraničním obchodníkům s cennými papíry z důvodu neplnění informační povinnosti.

POSKYTOVATELÉ SKUPINOVÉHO FINANCOVÁNÍ

V roce 2023 vznikl na základě evropského nařízení upravujícího poskytování služeb skupinového financování (tzv. nařízení o crowdfundingu) nový sektor, nad kterým ČNB vykonává dohled. S tím souvisela potřeba nastavení procesů pro výkon dohledu nad poskytovateli skupinového financování, včetně zavedení výkaznictví pro účely vyhodnocování jejich obezřetnostní situace. Zároveň ČNB udělila oprávnění prvním třem poskytovatelům těchto služeb, společnostem Investown Technologies s.r.o., ROIER Invest, s.r.o., a Fingood s.r.o.

ČASTÉ DOTAZY
K NAŘÍZENÍ
O CROWDFUNDINGU

NEBANKOVNÍ POSKYTOVATELÉ PATEBNÍCH SLUŽEB

V sektoru platebních služeb ČNB udělila jedno nové povolení k činnosti platební instituce, a to společnosti Devizová burza a.s., a dále jedno nové povolení k činnosti poskytovatele dynamické směny měn (Euronet Services, spol. s r.o.). Počet nově podaných žádostí v tomto sektoru se již třetím rokem snižuje.

ČNB pozorně dohlížela také na plnění zákonných povinností v oblasti AML/CFT. Uskutečnila každoroční plošné šetření, které slouží jako podklad pro stanovení rizikovosti jednotlivých poskytovatelů platebních služeb. Výsledky přitom ukázaly na závažná systémová pochybení ve vnitřních předpisech i v jejich samotné aplikaci v praxi, a to i u velkých platebních institucí. V segmentu poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu se dohled zaměřil na ověření plnění nové licenční podmínky – důvěryhodnosti vedoucích osob a osob s kvalifikovanou účastí.

ČNB dále kontrolovala poskytovatele platebních služeb a zejména pak významné platební instituce z hlediska plnění legislativních požadavků v oblasti informačních a komunikačních

technologií a bezpečnosti. Cílem dohledových aktivit u platebních institucí bylo prověřit soulad řídicího a kontrolního systému s relevantní právní úpravou a dodržování požadavků na řízení rizik v oblasti informačních a komunikačních technologií a bezpečnosti, včetně zhodnocení praktických aspektů jejich procesního nastavení a reálného stavu uplatňování bezpečnostních opatření popsaných zejména v licenční dokumentaci. V rámci dohledu na dálku ČNB uskutečnila také šetření zaměřené na prověření kvality provádění interních auditů v oblasti informačních a komunikačních technologií a bezpečnosti.

Nejvyšší pokutu ve výši 3,5 mil. Kč společně s odnětím povolení k činnosti vydavatele elektronických peněz malého rozsahu uložila ČNB společnosti Fairplay Pay s.r.o. za neoznámení významné změny obchodního plánu předloženého v rámci žádosti o registraci, za řádné nesplnění informační povinnosti a především za porušení AML zákona.

SMĚNÁRNÍCI

ČNB v roce 2023 vyhověla 24 žádostem o udělení povolení k činnosti směnárníka. Z hlediska odborné péče došlo v minulém roce ke kultivaci trhu, a to především při poskytování informací o směnných kurzech. Nejvyšší pokutu v tomto segmentu ve výši 50 000 Kč obdržela společnost UAF, CZ s.r.o., které ČNB současně odňala povolení k činnosti směnárníka.

DISTRIBUTOŘI FINANČNÍCH PRODUKTŮ A OBLAST ODBORNOSTI NA FINANČNÍM TRHU

Kromě subjektů uvedených v tabulce výše ČNB uděluje oprávnění a provádí registrace a zápisy do seznamů také dalším subjektům, jejichž počet se pohybuje v řádu desetitisíců. Jde o zprostředkovatele finančních produktů, zejména pojištění, spotřebitelských úvěrů, investičních služeb nebo doplňkového penzijního spoření. Změnou, která v této oblasti nastala k 1. lednu 2023, bylo zavedení povinnosti zaplatit správní poplatek za obnovu zápisu do seznamu vedeného u ČNB pro zahraniční investiční fondy.

ČNB prověřovala dodržování požadavků vyplývajících ze zákona o distribuci pojištění a zajištění, zákona o spotřebitelském úvěru, zákona o podnikání na kapitálovém trhu a zákona o doplňkovém penzijním spoření, a to zejména v oblasti odborné péče a pravidel jednání se zákazníky, pravidel vnitřní kontroly činnosti a při plnění povinností v oblasti tzv. udržitelného financování. Dohledové aktivity mířily také na akreditované osoby, které ve všech těchto oblastech distribuce pořádají zkoušky odborné způsobilosti. ČNB dále vydala dohledové sdělení, v němž specifikovala pravidla vyžadování a vyhodnocování informací při poskytování investičních služeb obcím a krajům.

DOHLEDOVÉ
SDĚLENÍ –
INVESTIČNÍ
SLUŽBY OBCÍM
A KRAJŮM

Nejvyšší pokutu 500 000 Kč obdržela společnost Synergy Insurance s.r.o. za nezaznamenání informací o klientech, neuchovávání dokumentů a nedostatky v odbornosti spolupracujících osob. ČNB uložila také pokutu akreditované osobě ve výši 80 000 Kč a opatření k nápravě podle zákona o doplňkovém penzijním spoření.

FONDOVÉ INVESTOVÁNÍ

V sektoru investičních společností a investičních fondů udělila ČNB v roce 2023 povolení k činnosti společnosti SNP INVEST, investiční fond, a.s.

Výkon dohledu se soustředil zejména na zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb a na vykazování finančních nástrojů a informování o nich dle mezinárodních účetních standardů IFRS. V centru pozornosti byla také činnost nebankovních depozitářů a AML/CFT. ČNB v průběhu celého roku participovala na společném šetření ESMA zaměřeném na zveřejňování informací souvisejících s udržitelností.

ČNB uložila nejvyšší pokutu ve výši 1 mil. Kč společnosti Investown Technologies s.r.o. za to, že shromažďovala bez příslušného povolení od veřejnosti peněžní prostředky za účelem jejich společného investování.

EMISE CENNÝCH PAPÍRŮ

V oblasti emisí cenných papírů ČNB v roce 2023 vydala 88 rozhodnutí o schválení prospektů cenných papírů a jejich dodatků. Jednalo se zejména o prospekty dluhopisů. K obchodování na regulovaném trhu byly nově přijaty cenné papíry 14 emitentů (sedm emisí dluhopisů a sedm emisí akcií). Naopak cenné papíry 11 emitentů byly z obchodování vyřazeny (dvě emise akcií a devět emisí dluhopisů).

V rámci dohledu nad emitenty se ČNB zabývala především obsahovými náležitostmi výročních finančních zpráv, včetně nefinančních informací. ČNB se dále u těchto dokumentů zaměřila na posouzení správnosti používání mezinárodních účetních standardů IFRS, správnosti používání alternativních poměrových ukazatelů a dále pak na konzistentnost informací v rámci jednotlivých dokumentů.

Nejvyšší sankcí v tomto segmentu byla pokuta ve výši 1 mil. Kč uložená společnosti ČEZ, a.s., za porušení povinnosti zveřejnit vnitřní informaci.

BOJ PROTI PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ A MEZINÁRODNÍ SANKCE (AML/CFT)

ČNB se podílela na spolupráci v oblasti AML/CFT na evropské i mezinárodní úrovni. Spolupráce na národní úrovni v dané oblasti byla posílena podpisem Memoranda o spolupráci mezi ČNB a Finančním analytickým úřadem v říjnu 2023. Kvalitu dohledu a preventivních opatření v oblasti AML/CFT zástupci ČNB prověřovali i v hodnoceních výboru MONEYVAL.

POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZE

Efektivní plánování je jedním z důležitých předpokladů pro úspěšné řešení případné krize na finančním trhu. V roce 2023 se ČNB podílela na pravidelné revizi celkem 11 plánů řešení krize velkých a středních bank usazených v České republice, u kterých předpokládá, že by v případě selhání nebyla jejich likvidace v rámci běžného úpadkového řízení věrohodná, a to zejména s ohledem na nepříznivý dopad selhání na klienty a protistrany, tržní důvěru, finanční stabilitu a potažmo reálnou ekonomiku.

Pro většinu systémově důležitých bank, které představují přibližně 77 % celkových aktiv bankovního sektoru, zůstává preferovaným postupem řešení krize jejich rekapitalizace z vnitřních zdrojů formou odpisu a konverze kapitálu a tzv. způsobilých závazků. Pro skupinu středních, méně komplexních bank je plánováno využití nástroje pro přechod činnosti na soukromého nabyvatele (13,4 % celkových aktiv bankovního sektoru). Likvidace v rámci běžného úpadkového řízení by v případě selhání nastala u menších bank a družstevních záložen (0,8 %), kde by zároveň významnou roli při řešení krize hrála výplata náhrad za pojištěné vklady z Fondu pojištění vkladů.

ČNB v souvislosti s přípravou a aktualizací plánů pro řešení krize pravidelně stanovuje bankám minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky (MREL). MREL je vedle požadavků na kapitál dalším důležitým požadavkem, jehož plnění má mimo jiné za cíl zvýšit odolnost bank a umožnit řešení případné krize bez použití veřejných prostředků. S koncem roku 2023 skončilo pro většinu bank přechodné období, během

něhož úspěšně vybudovaly dostatečnou zásobu kapitálu a způsobilých závazků pro plnění MREL. Ta kombinací zadržení zisků, emise nových akcií a emise způsobilých dluhových nástrojů dosáhla koncem roku za sektor celkové výše zhruba 906 mld. Kč.

Vedle zvyšování finanční odolnosti se banky v průběhu roku 2023 věnovaly posilování způsobilosti pro řešení krize v souladu s již dříve publikovanými očekáváním ČNB. Cílem těchto očekávání je mimo jiné postupně uzpůsobit interní postupy a procesy bank, řídicí a kontrolní mechanismy či informační systémy tak, že budou připraveny efektivně reagovat na jakékoli krizové události v souladu se strategiemi řešení krize popsanými v jednotlivých plánech.

V oblasti financování řešení krize předepsala ČNB v roce 2023 další pravidelný příspěvek do Fondu pro řešení krize ve výši téměř 4,5 mld. Kč. Ve fondu je v současné době cca 34 mld. Kč, přičemž do konce roku 2024 by měla výše uložených příspěvků dosáhnout zákonem stanovené cílové úrovně cca 36,6 mld. Kč. Tím dojde k dalšímu posílení českého rámce pro řešení krize v podobě rychle dostupných, účelově vázaných finančních prostředků, které by po splnění stanovených podmínek bylo možné využít k zajištění přístupu k financování, případně zmírnění rizik souvisejících s řešením krize.

V roce 2023 pokračovalo insolvenční řízení vedené na majetek Sberbank CZ, již ČNB v roce 2022 odebrala bankovní licenci z důvodu neschopnosti plnit závazky vůči klientům. V průběhu roku se podařilo dokončit prodej části portfolia úvěrů České spořitelně a insolvenční správkyň úspěšně pokračovala v prodeji dalšího majetku (pohledávky z nevykonných úvěrů, korporátní dluhopisy atp.), čímž nashromáždila dostatek prostředků pro výplatu pohledávek všech věřitelů ve výši minimálně 95 %. Počátkem listopadu předložila správkyň soudu návrh na povolení částečného rozvrhu, kterému soud vyhověl. Odvolání jednoho věřitele z prosince 2023 však způsobilo oddálení výplaty částečného rozvrhu až do roku 2024.

FOND PRO ŘEŠENÍ
KRIZE

14. 1. 1993

DOPIS GUVERNÉRA TOŠOVSKÉHO PREMIÉRU KLAUSOVI

Již v průběhu druhé poloviny roku 1992 se ukazovaly některé negativní jevy provázející existující měnové uspořádání. Zejména se jednalo o pokles devizových rezerv, který se ještě prohloubil na počátku roku 1993 tím, jak se zvyšovala nedůvěra mezinárodních finančních trhů vůči československé měnové unii.

Devizové rezervy ČNB za první dva týdny existence ČR klesly o 43 %. Nebezpečí, že se rezervy rozplynou, podnítilo guvernéra Josefa Tošovského k zaslání dopisu předsedovi vlády Václavu Klausovi, v němž varoval před dalším zhoršením situace. Pravděpodobně především na základě tohoto dopisu zahájili čeští a slovenští vrcholní politici diskuse o co nejrychlejším rozdělení československé měny.

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

19. 1. 1993

JEDNÁNÍ VLÁDNÍ SKUPINY

Již na konci roku 1992 započaly dílčí kroky k možné měnové odluce. Ani smlouva o měnovém uspořádání nedokázala plně vyvrátit obavy, že by mohla nastat situace vyžadující rychlé rozdělení měny ještě před uvažovaným 30. červnem 1993.

Vzhledem k nepříznivě se vyvíjející situaci se tyto obavy staly realitou, a proto se 19. ledna 1993 sešla vládní skupina složená z premiéra, vicepremiérů, několika ministrů a zástupců komerčních bank i ČNB. Ta se shodla, že je třeba provést odhluu koordinovaně se slovenskou stranou, a to v rychlém časovém rozmezí čtyř dnů. Součástí plánu bylo také rozhodnutí připravit platební styk se SR a zabránit přílivu hotovosti do ČR uzavřením hranic. Ještě ten den premiér Václav Klaus zamířil do Piešťan za premiérem Vladimírem Mečiarom, aby s ním projednal termín odhluu.

5) ode dne
dovat sp
ních úřa
a velite

5) řídíte p
nosti Vá

S pozd

editelé vše

uše -

udík -

hnut -

vel Kysilka, CSa, v. f.

Chudy

h)

h)

h)

h)

Vážený pan
Doc. Ing. Václav
předseda vlády
Úřad vlády ČR
P r a h a

Rudek - Orlov

ODNÍ BANKA
ERNÉR

V Praze dne 14. ledna

MÍSTOPŘEDSEDA VLÁDY ČESKÉ REP
a ministr financí
Ing. Ivan Kočárník, CSc.

edsedo vlády,

osti s eskalací vývoje v oblasti devizových
árodní banky v prvních dnech ledna 1993 Vám
lám doplňující informace k dříve předloženému
oji devizové situace.

Vážený pane guvernére,

po schválení úst
Slovenské Federativní Re
zřejmé, že k 1. 1. 1993
České republiky a Sloven
podepsaná dne 29. října 19
ministři financí republik
bank smluvních stran
samostatných měn.

5 ●●

6 ●●

7 ●●

8 ●●

av, K l a u s, CSc.
y ČR

Žádám Vás proto
technickou přípravu měnov
českou měnu nastanou-
předpokládané Smlouvou o m

S pozdravem

Vážený pan
Ing. Josef T o š o v s k
guvernér SBČS
Na příkopě 28
110 00 P r a h a 1

3

PENĚŽNÍ OBĚH, PLATEBNÍ SYSTÉMY A INOVACE V PLATEBNÍM STYKU

PENĚŽNÍ OBĚH

K 31. prosinci 2023 byly v oběhu bankovky a mince v celkové hodnotě 708,9 mld. Kč, což oproti předchozímu roku znamenalo mírný pokles výše oběživa o 0,6 mld. Kč. To lze považovat za návrat k dlouhodobému trendu po období 2020 až 2022, které bylo v tomto ohledu velmi nestandardní. Vlivem koronavirové pandemie a událostí okolo Sberbank tehdy množství hotovosti významně stoupl. Ještě v roce 2022 i v souvislosti s vyššími úrokovými sazbami však začalo množství peněz v oběhu klesat a v roce 2023 se situace stabilizovala.

V oblasti platebních inovací ČNB v roce 2023 zahájila provoz registru pro tzv. platby na kontakt, které klientům zúčastněných bank umožňují rychlejší a jednodušší vyplnění platebních údajů a pomáhají zmírnit riziko omylů při zadání špatného čísla účtu příjemce.

PENĚŽNÍ OBĚH

ČNB vydala do oběhu novou bankovku 5000 Kč vzoru 2023. Důvodem pro její vydání bylo provedení nezbytných změn v technologii tisku. Nová pětitisícikoruna má stejné parametry a ochranné prvky jako předchozí pětitisícikoruna vzoru 2009. Od vzorů 1999 a 2009 ji lidé rozpoznají podle rozdílného roku vydání a podpisu guvernéra. Rozdíly vyplývající z jiné technologie tisku nejsou pro veřejnost pouhým okem rozpoznatelné.

Dne 8. února 2023 vydala ČNB u příležitosti 30. výročí vzniku ČNB a české měny bankovku 1000 Kč s přitiskem. Podrobnější informace o emisi této bankovky jsou uvedeny v kapitole VIII této zprávy.

V roce 2023 pokračovala výměna zneplatněných bankovek v nominálních hodnotách 100–2000 Kč, které jsou nejsnáze rozpoznatelné tím, že mají úzký stříbřitý proužek. ČNB přijala 4,8 mil. kusů, výměna je ale možná i v ostatních bankách, a to až do 30. června 2024. Poté je bude měnit již jen ČNB. K 31. prosinci 2023 zbývalo v oběhu 42,2 mil. kusů zneplatněných bankovek.

ČNB v roce 2023 vydala celkem osm pamětních mincí. V cyklu Městské památkové rezervace emitovala dvě zlaté mince o nominální hodnotě 5000 Kč, věnované Kroměříži a Hradci Králové. Pamětní stříbrná pětisetkoruna s motivem osobního automobilu Tatra 603 byla technicky ozvláštněna vloženým prvkem černé barvy. ČNB také vydala dalších pět pamětních stříbrných mincí, a to v nominální hodnotě 200 Kč.

VYDÁNÍ
NOVÉHO
VZORU
BANKOVKY
5000 Kč

PAMĚTNÍ MINCE
TATRA 603

PADĚLKY
BANKOVEK
A MINCÍ
V ROCE 2023

V roce 2023 bylo na území ČR zadrženo 3 539 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí české měny a 766 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí zahraničních měn, celkem tedy 4 305 kusů (o 2 325 kusů více než v roce 2022). Zároveň bylo zadrženo 1 033 kusů napodobenin.

V oblasti zpracování hotovosti ČNB v únoru 2023 dokončila projekt obměny strojů pro zpracování mincí. Aktuálně jsou v pobočkách Praha a Brno v provozu dvě linky, které se skládají ze stroje s elektromagnetickou kontrolou mincí přijatých z oběhu, stroje s optickou kontrolou mincí a systému automatického balení mincí do sáčků s kontrolní vahou.

DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM ZÁKONA O OBĚHU BANKOVEK A MINCÍ

Peněžní oběh včetně práv a povinností ČNB, bank, zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí, právnických osob a fyzických osob upravuje zákon o oběhu bankovek a mincí. ČNB v roce 2023 provedla celkem 15 kontrol podle tohoto zákona.

Kontroly v rámci dohledu nad peněžním oběhem za rok 2023

Subjekty	Počet kontrol	Počet zkontrolovaných provozoven	Počet zkontrolovaných zařízení či kurzů	Počet skrytých kontrol
Banky	5	34	85	59
Provozovatelé anonymních zařízení	5	18	31	-
Osoby pověřené k pořádání odborných kurzů	4	-	5	-
Provozovatelé kasin	1	18	6	-

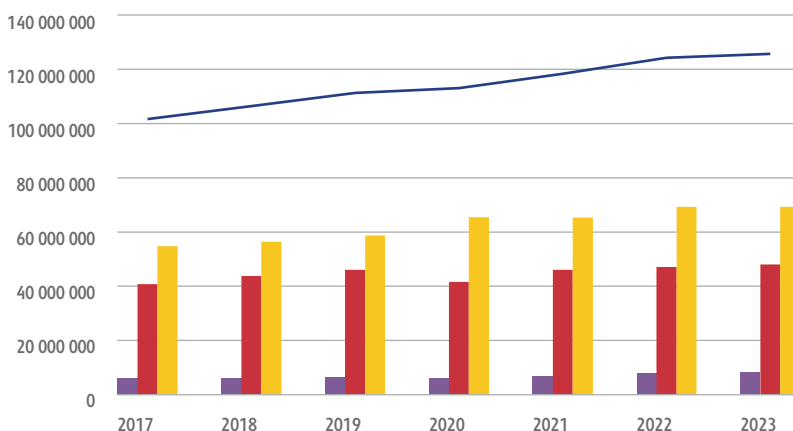
PLATEBNÍ SYSTÉMY A INOVACE V PLATEBNÍM STYKU

SYSTÉM ABO

ČNB provozuje platební systém ABO, v němž bylo k 31. prosinci 2023 vedeno 25 930 účtů, z toho 4 018 vnitřních účtů, 5 488 účtů zaměstnanců a 16 424 účtů právnických osob. Většina účtů právnických osob jsou účty podřízené souhrnným účtům státní pokladny. Konkrétně 15 793 účtů je vedeno v české měně, 316 účtů v eurech a 85 účtů v amerických dolarech. Ostatní účty právnických osob jsou účty bank, zahraničních finančních institucí apod. Celkový počet účtů meziročně kolísá jen minimálně. Systém ABO zpracovává denně ve špičkách přes 1 mil. transakcí a v průměru okolo 0,5 mil. transakcí. V porovnání s rokem 2022 se celkový počet zpracovávaných transakcí v systému ABO zvýšil o 1,1 %.

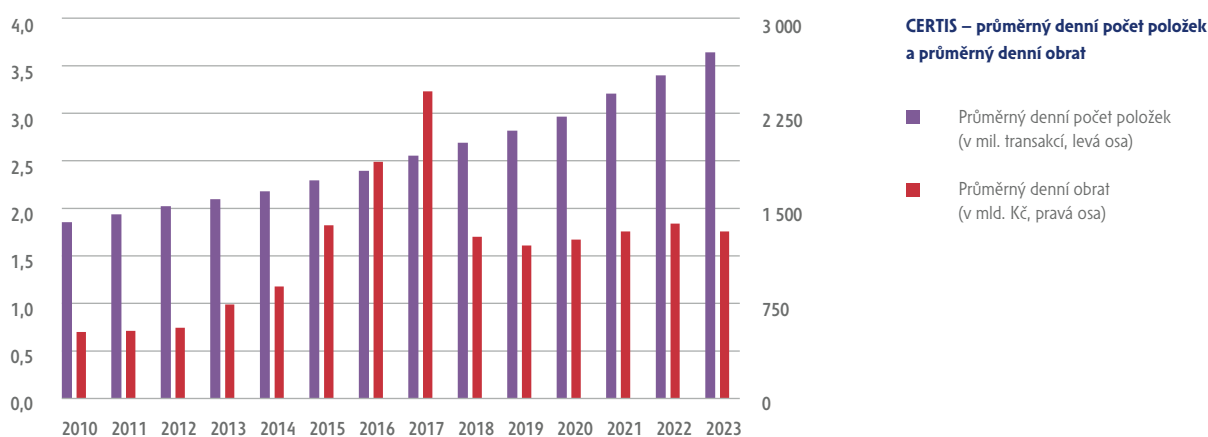
ABO – celkem transakcí za rok

- V rámci ABO
- Z jiných bank
- Do jiných bank
- Celkem

SYSTÉM CERTIS

ČNB rovněž provozuje systém mezibankovního platebního styku CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System). Tento systém zpracovává veškeré tuzemské mezibankovní převody v českých korunách a v reálném čase kontroluje, zda banky mají pro tyto převody dostatečné krytí. V roce 2023 zpracovalo zúčtovací centrum ČNB celkem 910,3 mil. transakcí (meziročně o 6,3 % více) v celkové hodnotě 329 471 mld. Kč. Průměrný denní počet transakcí činil 3,6 mil. Průměrný denní obrát transakcí byl 1 318 mld. Kč.

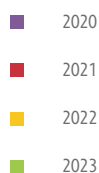

K 31. prosinci 2023 měl systém CERTIS 46 přímých účastníků s vlastním účtem a čtyři tzv. třetí strany, což jsou instituce zodpovědné za zúčtování například transakcí z platebních karet nebo obchodů s cennými papíry na účtech přímých účastníků. Během roku 2023 se k platebnímu systému CERTIS připojil jeden nový přímý účastník. Jednalo se o finanční instituci se sídlem v České republice.

V minulém roce akceleroval trend ve využívání okamžitých plateb. Celkový počet těchto plateb vzrostl o 37,5 % ve srovnání s předchozím rokem, kdy nárůst činil 30,3 %. Podíl okamžitých plateb na celkových úhradách tak stoupl z 21 % v roce 2022 na 27 % v roce 2023. K 31. prosinci 2023 využívalo okamžité platby 14 účastníků systému CERTIS, což je o dva více než v předchozím roce. S vědomím rostoucího významu a neustálého nárůstu počtu okamžitých plateb věnuje ČNB zvýšenou péči a úsilí tomu, aby systém fungoval hladce a bez výpadků. Roste počet dnů, ve kterých se uskuteční přes milion transakcí,

přičemž každá z nich musí být zpracována do šesti sekund. Ve skutečnosti je však 99 % okamžitých plateb zpracováno do 1,5 sekundy (měřeno od okamžiku, kdy banka plátce odešle pokyn k provedení do systému CERTIS, do okamžiku, kdy banka příjemce platbu převezme).

CERTIS – počet transakcí okamžitých plateb

PLATBY
NA KONTAKT

Rostoucí poptávka po digitálních platebních řešeních a inovacích vyústila ve spuštění služby registru plateb na kontakt, která zapojeným bankám umožňuje nabídnout snadnější zasílání peněz. Hlavním účelem registru je udržování vazeb telefonních čísel a čísel účtů včetně názvů účtů. Tyto údaje si spravují zapojené banky a umožňují jim získávat na základě znalosti telefonního čísla odpovídající číslo účtu. Klienti bank si při zadávání platebního příkazu vystačí se znalostí telefonního čísla příjemce. ČNB bankám zpřístupnila službu registru na konci října 2023 a banky poté spustily platby na kontakt pro veřejnost v listopadu. Ke konci roku evidoval registr 443 tisíc telefonních čísel.

20. 1. 1993

JMENOVÁNÍ JOSEFA TOŠOVSKÉHO GUVERNÉREM ČNB

Po vzniku ČNB 1. ledna 1993 stanul v jejím čele dosavadní guvernér SBČS Josef Tošovský. Vedle něho pak ve vedení banky prozatímně působily osobnosti, jež za českou stranu zasedaly v bankovní radě SBČS – Jan Vít (viceguvernér federálního ústředí SBČS), Miroslav Kerouš (viceguvernér SBČS pověřený řízením ústředí pro ČR) a Pavel Kysilka (zástupce viceguvernéra SBČS pověřeného řízením ústředí pro ČR).

Až 20. ledna 1993 byl Josef Tošovský jmenován guvernérem ČNB, další členové bankovní rady byli jmenováni 12. února 1993. Viceguvernéry se stali Jan Vít a Pavel Kysilka, dalšími členy bankovní rady s titulem vrchního ředitele pak Ota Kaftan, Miroslav Kučera a Jiří Pospíšil.

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

DNE 20. LEDNA 1993 JMENOVAL PŘEDSEDA ČESKÉ NÁRODNÍ RADY JOSEFA TOŠOVSKÉHO GUVERNÉREM ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY.

DNE 12. ÚNORA 1993 JMENOVAL PREZIDENT REPUBLIKY VÁCLAV HAVEL ČLENY BANKOVNÍ RADY:

VICEGUVERNÉRA ČNB JANA VÍTA,
VICEGUVERNÉRA ČNB PAVLA KYSILKU,
VRCHNÍHO ŘEDITELE OTU KAFTANA,
VRCHNÍHO ŘEDITELE MIROSLAVA KUČERU,
VRCHNÍHO ŘEDITELE JIŘÍHO POSPÍŠILA.

5

6

7

8

ach

25. 1. 1993

ZASEDÁNÍ MĚNOVÉHO VÝBORU VE SMOLENICÍCH

Měnový výbor se sešel pouze dvakrát. Na druhém a zároveň posledním jednání 25. ledna 1993 ve slovenských Smolenicích byl odsouhlasen text dohody mezi oběma vládami o zániku smlouvy o měnovém uspořádání a návrh mezivládních dohod o platebním styku. Důvodem byl přílišný pokles devizových rezerv a zároveň spekulativní přesuny kapitálu mezi zeměmi.

Na jednání Měnového výboru se projednával i termín možného oddělení měn, finálně ho však stanovili až premiéři obou zemí na schůzce v noci z 27. na 28. ledna 1993.

p. Adamec, riaditeľ menového odboru NBS

p. Jánošík, riaditeľ odboru bankových obchodov NBS

p. Pastuchová, riaditeľka odboru platobného

a zúčtovacieho styku NBS

p. Mathes, vrchný riaditeľ prevádzkového úseku NBS

4

STATISTICKÉ A VÝZKUMNÉ AKTIVITY

DATABÁZE ARAD

Statistika ČNB pokrývá široký sběr dat od finančních a nefinančních institucí, která slouží primárně pro zajištění základních cílů ČNB v oblasti měnové politiky, finanční stability a dohledu nad finančním trhem. V souhrnu představuje příjem, zpracování, publikování a následný reporting téměř 300 statistických výkazů od více než 10 000 subjektů. Rok 2023 se v této oblasti nesl ve znamení implementace řady změn, reflektujících např. upřesnění mezinárodních statistických a účetních standardů, nařízení Evropské centrální banky (ECB) či revizi jednotných evropských dohledových vykazovacích rámců a požadavků uživatelů dat na jejich kvalitu a vypovídací schopnost. Od ledna 2023 mají uživatelé k dispozici novou verzi veřejné databáze ARAD, která má nezastupitelné místo v informačním servisu ČNB.

Rok 2023 byl posledním, kdy ČNB uspořádala Research Open Day. Od roku 2024 jej nahradí nová výzkumná konference. V rámci oslav 30 let vzniku ČNB a české koruny se v říjnu konalo Česko-Slovenské ekonomické fórum, které nabídlo historické ohlédnutí za měnovou odlukou a věnovalo se také aktuálním tématům měnové politiky včetně efektů (de)globalizace i digitálním měnám centrálních bank.

STATISTIKA

V oblasti makroekonomických statistik ČNB ve spolupráci s Českým statistickým úřadem (ČSÚ) zajišťovala kompilaci, harmonizaci a publikování dat externích statistik, čtvrtletních finančních účtů a vybraných ekonomických statistik. Započala také příprava jejich benchmarkové revize, jejíž zveřejnění plánujeme v roce 2024. V návaznosti na rozšíření eurozóny o Chorvatsko doznalo změn geografické členění příslušných agregátů externích statistik. Ve spolupráci s ČSÚ pokračovalo řešení statistických vlivů výkyvů na trzích energií a válečného konfliktu na Ukrajině. Na mezinárodním poli pak v koordinaci s Mezinárodním měnovým fondem (MMF), Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), ECB a Eurostatem v pracovních skupinách pokračovaly konzultace témat a metodických dokumentů pro přípravu aktualizace mezinárodních manuálů národních účtů a platební bilance.

Měnová a finanční statistika rozšířila soubor dat podle revidovaného nařízení ECB o statistice platebního styku. V informačním systému ARAD jsou data nově dostupná ve čtvrtletní a pololetní frekvenci. ČNB také pokračovala v rámci ESCB ve svém zapojení do přípravy aktualizovaného nařízení o sběru statistických dat o investičních fondech, které ECB na konci roku postoupila do fáze veřejné konzultace. Rada guvernérů by jej měla schválit na počátku roku 2024.

V oblasti statistiky mikrodat pokračoval projekt napojení Centrálního registru úvěrů (CRÚ) na data AnaCredit s cílem spustit ověřovací provoz nového systému v průběhu ledna 2024. Po dokončení tohoto projektu budou v rámci CRÚ banky a pobočky zahraničních bank sdílet informace o úvěrových závazcích

PROJEKT NOVÉHO
CENTRÁLNÍHO
REGISTRU ÚVĚRŮ

právnických osob a fyzických osob podnikatelů založené na datech AnaCredit. V průběhu roku 2023 ČNB rovněž monitorovala evropské aktivity týkající se integrace výkaznictví bank pro účely statistiky, dohledu a řešení krizí, a to zejména projekt integrovaného reportovacího rámce ECB (IReF). Tento projekt je primárně zaměřen na země eurozóny.

Sběr dat od úvěrových institucí pro dohled a řešení krizí přinesl v roce 2023 novinky zejména v implementaci úprav vyplývajících z revizí vykazovacích rámců Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) včetně stabilizace výkaznictví po provedených změnách. V oblasti dohledové statistiky kapitálových trhů vstoupila v platnost novela vyhlášky, která nařizuje poskytovatelům služeb skupinového financování povinnost reportingu. Za oblast pojišťovnictví a penzijních společností byla vedle úprav stávajících metodik zahájena příprava přechodu pojišťoven na účtování a vykazování dle mezinárodních standardů finančního výkaznictví (IFRS). Ve všech oblastech dohledové statistiky kladla ČNB důraz na sledování a další zvýšení kvality dat. Svá expertní stanoviska k legislativním i metodickým aspektům dohledového výkaznictví ČNB prosazovala v pracovních skupinách evropských orgánů a dalších organizací.

V návaznosti na spuštění nové verze databáze ARAD, která představuje jednotný systém prezentace časových řad agregovaných údajů za jednotlivé statistiky a oblasti finančního trhu, doznal změn i způsob popisu datového obsahu. Nová verze nabízí širší možnosti datové analýzy včetně strojového přístupu prostřednictvím aplikačního datového rozhraní (API). V oblasti dohledových informačních systémů skončila implementace nových webových služeb rejstříku trestů a jejich přepojení na nový rejstřík trestů.

ČNB zajišťuje pro stát agendu Centrální evidence účtů. Hlavním cílem této databáze s informacemi o více než 54,8 mil. účtů vedených v ČR je poskytování informací potřebných pro odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů a zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti ČR. Subjekty oprávněnými využívat dostupné údaje jsou výhradně zákonem definované státní instituce, zejména pak orgány finanční a celní správy. Využití dat ze systému setrvale roste, za rok 2023 ČNB zpracovala více než 4,1 milionu žádostí oprávněných subjektů. To je nárůst o 64 % ve srovnání s předchozím rokem.

EKONOMICKÝ VÝZKUM

V květnu uspořádala ČNB poslední ročník Research Open Day, který u příležitosti oslav 30. výročí vzniku ČNB a české koruny shrnul nejdůležitější dění v oblasti výzkumu ČNB v posledních letech a představil témata, kterým se ČNB ve svém výzkumu plánuje věnovat v nadcházejícím období. V říjnu se konalo Česko-Slovenské ekonomické fórum. Podrobnější informace o obou výzkumných akcích spojených s 30 lety ČNB a české měny uvádí kapitola VIII této zprávy.

RESEARCH
OPEN DAY

ČESKO-SLOVENSKÉ
EKONOMICKÉ
FÓRUM

V roce 2023 ČNB publikovala osmnáct výzkumných prací v řadě Working Papers a dvě v řadě Research and Policy Notes. V oblasti ekonomického výzkumu se jejich témata týkala zejména modelování měnové politiky a její transmise, nových datových zdrojů či digitálních měn centrálních bank.

ŠETŘENÍ
O FINANČNÍ
SITUACI
DOMÁCNOSTÍ

Výzkumníci ČNB jsou aktivní v rámci několika mezinárodních iniciativ a pracovních skupin, což umožňuje výměnu zkušeností a výzkumných poznatků mezi centrálními bankami, nadnárodními organizacemi a akademickou sférou. Mezi tyto skupiny patří mimo jiné Price-setting Microdata Analysis Network a Household Finance and Consumption Network. V rámci druhé zmíněné výzkumné skupiny provádí ČNB ve spolupráci s ČSÚ šetření Finanční situace domácností, jehož první souhrnné výsledky za rok 2021 a 2022 byly zveřejněny na konci roku 2023. Toto šetření si klade za cíl pravidelně mapovat situaci českých domácností z hlediska jejich finančních a majetkových poměrů. Výsledkem jsou jedinečné údaje, např. o vlastním jmění, které nelze zjistit žádným jiným způsobem než dotazováním ve vybraných domácnostech. Výsledky tohoto šetření jsou k dispozici na stránkách ČSÚ.

FINANČNÍ VÝZKUM

Projekty v oblasti finančního výzkumu se v roce 2023 zaměřily především na působení makroobezřetnostních nástrojů, rozšíření analytického aparátu, analýzu chování nebankovních finančních institucí a finančních trhů a dopady přechodu na nízkoemisní ekonomiku. Nad rámec edičních řad ČNB publikují ekonomové centrální banky také v prestižních mezinárodních akademických časopisech. V roce 2023 uveřejnily články finančního výzkumu ČNB například *International Journal of Central Banking*, *Journal of Financial Stability*, *Journal of Economic Surveys* a *Finance Research Letters*.

Pracovníci výzkumu ČNB se podíleli mimo jiné na aktivitách *International Banking Research Network*, kde odborníci z centrálních bank z celého světa spolupracují na analýzách týkajících se především globálních a národních bankovních sektorů, ale také dalších aspektů finančního systému a politik centrálních bank. V roce 2023 se zástupci ČNB podíleli na projektech zaměřených na nebankovní finanční instituce a dopady klimatické změny na finanční sektor. Aktivně přispívají také k činnosti pracovní skupiny Evropského systému centrálních bank (ESCB) *Challenges for Monetary Policy Transmission in a Changing World*, která se věnuje prohloubení porozumění transmise měnové politiky do reálné ekonomiky a finančního sektoru v prostředí bezprecedentních šoků, strukturálních změn v ekonomice a vysoké inflace.

medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky
o zániku Zmluvy medzi vládou Slovenskej republiky a vládou
Českej republiky o menovom usporiadaní

O zániku československé rozhodli premiéři už 27.

P r a h a (šim, mru) - Dohodu o zániku společné
české smlouvy o měnovém uspořádání podepsali pr

27. 1. 1993

JEDNÁNÍ VÁCLAVA KLAUSE S VLADIMÍREM MEČIAREM

V noci z 27. na 28. ledna 1993 česká a slovenská vláda uzavřely dohodu o zániku smlouvy o měnovém uspořádání. Došlo k tomu na jednání, jež se protáhlo až do páté hodiny ranní a zúčastnili se ho předsedové vlád Václav Klaus a Vladimír Mečiar a za českou stranu dále ministr financí Ivan Kočárník a zástupci ČNB.

Celé jednání podléhalo utajení, stejně tak jako celý proces přípravy odluhy. Lidé získali informace o přípravě odluhy v podstatě až 29. ledna 1993, kdy média informovala o tajném přeletu Vladimíra Mečiara do Prahy 27. ledna a následném nočním jednání. Ve stejné době ČNB dokončovala hlavní body své informační kampaně, kterou jen o několik dní později odstartovala.

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

28. 1. 1993

SCHŮZE PŘEDSEDŮ KOALIČNÍCH STRAN A IVANA KOČÁRNÍKA

Legislativní proces vztahující se k měnové odluce mohl začít. Postup předložení zákona o měnové odluce projednali předsedové koaličních stran za přítomnosti ministra financí Ivana Kočárníka na schůzi konané 28. ledna 1993.

Nejprve se s ním měla 29. ledna 1992 seznámit vláda a pak měl urychleně zamířit do Poslanecké sněmovny. Především bylo třeba, aby organizační výbor sněmovny umožnil zkrátit projednávání zákona z šedesáti dnů na pouhý jeden. Finální verze zákona přitom měla být předložena jen 24 hodin před projednáním v plénu. Pečlivě načasované termíny se nakonec podařilo dodržet a zákon byl jen s několika úpravami schválen na neveřejném jednání 2. února 1993.

N á v r h

Dohody medzi vládou SR a vládou ČR o zániku Zmluvy
medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej
republiky o menovom usporiadaní

ě měny ledna

měny a ukon-
mičfi Václav
e již 27. ledna.
líme, obdrželi
rním hlasová-
něny na měny

vlády Václav
m jí zmocněn
pořádání mezi

Slovenské re-
této smlouvy.
ou smluvních
ty. Někteří po-
í návrhu záko-
postavení před
aným změnám

4/2 93

5 ●●

6 ●●

7 ●●

8 ●●

Ročník 19

SBÍ
Č

Částka 18

OBSAH:

60. Zákon o oddělení měny
61. Nařízení vlády k provedení zákona o oddělení měny
62. Vyhláška České národní banky, kterou se provádí zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny
63. Vyhláška České národní banky o vydání bankovek po 200 Kč

5

EVROPSKÉ A MEZINÁRODNÍ OTÁZKY

ČNB se v roce 2023 jakožto člen Evropského systému centrálních bank (ESCB) aktivně účastnila jednání Generální rady Evropské centrální banky (ECB), jež se zaměřila mimo jiné na hodnocení makroekonomického, fiskálního a měnového vývoje ve světě i v EU či na otázku hospodářských dopadů ruské agrese vůči Ukrajině. Zástupci ČNB se zapojovali do činnosti pracovních orgánů ESCB a v rámci písemných konzultací ECB posuzovali relevantní legislativní návrhy EU a členských států a návrhy vybraných materiálů ECB. V rámci evropských orgánů dohledu nad finančním trhem (ESA) se ČNB dále na úrovni EU podílela na přípravě řady prováděcích předpisů, obecných pokynů a výkladových stanovisek k aplikaci regulačních pravidel. Činnost ESA se zaměřila mimo jiné na téma udržitelných a digitálních financí či implementaci regulačního rámce Basel III pro banky. Zaměstnanci ČNB se aktivně zapojovali do činnosti ESA i na úrovni jejich vrcholného vedení. Členkou rad orgánů dohledu Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) a Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecské penzijní pojištění (EIOPA) jmenovanou ČNB je Zuzana Silberová, ředitelka sekce dohledu nad finančním trhem, která v roli členky správní rady EIOPA v roce 2023 úspěšně završila již druhý mandát. Členem rady orgánů dohledu Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) jmenovaným ČNB je ředitel sekce regulace a mezinárodní spolupráce Vojtěch Belling, jenž od 21. listopadu 2022 do 15. června 2024 zastává jako první Čech funkci místopředsedy ESMA. Předtím byl rovněž několik let členem správní rady tohoto orgánu. ČNB se coby přidružený člen průběžně podílela též na činnosti Výboru pro EU, hlavního orgánu vlády pro koordinaci evropských politik.

V oblasti mezinárodní spolupráce aktivně vstupovala do diskusí týkajících se mezinárodního měnového a finančního systému v rámci Mezinárodního měnového fondu (MMF) a dalších mezinárodních institucí a organizací. Diskuse v rámci MMF se věnovaly např. dokončení 16. všeobecné revize kvót, úpravě výpůjčních nástrojů MMF či financování svěřenských fondů MME.

EVROPSKÁ UNIE A ZAPOJENÍ ČNB DO NÁRODNÍHO KOORDINAČNÍHO MECHANISMU

V roce 2023 proběhla čtyři jednání Generální rady ECB, jichž se za ČNB zúčastnili guvernér Aleš Michl a viceguvernérka Eva Zamrazilová. Jednání se zaměřila na hodnocení makroekonomického, fiskálního a měnového vývoje ve světě i v EU, konkurenceschopnost evropského exportního sektoru v kontextu důsledků koronavirové pandemie a dopady ruské agrese vůči Ukrajině a energetické krize. Dále se diskutovaly makroekonomické implikace klimatických změn, vyhodnocení klimatických zátěžových testů, bilance Euro systému či otázka pojištění proti přírodním katastrofám. Zástupci ČNB se aktivně zapojili do práce 13 výborů ESCB a velké části jejich podvýborů a pracovních skupin. ČNB v rámci písemných konzultací dále uplatňovala připomínky k návrhům stanovisek ECB k vybraným legislativním návrhům EU.

Česká národní banka
@CNB_cz

Guvernér Aleš Michl (@MICHLiq_) se dnes společně s viceguvernérkou Evou Zamrazilovou (@EZamrazilova) zúčastnili jednání Generální rady @ecb, na kterém se projednával aktuální makroekonomický vývoj a situace na finančních trzích.

V mezích své působnosti se ČNB rovněž přímo účastnila jednání některých formací Rady EU a jejích pracovních a poradních orgánů, zejména neformálních zasedání Rady pro hospodářské a finanční záležitosti, jednání Hospodářského a finančního výboru a Výboru pro hospodářskou politiku.

V rámci Výboru pro EU spolupracovala ČNB v průběhu roku 2023 s relevantními orgány státní správy na přípravě pozic ČR k návrhům projednávaným na evropské úrovni. Podílela se

těž v mezích své působnosti a postavení přidruženého člena Výboru pro EU na přípravě pozic ČR pro zástupce vlády na příslušná jednání orgánů EU či na vstupech ČR do veřejných konzultací Evropské komise.

Mezi hlavní témata projednávaná v roce 2023 patřily návrhy pravidel v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, včetně založení evropského orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu, revize regulatorního rámce pro pojišťovny Solventnost II nebo návrhy předpisů zakotvujících pravidla Basel III do práva EU. Dále se diskutovala pravidla regulující trhy kryptoaktiv či využití nástrojů umělé inteligence a návrhy revize správy hospodářských záležitostí.

MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND A DALŠÍ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A RATINGOVÉ AGENTURY

ZPRÁVA MISE MMF

ČNB v roce 2023 aktivně vstupovala do diskusí týkajících se mezinárodního měnového a finančního systému v rámci MMF, kde zastupuje ČR. Jarních zasedání MMF a Světové banky se zúčastnili členové bankovní rady Karina Kubelková a Jan Procházka, výročních zasedání pak Karina Kubelková. Hlavními projednávanými tématy byly dokončení 16. všeobecné revize kvót, úprava výpůjčních nástrojů MMF či financování svěřenských fondů MMF. Jako věřitel se ČNB zapojovala do pomoci poskytované členskými zeměmi MMF. Standardně probíhalo též hodnocení zemí včetně ČR v rámci bilaterálního dohledu MMF. V listopadu 2023 proběhla v této souvislosti v Praze tradiční mise dle článku IV Dohody o MMF.

ČNB vystupovala aktivně i v dalších mezinárodních organizacích a uskupeních, jejichž je členem. Nejvyšší představitelé ČNB se pravidelně účastnili jednání Banky pro mezinárodní platby, a to jak na úrovni setkání guvernérů, tak dalších platform. ČNB se dále zapojila do jednání Basilejské konzultační skupiny, jež je součástí Basilejského výboru pro bankovní dohled, či 35. výroční konference skupiny bankovních dohledů ze zemí střední a východní Evropy. Zástupci ČNB se také zúčastnili dvou jednání Regionální konzultační skupiny pro Evropu Rady pro finanční stabilitu a vybraných pracovních orgánů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

„Zdá se, že zpříšňování měnové politiky centrálních bank přináší ovoce. Svět ale nyní vstupuje do období rozdílného provádění měnové politiky,“ zaznívá opakovaně na letošním zasedání MMF a Světové banky v Marrákeši, kde ČNB reprezentuje členka bankovní rady Karina Kubelková.

Pokračovala rovněž úzká spolupráce ČNB s předními ratingovými agenturami (Moody's, Fitch Ratings a S&P Global) při stanovování suverénního ratingového úvěrového hodnocení ČR. V této souvislosti ČNB v srpnu a listopadu organizačně zajistila návštěvu zástupců ratingové agentury Fitch Ratings a Moody's v Praze v rámci hodnotící mise. Ratingové úvěrové hodnocení ČR v roce 2023 zůstalo ze strany výše uvedených ratingových agentur beze změny, v případě Moody's došlo ke zlepšení výhledu ratingového úvěrového hodnocení z úrovně „negativní“ na „stabilní“.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE NA FINANČNÍM TRHU

ČNB se v roce 2023 zapojila do aktivit ESA, které se zaměřily na další posilování konvergence dohledových postupů národních orgánů dohledu v EU. Značnou pozornost věnovaly především oblasti udržitelného financování (ESG) a digitálních financí, přičemž kladly důraz na přípravu implementace právního rámce pro trhy kryptoaktiv (nařízení MiCA) a digitální provozní odolnost finančních institucí (nařízení DORA). V tomto kontextu vydaly EBA a ESMA řadu konzultačních materiálů k regulatorním technickým standardům a obecným pokynům. ESMA se rovněž zaměřil na digitalizaci retailových investičních služeb a související aspekty ochrany investora.

Pokud jde o oblast udržitelných financí, věnovaly se ESA mimo jiné problematice tzv. greenwashingu a vydaly rovněž stanoviska k souboru evropských standardů pro vykazování udržitelnosti. ESMA dále připravil obecné pokyny pro použití termínů souvisejících s ESG a přechodem k udržitelnosti v názvech investičních fondů. EBA a EIOPA se též zaměřily na otázku začlenění ESG rizik do obezřetnostního rámce regulace a dohledu pro bankovní a pojišťovací sektor.

Významné téma pro EBA i v roce 2023 představovalo snižování rizik v bankovním sektoru a implementace opatření rámce Basel III ke zlepšení obezřetnostních regulačních standardů, dohledu a řízení rizik. V roce 2023 zveřejnil EBA mimo jiné první balíček konzultačních materiálů k revizi regulatorních technických standardů pro výpočet kapitálových požadavků v oblasti tržního rizika.

Nedílnou součástí úkolů ESA představuje problematika ochrany investorů, resp. spotřebitelů. ESMA v této souvislosti během roku vydal několik prohlášení určených neprofesionálním retailovým investorům (např. varování před riziky, která vznikají, když investiční podniky nabízejí jak regulované, tak neregulované produkty nebo služby, či varování před riziky vyplývajícími z půjčování cenných papírů). V roce 2023 rovněž zahájil společné dohledové akce národních orgánů dohledu zaměřené kromě jiného na marketingovou komunikaci a reklamu obchodníků s cennými papíry a dále na zveřejňování informací souvisejících s udržitelností a na integraci rizik týkajících se udržitelnosti v sektoru investičních fondů. EIOPA v roce 2023 i nadále pracoval na metodologii výpočtu ukazatelů k hodnocení rizikových investičních životních produktů z pohledu nákladovosti, která by měla sloužit orgánům dohledu pro indikaci potenciálně problematických produktů a tvůrcům produktů pro porovnání s konkurencí.

Při výkonu dohledu ČNB spolupracuje se zahraničními dohledovými orgány mimo jiné v rámci kolegií orgánů dohledu. V roce 2023 se zapojila do šesti kolegií orgánů dohledu nad evropskými bankovními skupinami, přičemž v jednom případě plnila roli konsolidujícího orgánu dohledu. Hlavní činnost těchto kolegií představuje pravidelné vyhodnocování rizikového profilu jednotlivých bank, které jsou součástí příslušných bankovních skupin. Jeho smyslem je stanovení příslušných kapitálových a likviditních požadavků.

ČNB působila rovněž v jedenácti kolegiích orgánů dohledu nad evropskými pojišťovacími skupinami. Jejich činnost se zaměřovala zejména na plnění požadavků směrnice Solventnost II, sledování vývoje kapitálové pozice v kontextu aktuálního ekonomického vývoje, hodnocení rizik dohlížených pojišťoven a vyhodnocování skupinových interních modelů.

V roce 2023 centrální banka participovala také na aktivitách organizací vydávajících mezinárodní standardy v oblasti regulace finančního trhu a dohledu nad ním (IAIS, IOPS, IOSCO). Tyto organizace se ve své činnosti soustředily kromě jiného na oblast udržitelných financí, problematiku digitalizace a finanční stabilitu vzhledem k vývoji makroekonomického prostředí či na dohled nad investicemi penzijních systémů. Pro sektor pojišťovnictví byly ústředním tématem další mezinárodní konzultace v souvislosti s přípravou na finální kalibraci a dokončení globálního kapitálového standardu (ICS).

ZAHRANIČNÍ TECHNICKÁ POMOC

V rámci programu zahraniční technické pomoci ČNB v roce 2023 uskutečnila prezenční formou tři semináře se zaměřením na peněžní oběh, platební systémy a makroekonomické modelování a prognózování. Seminářů se zúčastnilo celkem 45 specialistů z 20 centrálních bank. Účastníci velmi kladně hodnotili jak náplň seminářů, tak i vysokou odbornost a profesionalitu přednášejících expertů ČNB. Dále ČNB na základě požadavků od partnerských centrálních bank připravila prezenční konzultace pro experty centrální banky Albánie v oblasti překladatelských služeb a pro experty Komise dohledu nad finančním trhem Vietnamu v oblasti dohledu nad finančním trhem a finanční stability.

Zaměstnanci ČNB poskytovali technickou pomoc i ve spolupráci s MMF. V rámci jeho misí participovali na 10 on-line nebo prezenčních akcích pro centrální banky Gambie, Kapverdských ostrovů, Sierry Leone, Kazachstánu a Kyrgyzstánu.

ČNB se podílí na realizaci pokračovacího programu financovaného z prostředků EU, který je zaměřen na zvýšení odborných kapacit centrálních bank v zemích západního Balkánu

s výhledem jejich integrace do ESCB. Program byl zahájen v září 2022 s dobou realizace tři roky. Experti ČNB se budou podílet na technické pomoci zaměřené na restrukturalizaci bank, boj proti praní peněz a financování terorismu a finanční stabilitu.

á národní banka

Došlo sekretariátu banky
dne 6. 1. 93
16/1 93

Informace

guvernéra České národní banky ing. Josefa Tošovského

93

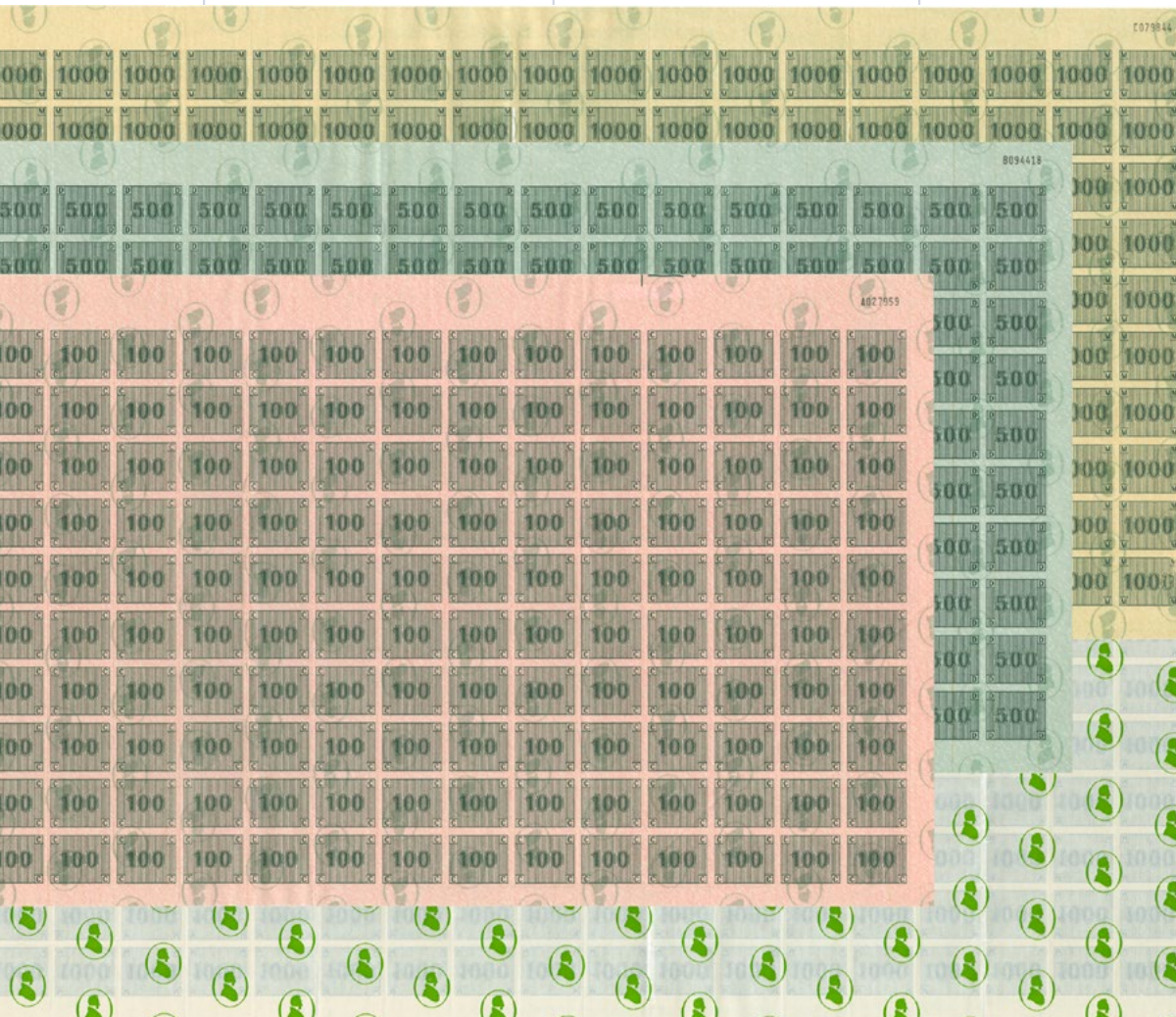
Věc
Zpřesnění harmonogramu technického oddělení měn,
doporučení k jednání s Komerční bankou

Po zvážení výhod a nevýhod nedoporučujeme kolko-
vání bankovek v první fázi Českou spořitelnou. Při-
neslo by to příliš mnoho komplikací spojených zejmé-
na s účtováním zásob čs. peněz a hmotnou
odpovědností. Se zapojením České spořitelny je však
možno počítat ve druhé fázi kolkování (v časovém
intervalu mezi rozhodnutím o odluce a výměně a

jímž se stanoví

**ROZDĚLENÍ
POHLEDÁVEK, P.
BANKY ČESKO
PŘECHOD NA Č
A NÁRODNÍ**

1 ● 2 ● 3 ● 4 ●

o vypořádání majetkových

Vklad SBČS do BIS tvoří 8 000
CHF, tj. 74 mil. Kčs. (1 ak
Tyto akcie jsou vedeny na úč

Majetková účast SBČS v BIS
zúčtuje pohledávka NBS za
majetkové účasti. Při pou
majetkové účasti následující

ČNB.....5 334 akcií v hodno

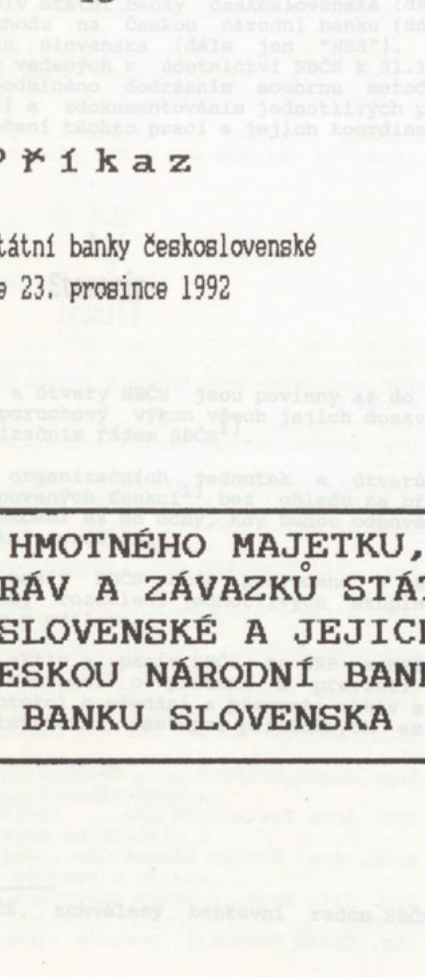
NBS.....2 666 akcií v hodno

Dělení dividend za finanční
tj po konání valné hromady
schvalování dividend.

Za SBČS předal :
Ing Ota Kaftan, vrchní ředitel

Za ČNB převzal :
Ing Ota Kaftan, vrchní ředitel

V Praze dne 21.1.1993

prvních tří měsíců roku 1993 (t.j. 30. a 31.1.)

29. 1. 1993

UZAVŘENÍ BILANCE SBČS

S tím, jak se po volbách v červnu 1992 ukázvalo, že udržení federace nebude reálné, se i SBČS začala připravovat na svůj možný konec. Již v srpnu se objevily první návrhy na rozdělení její bilance mezi dva nové subjekty, skutečné dělení pak začalo v září.

Principy dělení většinou vycházely ze základního poměru dle podílu obyvatel, tedy 2 : 1 ve prospěch ČNB. Tento poměr byl uplatněn například pro zlato a vlastní kapitál. Naopak územní princip se uplatnil zejména ve vztahu k tuzemským peněžním ústavům, oběma republikám nebo i nemovitostem banky.

Bilance SBČS byla uzavřena 29. ledna 1993. Z celkových aktiv a pasiv ve výši 386 miliard korun ČNB získala 268,1 miliardy a NBS 117,9 miliardy.

5

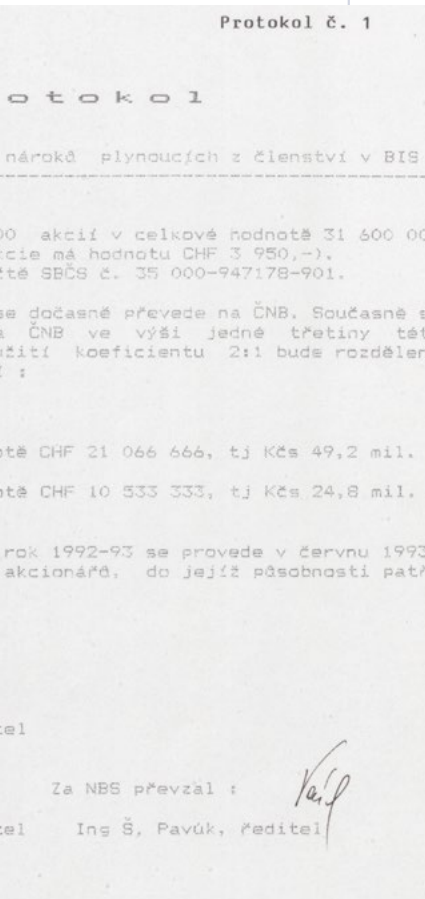
6

7

8

1. 2. 1993

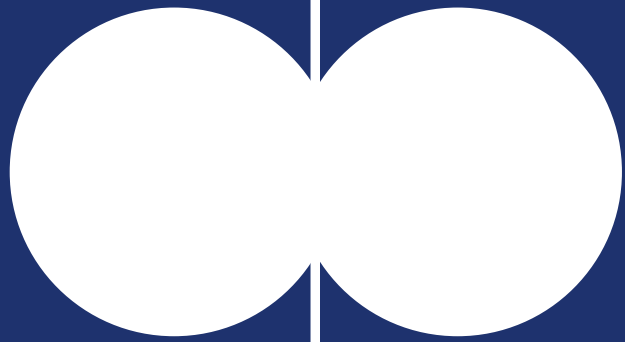
ROZVOZ KOLKOVANÝCH BANKOVEK

S vidinou termínu pro oddělení měny mohla začít distribuce kolkovaných bankovek. Od 1. do 3. února byly rozvezeny do cca 4 000 výměnných míst (převážně poboček České spořitelny a České pošty).

Nad výměnnými středisky působilo 75 regionálních a místních skupin a nad nimi osm regionálních řídicích komisí. Těm bylo svěřeno přímé řízení a provádění celé akce. Metodická činnost náležela ústřední řídicí komisi. O spojení s jednotlivými institucemi se 24 hodin denně staral operativní štáb. Ten také organizoval a evidoval transporty peněz a koordinoval bezpečnost celé akce.

Na vrcholu organizační pyramidy stála vládní skupina, která se však sešla jen jednou 19. ledna 1993, kdy stanovila základní směr procesu odluky.

6

INSTITUCIONÁLNÍ ZMĚNY A RACIONALIZACE FUNGOVÁNÍ

Od 13. února 2023 se obměnila bankovní rada ČNB. Prezident republiky jmenoval novými členy Jana Kubíčka a Jana Procházku, kteří zaujali místa po Oldřichu Dědkovi a Marku Morovi, jimž skončilo funkční období. Současně se novým viceguvernérem stal stávající člen bankovní rady Jan Frait. Bankovní rada si následně nově rozdělila kompetence týkající se dohlížení na činnosti ČNB.

Bankovní rada šla i v roce 2023 příkladem celé ekonomice v úsilí o nalezení provozních úspor. Racionalizace činností centrální banky vedla ke snížení počtu pracovních pozic a redukci mzdových nákladů.

PROVOZNÍ ÚSPORY

Bankovní rada na svém jednání 27. října 2022 uložila ředitelům organizačních útvarů ČNB vytvořit střednědobé koncepce činnosti jimi řízených útvarů na období 2023–2028 včetně analýzy vykonávaných činností. Hlavním cílem analýzy bylo nalezení prostoru pro celkovou racionalizaci činností centrální banky.

Samotný proces racionalizace činností v ČNB probíhal do 30. září 2023 a jeho výsledkem bylo snížení počtu pracovních pozic o 83, z toho v roce 2023 o 77, přičemž celkově bylo zrušeno 124 pracovních pozic a nově bylo zřízeno 41 pracovních pozic. Výsledkem této změny bylo snížení ročních mzdových prostředků o 52,6 mil. Kč a snížení počtu pracovních míst o 5 % oproti počátku roku 2023. Jednalo se o první komplexní zeštíhlení provozu ČNB za posledních deset let.

V rámci racionalizace činností v ČNB skončilo pracovní poměr 64 zaměstnanců, kteří mohli využít službu tzv. outplacementu, který představuje sadu opatření ke zmírnění negativních dopadů ztráty zaměstnání. Dále bankovní rada rozhodla o zrušení sekce bankovních obchodů a samostatného odboru restrukturalizace a převedení agend z těchto sekcí, a to včetně jejich zaměstnanců, do nově zřízené sekce bankovních obchodů a restrukturalizace. Bankovní rada dále rozhodla o zrušení sekce licenčních a sankčních řízení a převedení agendy a zaměstnanců této sekce do dohledových sekcí. V neposlední řadě bankovní rada rozhodla o zrušení samostatného odboru lidských zdrojů a začlenění agendy lidských zdrojů, včetně zaměstnanců, do sekce správní, a to od 1. ledna 2024. Celkový počet organizačních útvarů, na které přímo dohlíží členové bankovní rady, tak klesl ze 17 na 14.

„Rekordní růst provozních výdajů jsme museli zkrotit, neboť ČNB má jít veřejnosti příkladem. Proto jsme přistoupili v roce 2023 k racionalizaci v ČNB.“

ALEŠ MICHL, GUVERNÉR

–5,1 %

MEZIROČNÍ ZMĚNA POČTU
PRACOVNÍCH POZIC

–17,6 %

MEZIROČNÍ ZMĚNA POČTU
ŘEDITELŮ DOHLÍŽENÝCH
BANKOVNÍ RADOU

ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

BANKOVNÍ RADA

Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada. Má sedm členů – guvernéra, dva viceguvernéry a další čtyři členy bankovní rady. K 31. prosinci 2023 tvořili bankovní radu guvernéř Aleš Michl, viceguvernéřka Eva Zamrazilová, viceguvernéř Jan Frait, členka bankovní rady Karina Kubelková a členové bankovní rady Tomáš Holub, Jan Kubíček a Jan Procházka.

Bankovní rada – složení do 12. února 2023

Vzadu: Jan Frait, Karina Kubelková, Oldřich Dědek, Tomáš Holub

Vepředu: Marek Mora, Aleš Michl, Eva Zamrazilová

Bankovní rada – složení k 31. prosinci 2023

Vzadu: Jan Procházka, Tomáš Holub, Karina Kubelková,
Jan Kubíček

Vepředu: Eva Zamrazilová, Aleš Michl, Jan Frait

V souladu s mandátem ČNB bankovní rada stanovuje a provádí měnovou a makroobezřetnostní politiku, rozhoduje o zásadních opatřeních týkajících se dohledu nad finančním trhem a řeší případné krize na finančním trhu a krize hotovostního i bezhotovostního peněžního oběhu. Bankovní rada dále určuje pravidla pro mezinárodní spolupráci. Rozhoduje také o organizačních záležitostech ČNB a schvaluje rozpočet a zásady finančního hospodaření centrální banky. Vedle kolektivního řízení a rozhodování dohlížejí jednotliví členové rady na činnosti jim přidělených organizačních útvarů.

BANKOVNÍ RADA

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Zásadní rozhodnutí týkající se péče o cenovou a finanční stabilitu a dalších úkolů přijímá bankovní rada. Výkon rozhodnutí bankovní rady a odpovědnost za řízení běžného chodu banky přísluší ředitelům organizačních útvarů.

Organizační strukturu ČNB tvoří ústředí v Praze a šest mimopražských pracovišť v Brně, Ostravě, Plzni, Hradci Králové, Ústí nad Labem a Českých Budějovicích, na kterých se nachází územní pracoviště vybraných organizačních útvarů. Organizačními útvary ČNB jsou sekce a samostatné odbory. Sekce se dále člení na odbory a v případě sekce peněžní na odbory a pobočky. K plnění rozhodnutí bankovní rady a výkonu činností, které spadají do působnosti více organizačních útvarů a vyžadují jejich úzkou a vzájemnou spolupráci, jsou zřizovány koordinační a poradní orgány.

ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZMĚNY

K 16. červenci byly sloučeny sekce bankovních obchodů a samostatný odbor restrukturalizace. Ředitelem nově vzniklé sekce bankovních obchodů a restrukturalizace se stal Radek Urban, dosavadní ředitel zmíněného samostatného odboru. Bankovní rada také k 1. říjnu rozhodla o zrušení sekce licenčních a sankčních řízení a o rozdělení její agendy mezi sekce dohledu nad finančním trhem a dohledu nad finančním trhem II. Od stejného data se ředitelem sekce kancelář stal Vladimír Kruliš. Ke konci roku bankovní rada rozhodla o dalších personálních změnách na úrovni ředitelů organizačních útvarů s účinností od 1. ledna 2024. Ředitel sekce dohledu nad finančním trhem II Ladislav Kročák se stal ředitelem sekce peněžní. Ve vedení sekce dohledu nad finančním trhem II jej vystřídal dosavadní poradce bankovní rady a někdejší viceguvernér ČNB Vladimír Tomšík.

Rok 2023 přinesl i několik dalších významnějších změn v organizační struktuře ČNB. S účinností od 1. ledna bankovní rada převedla odbor metodiky platebních služeb ze sekce rozpočtu a účetnictví do sekce peněžní a rozhodla o jeho přejmenování na odbor metodiky platebního styku. Ke stejnému datu sekce dohledu nad finančním trhem II rozšířila svou činnost o výkon dohledu nad dodržováním zákazu zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách. Z rozhodnutí bankovní rady ukončila k 30. květnu svou činnost Komise k organizačním změnám coby její poradní orgán.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. PROSINCI 2023

BANKOVNÍ
RADA

Aleš Michl
guvernér

SEKCE KANCELÁŘ
SEKCE SPRÁVNÍ
SAMOSTATNÝ ODBOR LIDSKÝCH ZDROJŮ

Vladimír Kruliš
Zdeněk Virius
Helena Dybová

Eva Zamrazilová
viceguvernérka

SEKCE MĚNOVÁ
SEKCE BANKOVNÍCH OBCHODŮ A RESTRUKTURALIZACE

Petr Král
Radek Urban

Jan Frait
viceguvernér

SEKCE DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM
SAMOSTATNÝ ODBOR INTERNÍHO AUDITU

Zuzana Silberová
Vladislav Jetenský

Karina Kubelková
členka bankovní rady

SEKCE FINANČNÍ STABILITY
SEKCE PENĚŽNÍ

Libor Holub
Jan Mayer

Tomáš Holub
člen bankovní rady

SEKCE STATISTIKY A DATOVÉ PODPORY
SEKCE INFORMATIKY

Petr Staněk
Milan Zirnšák

Jan Kubíček
člen bankovní rady

SEKCE ROZPOČTU A ÚČETNICTVÍ
SEKCE ŘÍZENÍ RIZIK A PODPORY OBCHODŮ

Daniel Šafránek
Jan Schmidt

Jan Procházka
člen bankovní rady

SEKCE REGULACE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE
SEKCE DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM II

Vojtěch Belling
Ladislav Kročák

LIDSKÉ ZDROJE

NÁBOR A PREZENTACE ČNB NA TRHU PRÁCE

Díky komplexnímu přístupu k náboru nových zaměstnanců do ČNB se během uplynulého období podařilo úspěšně obsadit širokou škálu pracovních pozic, zahrnující klíčové vedoucí i velmi specializované pozice. S ohledem na dynamiku trhu práce v loňském roce přitom personalisté ČNB průběžně přizpůsobovali využívané náborové metody.

Součástí náborových aktivit se stalo také pravidelné setkávání s veřejností na veletrzích pracovních příležitostí a diskusních fórech pořádaných vysokými školami a ČNB. Zájemci se s týmem personalistů mohli potkat na šesti akcích, a to na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, na Západočeské univerzitě v Plzni, na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a třikrát na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Šíření informací o ČNB jako zaměstnavateli kromě výše zmíněných osobních setkání pomáhaly také on-line nástroje.

KARIÉRA V ČNB

ZAMĚSTNANECKÉ VÝHODY

ČNB na základě kolektivní smlouvy poskytuje svým zaměstnancům široké spektrum benefitů. Mezi hlavní patří příspěvky na penzijní a životní pojištění, závodní stravování, zajištění zdravotní péče či příspěvek při dlouhodobé nemoci. Úprava kolektivní smlouvy zaměstnancům v roce 2022 a 2023 dočasně zvýšila příspěvek určený primárně na penzijní spoření a životní pojištění jako částečná kompenzace za nižší mzdový nárůst.

NÁKLADY NA ZAMĚSTNANCE

Vývoj nákladů na zaměstnance v roce 2023 poznamenaly především náklady spojené s racionalizací činnosti ČNB. Zaměstnanci, s nimiž se ČNB musela rozloučit z důvodu nadbytečnosti, obdrželi odstupné a odchodné v celkové výši 62,2 mil. Kč. Náklady na zaměstnance dosáhly v roce 2023 objemu 2 441 mil. Kč a oproti předchozímu roku vzrostly zhruba o 4,89 %.

Náklady na zaměstnance ovlivnilo stejně jako v předchozím roce vyplacení odchodného pro členy bankovní rady, a to pro Marka Moru a Oldřicha Dědka, jimž skončil v roce 2023 mandát. Odchodné je přitom kompenzací za to, že nemohou po konci působení v ČNB po delší dobu pracovat ve finančním sektoru.

Objem mezd vyplacených členům bankovní rady v roce 2023
(v Kč)

Člen bankovní rady	Hrubá mzda ¹⁾	Čistá mzda ²⁾
Aleš Michl	5 836 320	4 328 729
Eva Zamrazilová	4 723 997	3 484 771
Jan Frait	4 652 805	3 448 361
Tomáš Holub	3 985 723	2 987 046
Karina Kubelková	3 951 802	2 924 930
Jan Procházka – od 13. února 2023	3 595 796	2 635 985
Jan Kubíček – od 13. února 2023	3 575 838	2 647 216
Marek Mora – do 31. března 2023	1 331 348	1 056 559
Oldřich Dědek – do 31. března 2023	1 207 317	938 109

¹ – Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, odměny za výsledky práce a náhrady mezd podle zákoníku práce. ² – Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, daně z příjmu a solidárního zvýšení daně a připočtení slevy na dani na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti u těch členů bankovní rady, kteří o uplatnění slev požádali.

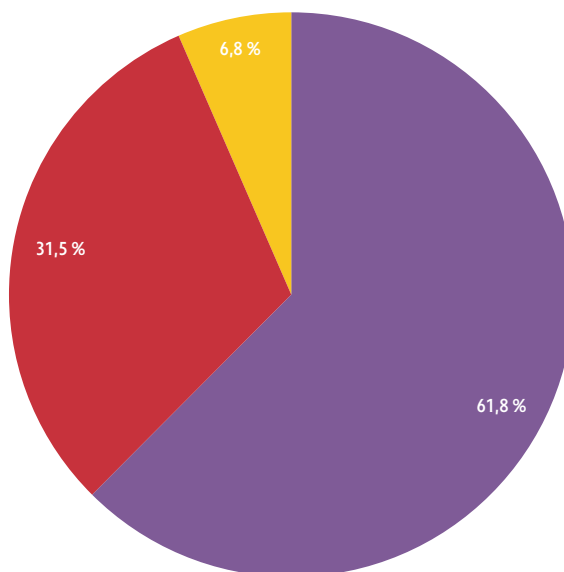
SLOŽENÍ ZAMĚSTNANCŮ Z HLEDISKA VZDĚLÁNÍ, VĚKU A ZASTOUPENÍ ŽEN A MUŽŮ

Nízká fluktuace zaměstnanců ČNB společně s jejich přirozenou generační obměnou pomáhá vytvářet v ČNB dlouhodobě vyváženou věkovou strukturu zaměstnanců. K vyrovnané věkové struktuře rovněž přispívá důraz ČNB při náboru zaměstnanců na nulovou diskriminaci vzhledem k věku uchazečů. Průměrný věk nových zaměstnanců činí 40,7 roku, průměrný věk stávajících zaměstnanců je jen mírně vyšší a dosahuje 46,9 roku.

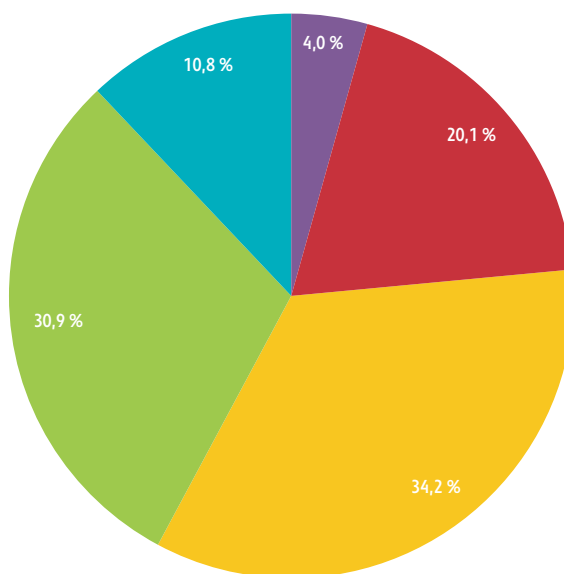
Oproti tomu struktura zaměstnanců podle nejvyššího dosaženého vzdělání se s postupem let proměňuje v reakci na stále narůstající odborné nároky na činnosti ČNB.

Struktura zaměstnanců ČNB podle nejvyššího dosaženého vzdělání k 31. prosinci 2023

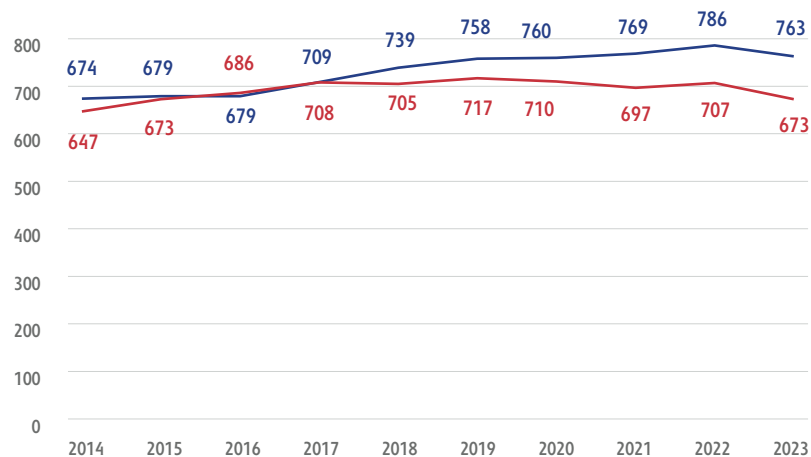
- Vysokoškolské vzdělání a doktorské vzdělání
- Vyšší odborné vzdělání, střední vzdělání s maturitou a učební obor s maturitou
- Ostatní – základní vzdělání a učební obor bez maturity

Věková struktura zaměstnanců k 31. prosinci 2023

- do 29
- 30–39
- 40–49
- 50–59
- 60+

Vývoj počtu mužů a žen zaměstnaných v ČNB

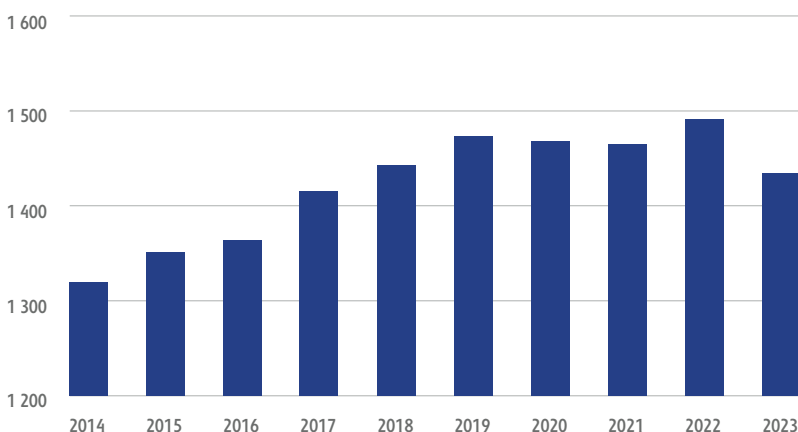
- Ženy
- Muži

K 31. prosinci 2023 pracovalo v centrální bance 1 436 zaměstnanců, tedy o 57 méně než na konci roku 2022. Pokles počtu zaměstnanců je dán racionalizací činností v roce 2023. Celková míra fluktuace zaměstnanců v roce 2023 stoupla oproti roku 2022 o více než 4,4 p. b. a činila 10,2 %. Významný podíl na nárůstu fluktuace má přitom výše uvedená racionalizace, při níž ČNB z důvodu nadbytečnosti opustilo 64 zaměstnanců.

1 436

POČET ZAMĚSTNANCŮ
NA KONCI ROKU 2023

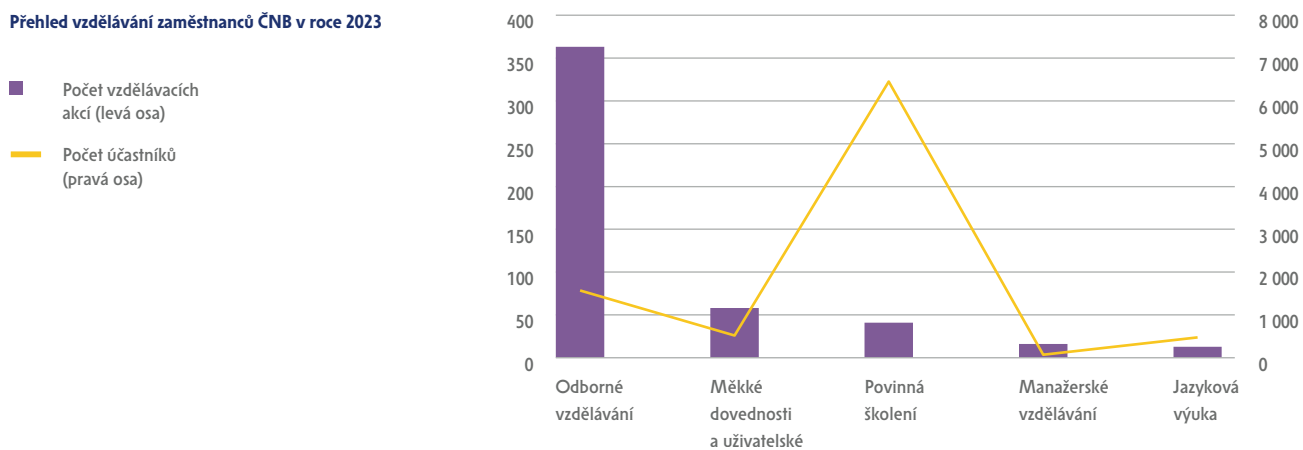
Fyzický počet zaměstnanců k poslednímu dni v roce

Profesní rozvoj a vzdělávání se v roce 2023 zaměřovaly na odborné znalosti a dovednosti zaměstnanců. Odborné vzdělávání se na celkovém počtu vzdělávacích akcí podílelo 76 %, z toho 35 % proběhlo v rámci spolupráce Evropského systému centrálních bank (ESCB) a dalších mezinárodních institucí jako například Mezinárodního měnového fondu či Joint Vienna Institute. Odborné vzdělávání se rozšířilo o témata především z oblasti digitalizace, a to o školení technologií distribuovaného registru (DLT), blockchainu a systému SDAT. Zaměstnanci dohledových sekcí mohli nově absolvovat školení na vedení investigativních rozhovorů. Cílem této strategie bylo upevnit a posílit odborné znalosti a dovednosti nezbytné k úspěšnému zvládnutí zvýšených nároků na zaměstnance vyplývajících z domácí i globální ekonomické situace.

U manažerských a měkkých dovedností byla klíčová podpora pro zvládnutí organizačních změn, které vycházely z procesu racionalizace, a jejich dopadů na fungování týmů. Vedoucí zaměstnanci se proto mohli zapojit do vzdělávacích programů zaměřených především na oblasti vedení týmů a týmové spolupráce, firemní kultury, emočního leadershipu, hodnocení výkonu a předávání zpětné vazby.

Celkové výdaje na vzdělávání zaměstnanců ČNB v roce 2023 dosáhly 8,9 mil. Kč.

Přehled vzdělávání zaměstnanců ČNB v roce 2023

200

DVĚSTĚ KORUN ČESKOSLOVENSKÝCH

STÁTNÍ BANKA
ČESKOSLOVENSKÁ
1992

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

2. 2. 1993

OHLÁŠENÍ ODDĚLENÍ MĚNY PREMIÉREM VÁCLAVEM KLAUSEM

Termín možné měnové odluky se začal skloňovat hned v návaznosti na jednání Václava Klause a Vladimíra Mečiara krátce po červnových volbách roku 1992. S vizí, že k odluce dojde k 30. červnu 1993, vznikl na základě smlouvy o měnovém uspořádání Měnový výbor.

Přestože přípravy odluky se v druhé polovině ledna 1993 výrazně zintenzivnily, konkrétní termín dlouho neexistoval. Zdá se, že finální rozhodnutí o datu 8. února padlo až při nočních jednáních 27. a 28. ledna 1993. Jen o den později i přes maximální možné utajení začaly o tomto termínu spekulovat velké české deníky, ale definitivní jistotu všem dal až televizní projev premiéra Václava Klause 2. února 1993.

a českosloven

ní

Vaňourková

28

a h a 1

PRAHA

ček/302 20.1

V důsledku úpravy textů na nové bankovce hodnoty 200 Kč došlo ke zpoždění zahájení výroby. Proto se první dodávky ne

5

6

7

8

3. 2. 1993

VYDÁNÍ SBÍRKY ZÁKONŮ

Pro provedení oddělení měny byla klíčová rychlá návaznost jednotlivých kroků včetně publikování příslušné legislativy ve Sbírce zákonů.

Ve Sbírce zákonů vyšly 3. února 1993 celkem čtyři předpisy, které se věnovaly vzniku české měny. Vedle zákona o oddělení měny, který poskytoval základní legislativní rámec odlučky, to bylo prováděcí nařízení vlády, prováděcí vyhláška ČNB a konečně vyhláška ČNB o vydání bankovek po 200 Kč. Nařízení vlády jen specifikovalo datum provedení výměny kolkovaných bankovek občanům, cizincům a právnickým osobám a určovalo rozsah omezení výběrů hotovosti z bank v době krátce po odluce. Naopak všechny detaily odlučky podrobně stanovila vyhláška ČNB. Poslední vyhláška ČNB obsahovala podrobný popis podoby nové dvouseťkorunové bankovky.

*SR a ČR o zřízení celních
přechodů na společné
česko-slovenské státní
hranici. Dotkne se to Dohody*

Vládní návrh zákona o oddělení měny projedná
český parlament na doporučení organizačního výboru
Poslanecké sněmovny dnes.

S vládním zněním zákona vyslovily okolkování, do okamžiku oddělení

V zásadě je možná
zová výměna. Část
stanovenou hranici b
jako vklad (pošty)
úročené depozitum p
stanovené (pro ústř

700

ČNB A VEŘEJNOST

ČNB svou činností ovlivňuje všechny obyvatele ČR a také celou řadu tuzemských a zahraničních veřejných i komerčních subjektů. Otevřená a srozumitelná komunikace je proto jedním z jejích klíčových nástrojů při dosahování zákonem vytyčených cílů. V roce 2023 čelila česká ekonomika odeznívající epizodě vysoké inflace, a proto se komunikační aktivity ČNB do vysoké míry zaměřovaly na vysvětlování jejích příčin a měnověpolitické reakce ČNB. Významným tématem, které se prolínalo veškerou komunikací v minulém roce, bylo i výročí 30 let od vzniku ČNB a české měny.

NÁVŠTĚVNICKÉ
CENTRUM –
STOTISÍCÍ
NÁVŠTĚVNÍK

Finanční zdraví celé naší ekonomiky je z velké části dáno finančním zdravím a vědomostmi každého z nás. Ačkoliv dosahování finanční a ekonomické gramotnosti české veřejnosti je primárně úkolem státu, ČNB se díky své nezávislosti a potřebnému know-how rozhodla k tomuto cíli přispívat. Svými projekty na podporu finanční a ekonomické gramotnosti se ČNB zaměřuje především na žáky 2. stupně základních škol, studenty středních škol a širokou veřejnost. Nejdůležitějším a nejvýraznějším projektem ČNB na poli finanční a ekonomické gramotnosti je Návštěvnické centrum ČNB, které se veřejnosti otevřelo v květnu 2022 a v prosinci 2023 přivítalo svého stotisícího návštěvníka.

KOMUNIKACE

Na počátku roku 2023 uplynulo 30 let od vzniku ČNB jako nezávislé centrální banky nově vzniklé České republiky. ČNB proto uspořádala řadu akcí pro širokou i odbornou veřejnost, které 30 let ČNB a samostatné české měny připomínaly. Vydala novou bankovku 1000 Kč s prítiskem dobového bankovkového kolkou a výročního loga, jejíž emisi doprovázel enormní zájem médií i veřejnosti.

Desetitisíce lidí navštívily výstavu v Návštěvnickém centru, která připomněla kolkování a vznik českých a slovenských bankovek a mincí. Centrální banka také uspořádala sérii seminářů a konferencí pro širokou i odbornou veřejnost. Veškerou komunikaci centrální banky v roce 2023 zastřešil výroční logotyp, který vytvořil přední český grafik a typograf, akademický malíř Jan Solpera, autor originálního logotypu ČNB.

Česká ekonomika vloni čelila pomalu odeznívající vysoké inflaci, která se stala jedním ze stěžejních komunikačních témat ČNB. Centrální banka proto vysvětlovala příčiny vysokého nárůstu cen a zdůvodňovala kroky, kterými proti němu bojovala. Jedním z cílů komunikace bylo sdělit veřejnosti, že kroky centrální banky jsou dostačující pro to, aby ČNB dostala zákonnému mandátu, kterým je pouze mírný růst cen v dlouhodobém horizontu – tedy cenová stabilita.

V minulém roce na webu ČNB vznikla specializovaná podstránka s názvem Inflace na ústupu. Čtenáři tam mohou najít výběr z nejvýznamnějších textů a vystoupení představitelů ČNB, jež se zmapováním příčin končící inflační epizody a prognózou jejího budoucího vývoje zabývají. Nad rámec autorských článků,

VÝROČNÍ
BANKOVKA
1000 Kč

INFLACE
NA ÚSTUPU

prezentací a vystoupení expertů uspořádala ČNB loni v říjnu také diskusní fórum. Umožnilo živou diskusi veřejnosti s guvernérem Alešem Michlem a viceguvernerkou Evou Zamrazilovou k tomuto tématu.

V roce 2023 se meziroční míra inflace průběžně snižovala. Výjimkou bylo poslední čtvrtletí, kdy vlivem statistického efektu úsporného tarifu z podzimu 2022 inflace opticky opět narostla. Úkolem ČNB bylo tuto statistickou anomálii vysvětlit veřejnosti i médiím a zabránit tím obavám ze vzednutí nové inflační epizody. Podařilo se to díky komunikačním aktivitám, mezi něž patřila série autorských textů, vystoupení představitelů ČNB v médiích a v neposlední řadě také úzce zaměřená prezentace pro ekonomické novináře.

PODVODY V PLATEBNÍM STYKU

Dalším ze stěžejních témat, která aktivity centrální banky poznamenávala po celý uplynulý rok, byl nárůst počtu podvodů v platebním styku. Nejen členové bankovní rady, ale i experti centrální banky museli čelit opakovaným pokusům o zneužití jejich jména podvodníky, kterým se s pomocí mistrné manipulace podařilo z lidí vylákat úspory. ČNB na toto téma upozornila na jaře 2023 na tiskové konferenci, kde zároveň představila edukativní video a webovou podstránku k podvodům v platebním styku. Mají za cíl upozornit širokou veřejnost, že zaměstnanci ČNB by jednotlivým lidem nikdy kvůli podezření na zneužití bankovního účtu nevolali. Zároveň jde o srozumitelný návod, na co si dávat pozor a chránit si tak finance. Kampaň po celý rok pokračovala na sociálních sítích centrální banky.

WWW.CNB.CZ

ČNB pro komunikaci s veřejností využívá prakticky veškeré dostupné komunikační kanály. Tím hlavním jsou webové stránky na adrese www.cnb.cz. Vedle zákonem stanovených informací na nich ČNB poskytuje řadu dalších dat, autorských textů členů bankovní rady a expertů a jiný nadstandardní obsah, který pomáhá otevřené komunikaci s veřejností, předvídatelnosti kroků centrální banky a zvyšování důvěry v ČNB. Dalším z nástrojů k přibližování témat, kterými se zabývají experti ČNB, je také [čnBlog](#). V roce 2023 vyšlo více než 50 blogových příspěvků od odborníků centrální banky pro všechny cílové skupiny.

Vysokou míru aktivity udržuje ČNB na všech významných sociálních sítích – X (dříve Twitteru), LinkedInu, Facebooku,

Instagramu – a využívá i další on-line platformy jako YouTube, Spotify, Apple Podcasts nebo Google Podcasts. V roce 2023 se její přítomnost rozšířila také na Flickr, kde jsou k dispozici fotografie ve vysokém rozlišení z nejvýznamnějších akcí, které pořádá nebo kterých se účastní její představitelé, a na Bluesky a Threads. Blogy z pera autorů z ČNB zveřejňuje také na portále Seznam Médium.

ČNB NA FLICKRU

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA **Česká národní banka**
@CNBcz

Zdravíme Bluesky!

Přímou komunikaci s veřejností umožňují nejenom akce, které centrální banka pravidelně organizuje, např. již zmíněné diskusní fórum. Na každodenní bázi je komunikační tým připraven také odpovídat na dotazy veřejnosti, které obdrží prostřednictvím webu, e-mailu, klasické pošty či telefonicky. V uplynulém roce pracovníci komunikace ČNB zodpověděli celkem 6 339 telefonických dotazů, zpracovali 5 166 elektronických podání a odeslali 839 odpovědí na korespondenční podání. Jednalo se především o podněty k dohledu nad finančním trhem, jeho regulaci, dále podání z oblasti statistiky, měnové politiky, finanční stability, peněžního oběhu, numismatiky a platebního styku.

FINANČNÍ A EKONOMICKÁ GRAMOTNOST

FINANČNÍ
A EKONOMICKÁ
GRAMOTNOST

ČNB přispívá k rozvoji finanční a ekonomické gramotnosti v ČR řadou nástrojů, z nichž nejvýznamnějším je její Návštěvnické centrum. Součástí aktivit ČNB je také výrazná podpora učitelů vyučujících tuto oblast, a to mimo jiné prostřednictvím široké nabídky podkladů pro výuku nebo školením pedagogů v rámci setkání ČNB s učiteli. Výhodou tohoto nástroje je především multiplikační efekt, kterým je možné oslovit velké množství studentů. V roce 2023 se s tímto záměrem uskutečnilo setkání s pedagogy z Královéhradeckého kraje a studenty Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

Základy finančních a ekonomických principů v životě každého z nás objasňuje ČNB také prostřednictvím svých webových stránek v části věnované finanční a ekonomické gramotnosti. Cílem je umožnit lepší orientaci ve světě financí běžným uživatelům a napomáhat jejich správnému rozhodování. Speciální část je věnována i prevenci rizik nevhodného jednání. Všechny výukové podklady ČNB jsou volně dostupné na webovém rozcestníku a na stránkách Návštěvnického centra. Jedním ze stěžejních nástrojů, které ČNB využívá pro vzdělávání, jsou rovněž edukační příspěvky. Pro podporu výuky finanční a ekonomické gramotnosti Návštěvnické centrum připravilo a na Den učitelů zveřejnilo ucelený výukový cyklus Svět peněz a ekonomiky.

AKTIVITY PODPOROVANÉ ČNB

ČNB je podporovatelem či spoluorganizátorem partnerských projektů. Mimo jiné podpořila osmý ročník studentské soutěže Ekonomická olympiáda, které poskytla osobní záštitu viceguvernerka Eva Zamrazilová. ČNB rovněž podpořila 15. ročník soutěže o nejlepší esej na téma spojené s finanční gramotností pro studenty středních škol, kterou ve spolupráci s ČNB a městem Karviná organizuje Katedra financí a účetnictví Obchodně-podnikatelské fakulty Slezské univerzity v Opavě. ČNB také udělila záštitu iniciativě Global Money Week, jejímž národním koordinátorem je Ministerstvo financí a hlavními organizátory jsou Evropská asociace finančního plánování Česká republika a yourchance o.p.s. Své prostory nebo odborné zázemí poskytlo Návštěvnické centrum soutěžním projektům pořádaným Českou bankovní asociací (European Money Quiz), ABC Finančního vzdělávání (fingrplay.cz) nebo ČSOB (Filipův pohár ekonomické gramotnosti).

EKONOMICKÁ
OLYMPIÁDA

CENA GUVERNÉRA ČNB ZA PŘÍNOS K ROZVOJI FINANČNÍ A EKONOMICKÉ GRAMOTNOSTI

V roce 2023 guvernér Aleš Michl udělil historicky první ocenění za mimořádný přínos pro rozvoj finanční a ekonomické gramotnosti. Jeho držitelkou se stala Jana Doležalová, učitelka matematiky a biologie ze základní školy ve Vimperku. Cenu z rukou guvernera převzala v květnu 2023 při příležitosti oslav jednoho roku od otevření Návštěvnického centra. Současně guvernér vyhlásil druhý ročník ceny. Své doporučení na ocenění osobností dlouhodobě se věnujících propagaci finanční a ekonomické gramotnosti může zaslat kdokoli, a to prostřednictvím webového formuláře na stránkách ČNB. O příštím vítězi rozhodne guvernér ČNB v roce 2024 na základě doporučení svého poradního týmu.

NOMINACE
NA CENU
GUVERNÉRA ČNB

NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM ČNB

NÁVŠTĚVNICKÉ
CENTRUM

Návštěvnícké centrum ČNB přináší ucelené pojetí podpory a rozvoje finanční a ekonomické gramotnosti, které poskytuje veřejnosti prostřednictvím široké škály aktivit. Vedle prohlídek stálých expozic i krátkodobých výstav organizuje ve svých prostorách doprovodné tematické programy a přednášky a hostí soutěže finanční gramotnosti. Dosah svých edukačních programů rozšiřuje díky aktivitám i mimo své budovy. Projekty podporující výuku finanční a ekonomické gramotnosti zpřístupňuje i prostřednictvím webových stránek a pro zájemce o odbornou problematiku z oblasti ekonomie a financí nabízí také služby odborné knihovny a Archivu ČNB.

EXPOZICE NÁVŠTĚVNICKÉHO CENTRA

Hlavní nabídku pražské části Návštěvníckého centra tvoří dvě expozice. První z nich s názvem *Lidé a peníze* se zaměřuje na historii měny a centrálního bankovníctví na našem území, druhá, expozice *Za měnou*, se věnuje současnosti a aktuální roli ČNB. Nabídku Návštěvníckého centra tvoří také expozice *Lidé a peníze* v Brně, která prezentuje historii naší měny a centrálního bankovníctví s akcentem na regionální moravská specifika. Doprovází ji stálá výstava *Krásy ve skle a kovu* věnovaná osobnosti a dílu akademického sochaře Jiřího Harcuby.

V roce 2023 přivítaly pražské expozice 67 244 návštěvníků, z nichž téměř polovinu tvořili žáci a studenti základních a středních škol. Právě pro ně se z důvodu velkého zájmu zvýšil v roce 2023 počet komentovaných prohlídek z původních 8 na 11 denně. Dalších 4 510 zájemců navštívilo expozici v Brně.

Jubilejního stotisíciho návštěvníka, který centrum od jeho otevření navštívil, přivítal v prosinci 2023 guvernér Aleš Michl.

V roce 2023 doplnila nabídku Návštěvnického centra výstava *Rozděleno! Vznik české a slovenské měny v roce 1993*, díky které se zájemci o naši měnovou historii mohli seznámit s procesem rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky a Státní banky československé a vzniku nových měn.

DALŠÍ NABÍDKA NÁVŠTĚVNICKÉHO CENTRA

Standardní nabídku během roku doplnila řada aktivit, ať už se jednalo o mimořádné jednodenní programy pro širokou veřejnost, přednášky nebo tematické programy. Součástí vzdělávací práce centra je také příprava edukačních a doplňkových materiálů pro vyučující.

Jednou z doprovodných akcí a aktivit Návštěvnického centra byly tematické dny, které propojují finanční problematiku s významnými svátky, výročími či mezinárodními dny. Pro návštěvníky byly ke každému tématu připraveny tematické pra-

covní listy a zábavné vzdělávací i tvůrčí aktivity. Program plný aktivit, her a vystoupení nabídl také oslavy prvních narozenin centra. Při této příležitosti je navštívilo 1 300 návštěvníků.

Aleš Michl
@MICHLiQ_
Přijdu.

Česká národní banka
@CNB__CZ

Návštěvnické centrum 20. května 2023 oslaví rok od svého otevření. Za tu dobu přivítalo již přes 60 000 návštěvníků. Přijďte oslavit jeho první narozeniny.

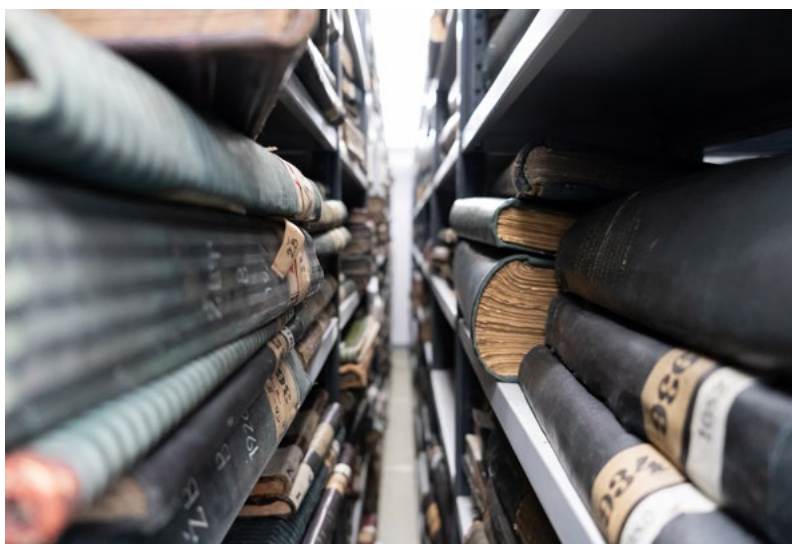

Návštěvnické centrum v roce 2023 nabídlo veřejnosti i speciální přednášky. Informace o historii vzniku budovy ústředí ČNB získali návštěvníci v rámci květnové akce *Open House Praha*. Ke krátkodobé výstavě *Rozděleno! Vznik české a slovenské měny v roce 1993* uspořádali experti z ČNB a Státní tiskárny cenin pro veřejnost pásmo přednášek.

Neméně důležitou oblast činnosti Návštěvnického centra představuje jeho outreach program, tedy nabídka aktivit, které napomáhají rozšiřovat finanční a ekonomické vzdělání i mimo prostory banky. V roce 2023 se s ním mohli zájemci potkat například v Brně na republikovém finále Odznaku všestrannosti pořádaném Českým olympijským výborem nebo na Noci vědců na vysokých školách v Praze, v Brně, v Karviné a ve Zlíně. V květnu se také Návštěvnické centrum v Brně zúčastnilo muzejní noci. Na večerní prohlídku zavítalo 480 návštěvníků.

ARCHIV ČNB

Archiv ČNB náleží v rámci české archivní sítě mezi veřejné specializované archivy. Pečuje o archiválie, jejichž původcem je ČNB a její právní předchůdci, zpravidla nejvýznamnější české a československé peněžní instituce, které působily na našem území od druhé poloviny 19. století. Ve spravovaných archivních souborech lze dohledat informace nejen o peněžních ústavech samých, ale i jejich klientech. Právě z tohoto důvodu nabízí specifický pohled na politické, hospodářské, sociální, ale i kulturní dějiny českých zemí a střední Evropy.

V depotech Archivu ČNB je v současné době uloženo více než sedm a půl kilometru archiválií, z nichž jsou badatelům přístupné dokumenty starší třiceti let. V roce 2023 se v jeho badatelně uskutečnilo celkem 269 badatelských návštěv s tím, že se nejčastěji jednalo o studenty a pedagogy tuzemských a zahraničních vysokých škol, především ekonomického a historického směru, a pracovníky odborných vědeckých pracovišť. Významná je také rešeršní činnost archivu v oboru hospodářských a sociálních dějin pro nejširší veřejnost. V roce 2023 bylo takto vyřízeno 218 dotazů.

Důkladné zkoumání historických dokumentů z archivu centrální banky umožnilo v roce 2023 přiblížit podobu budovy pražského ústředí ČNB stavu z roku 1942. Archiváři ČNB zjistili, že na okenních mřížích v přízemí byly původně umístěny ve

zlaté barvě provedené emblémy tehdejšího majitele budovy – Živnostenské banky. V roce 1943 však byly z rozhodnutí německé okupační moci z budovy odstraněny a následně roztaveny a použity pro válečné účely. Poté na dlouhou dobu upadly v zapomnění. Archiváři ČNB však v historických dokumentech objevili svědectví o jejich existenci a díky tomu tyto dekorativní prvky znovu zdobí budovu banky.

Archiv ČNB nabízí široké veřejnosti možnost nahlédnout do svých archivních souborů také prostřednictvím výstav. Vedle vlastní krátkodobé výstavy *Rozděleno! Vznik české a slovenské měny v roce 1993* v prostorách Návštěvnického centra bylo možné dokumenty z Archivu ČNB nalézt na dalších třech výstavních projektech, na které archiválie zapůjčila. Výstava *Česká a slovenská architektura*, která se realizovala na přelomu října a listopadu 2023 v Jízdárně Pražského hradu, prezentovala dokumenty dokládající význam českého a slovenského architektonického dědictví v minulosti a současnosti. Na panelových výstavách *Krajina na bankovkách* (září–prosinec 2023, Národní zemědělské muzeum, Praha) a *Od hadru k papíru: Haaseovi, podnikatelé, vizionáři, mecenáši* (září–říjen 2023, Vrané nad Vltavou) se zájemcům nabídl ojedinělý pohled na historii československých papírových platidel. Mimo to nabízí Archiv ČNB odborné exkurze do svých prostor, zaměřené na historii českého a československého peněžnictví.

ODBORNÁ KNIHOVNA

Odborná knihovna poskytuje zaměstnancům ČNB i odborné veřejnosti výpůjční, poradenské, referenční, bibliograficko-informační a rešeršní služby. Knihovna nabízí registrovaným čtenářům vzdálený přístup k plným textům dokumentů v Národní digitální knihovně a vzdálený přístup do licencovaných databází a elektronických časopisů. Od roku 2023 je elektronický katalog dostupný na webových stránkách ČNB součástí celostátního portálu Knihovny.cz, který poskytuje jednotný přístup ke službám českých a moravských knihoven.

Služeb odborné knihovny využilo v uplynulém roce z 604 aktivních čtenářů, kteří uskutečnili v on-line či fyzické formě 13 639 návštěv.

KATALOG
ODBORNÉ
KNIHOVNY

KONGRESOVÉ CENTRUM

V památkově chráněném objektu bývalé Plodinové burzy se nacházejí prostory kongresového centra. V roce 2023 je ČNB jako tradičně využívala pro setkání svého nejvyššího vedení s představiteli centrálních bank, finančních trhů a zaměstnaneckých a odborových svazů, ale také s analytiky a novináři. Odborné útvary ČNB pořádaly v prostorách kongresového centra konference, přednášky, prezentace, semináře a jednání výborů a pracovních skupin ECB. Externí nájemci zde realizovali řadu ekonomickovzdělávacích akcí pro školáky a studenty, kulturní, společenské i charitativní akce, koncerty, odborné konference i několik slavnostně laděných večerů spojených například s předáváním oborových ocenění. V roce 2023 se ČNB podařilo dosáhnout nejvyššího výnosu z pronájmu od otevření kongresového centra.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

ČNB poskytuje informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) zveřejněním na webových stránkách, zejména na webové adrese www.cnb.cz, nebo žadatelům na základě žádosti. Následující text uvádí údaje týkající se žádostí o informace podle § 18 zákona v roce 2023.

1. Počet žádostí o informace podle zákona: 86
2. Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 1
3. Počet podaných odvolání (rozkladů) proti rozhodnutí: 1
4. Rozsudky soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí ČNB o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace: 0
5. Náklady na konaná soudní řízení: 0 Kč
6. Výčet poskytnutých výhradních licencí včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
7. Počet stížností podaných podle § 16a zákona, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: Byla podána jedna stížnost proti způsobu vyřízení části žádosti, neboť žadateli nebyly poskytnuty všechny informace. Stížnost byla vyřízena postupem podle § 16a odst. 5 zákona a bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informace.
8. Další informace vztahující se k uplatňování zákona:

Počet žádostí přijatých v roce 2023 zůstal téměř na stejné úrovni jako v roce 2022 (kdy bylo přijato 85 žádostí). Významnou část žádostí tvořily dotazy vztahující se k dohledové činnosti ČNB ve všech segmentech finančního trhu a dotazy na licenční a sankční činnost. Dále žádosti směřovaly do oblasti statistiky a legislativy.

NOVÉ Č E S K É M I N C E

NEW CZECH
CIRCULATING COINS

NEUE
TSCHECHISCHE
MÜNZEN

1 ●

2 ●

3 ●

4 ●

4. 2. 1993

OTEVŘENÍ VÝMĚNNÝCH STŘEDISEK

Ve čtvrtek 4. února 1993 v deset hodin ráno se otevřelo více než 3 800 výměnných míst. Občané starší 15 let si v nich mohli vyměnit bankovky do celkové hodnoty 4 000 Kč. Zároveň mohli čerpat dalších 1 000 Kč na každé dítě do 15 let.

Za československé bankovky v hodnotě 1 000 Kčs, 500 Kčs a 100 Kčs obdrželi kolkované bankovky stejných hodnot a případně zbrusu nové bankovky 200 Kč. Ostatní bankovky v hodnotě 10 Kčs, 20 Kčs a 50 Kčs zůstaly nadále v oběhu, tedy bez kolku.

5 ●●

6 ●●

7 ●●

8 ●●

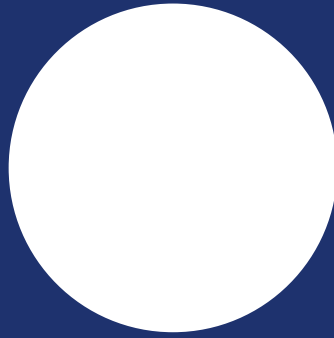
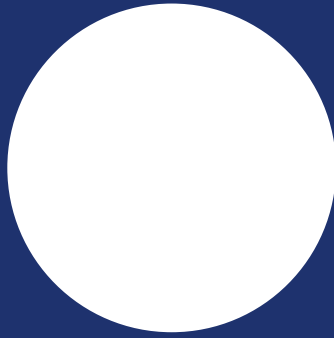
8. 2. 1993

ZROZENÍ ČESKÉ KORUNY

O půlnoci ze 7. na 8. února se konečně zrodila česká koruna. Zásahu na klidném rozdělení měny si připsali čeští a slovenští politici, zejména Václav Klaus a Vladimír Mečiar. Zasloužili se o něj ale také vrcholní představitelé centrálních bank, jako byli na české straně Josef Tošovský nebo Pavel Kysilka a na slovenské straně Marián Tkáč, i další zaměstnanci ČNB a NBS. Také dalších přibližně 40 000 lidí se v bankách, na poštách, ale i v armádě nebo policii přímo či nepřímo stalo součástí vzniku obou měn.

Z úspěšného oddělení obou měn se mohly těšit nejen nové centrální banky, ale především občané, neboť celý proces proběhl v klidu, bez obtíží a z jejich pohledu zejména bez újmy na majetku. Tento úspěch je však třeba vnímat i dlouhodobě, neboť i z něho plyne vysoká míra důvěry v českou korunu, která ji provází dodnes.

8

30. VÝROČÍ VZNIKU ČNB A ČESKÉ MĚNY

V loňském roce uplynulo 30 let od doby, kdy oficiálně vznikla Česká národní banka. Nahradila Státní banku československou (SBČS), která zanikla společně s Českou a Slovenskou Federativní Republikou k 1. lednu 1993. Třicet let uplynulo také od vzniku české měny. Proces, na jehož konci bylo oddělení české měny od československé, přitom začal teprve v polovině roku 1992. Příprava a samotná výroba kolků, příprava organizace odluky či výběr autorů nových bankovek a mincí byly jen některými kroky na neobvykle rychlé, a přitom v celosvětovém měřítku úspěšné cestě k české koruně, se kterou se Češi poprvé setkali 8. února 1993.

Při příležitosti tohoto výročí připravila centrální banka řadu aktivit. Po celý rok je doprovázelo logo, které pro ČNB vytvořil akademický malíř Jan Solpera. Ten je nejen významnou osobností českého grafického designu, ale také autorem písma pro české bankovky, které na začátku 90. let navrhoval akademický malíř Oldřich Kulhánek.

BANKOVKA 1000 KČ S PŘÍTIISKEM KOLKU

VÝROBA
BANKOVKY
1000 KČ
S PŘÍTIISKEM
VE STÁTNÍ
TISKÁRNĚ
CENIN

Dne 8. února 2023, přesně 30 let od zahájení měnové odluky, vydala ČNB tzv. výroční bankovku 1000 Kč. Jedná se o tisícikorunu vzoru 2008, která má na levém okraji („kuponu“) přitíštěno logo k 30. výročí ČNB. Vpravo od něj je faksimile kolku, který v roce 1993 nesly československé tisícikoruny. Kolek a logo jsou vytištěny čtyřbarvovým měditiskem v barvě tmavozelené, šedé a opticky proměnlivé, která v závislosti na úhlu pohledu a dopadu světla mění svůj odstín ze zelené na modrou. Celkem 200 tisíc výročních bankovek, s nimiž je možné běžně platit za zboží a služby, si mohli lidé vyměnit na jednom ze sedmi pracovišť ČNB v Praze, Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Ostravě, Plzni a Ústí nad Labem. Přišly si pro ně tisíce zájemců.

KOLKOVÁNÍ BANKOVEK V ROCE 1993

Při plánování oddělení české měny se původně uvažovalo o označení všech obíhajících bankovek hodnot 10, 20, 50, 100, 500 a 1000 Kčs nalepovacími nebo natištěnými kolků. Z časových a provozních důvodů se však nakonec týkalo jen třech nejvyšších hodnot 100, 500 a 1000 Kčs. Náčrtů kolků vytvořil ředitel odboru peněžního federálního ústředí SBČS Leopold Sarga. Nalepovací kolků připravila a vytiskla známá britská ceninová tiskárna Thomas De La Rue ve své tiskárně poštovních a kolkových známek v kolumbijské Bogotě. Pouze hodnota 1000 byla na bankovky také přímo natištěna, neboť se využilo skutečnosti, že Státní tiskárna cenin měla na začátku roku 1993 rozpracované větší množství archů tisícikorun, které již nemělo smysl dokončovat jako československé bankovky a současně by nebyla hospodárná jejich úřední likvidace. Kolků vytiskla na bankovky Státní tiskárna cenin v Praze, rytinu provedl Miloš Ondráček.

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA
Česká národní banka
@CNB_cz

Výrobu výroční tisícikoruny s přitiskem zajistila Státní tiskárna cenin v Praze. Finální fázi výrobního procesu, sériování a číslování bankovek přišli v prosinci do STC zahájit guvernér Aleš Michl a člen bankovní rady Oldřich Dědek.

VÝSTAVA ROZDĚLENO! VZNIK ČESKÉ A SLOVENSKÉ MĚNY V ROCE 1993

OTEVŘENÍ
VÝSTAVY
ROZDĚLENO!

Desetitisíce lidí navštívily výstavu *Rozděleno! Vznik české a slovenské měny v roce 1993*, která byla od února 2023 součástí nabídky Návštěvnického centra ČNB. ČNB na ní ve spolupráci se Státní tiskárnou cenin a Českou mincovnou ve třech tematických částech připomněla vznik české a slovenské koruny na počátku roku 1993 a ukázala, jakou roli při rozdělení společné měny hrála tehdejší centrální banka. Přiblížila okolnosti zániku České a Slovenské Federativní Republiky, postavení tehdejší Státní banky československé a vznik obou centrálních bank Česka a Slovenska. Věnovala se také měnové situaci po vzniku ČR a zejména důvodům rychlého překonání původních úvah o ponechání československé měnové unie až do konce července roku 1993. Ukázala legislativní, ale i organizační a technické aspekty rozdělení české a slovenské měny. V neposlední řadě se na ní návštěvníci mohli seznámit i s detaily vzniku bankovek a mincí obou států, které nahradily dosavadní federální, resp. kolkované emise novými platidly.

ODBORNÁ KONFERENCE 30 LET ČNB – CESTA ČESKÉHO BANKOVNICTVÍ

Významné milníky, kterými prošlo české bankovníctví od vzniku České republiky, připomněla odborná konference *30 let ČNB – cesta českého bankovníctví* v dubnu 2023. Nabídla také unikátní prostor pro reflexi a sdílení zkušeností získaných na této cestě. Série panelových diskusí poskytla příležitost k ohlédnutí za transformačním obdobím bankovního sektoru, jeho stabilizací poznamenanou světovou finanční krizí a regulační reakcí na ni. Stranou diskusí nezůstaly stávající i budoucí výzvy, rizika a příležitosti, které před bankami včetně té centrální stojí.

30 LET ČNB –
CESTA ČESKÉHO
BANKOVNICTVÍ
(ÚVODNÍ SLOVO
VICEGUVERNÉRA
JANA FRAITA)

„Máme bankovní sektor, který je zdravý, efektivní a moderní. Navzdory trendu ke koncentraci, který řadu let pozorujeme v mnoha sektorech ekonomiky, v našem bankovním sektoru vidíme stále silnou konkurenci mezi jednotlivými institucemi a také značnou rozmanitost, která je hnacím motorem inovací.“

JAN FRAIT, VICEGUVERNÉR

RESEARCH OPEN DAY

Další z řady akcí spojených s připomenutím 30 let od vzniku ČNB a české měny byla květnová mezinárodní konference *Research Open Day*, na které se v uplynulých letech akademické i širší odborné veřejnosti každoročně představovaly vybrané práce výzkumníků ČNB. Ty v roli řečníků tradičně doplňovali uznávaní světoví ekonomové, centrální bankéři a odborníci na měnovou politiku. V rámci *Research Open Day* se i v loňském roce udílely tradiční ceny ČNB za ekonomický výzkum. Ocenění získal článek *Cooling the Mortgage Loan Market: The Effect of Recommended Borrower-Based Limits on New Mortgage Lending*, jehož autory byli Martin Hodula, Milan Szabo, Lukáš Pfeifer (všichni sekce finanční stability ČNB) a Martin Melecký (Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava). Od roku 2024 *Research Open Day* nahradí nová pravidelná výzkumná konference ČNB.

ČESKO-SLOVENSKÉ EKONOMICKÉ FÓRUM

Nejen historické ohlédnutí za měnovou odlukou nabídlo v říjnu 2023 *Česko-Slovenské ekonomické fórum*. První diskusní panel moderovaný viceguvernérkou Evou Zamrazilovou připomněl detaily úspěšné měnové odluky v roce 1993. Třicet let staré události zhodnotili Pavel Kysilka, bývalý pověřený guvernér ČNB, a Elena Kohútiková, bývalá viceguvernérka Národní banky Slovenska (NBS). Druhý panel na téma globalizace a deglobalizace z pohledu měnové politiky centrálních bank moderoval viceguvernér Jan Frait a účastnili se jej bývalý guvernér ČNB Miroslav Singer, bývalý viceguvernér ČNB Vladimír Tomšík a Michal Horváth, ministr financí Slovenské republiky a bývalý hlavní ekonom NBS. Závěrečný třetí panel moderovaný ředitelem měnové sekce Petrem Králem se zabýval digitálními měnami centrálních bank. Debatovali v něm bývalý viceguvernér ČNB Oldřich Dědek a Adriana Lojschová, vedoucí Oddělení měnové politiky z Odboru ekonomických a měnových analýz NBS.

ČESKO-SLOVENSKÉ
EKONOMICKÉ
FÓRUM (ÚVODNÍ
SLOVO
VICEGUVERNÉRKY
EVY ZAMRAZILOVÉ)

DISKUSNÍ FÓRUM ČNB 2023

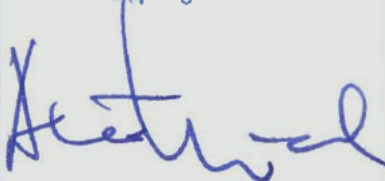
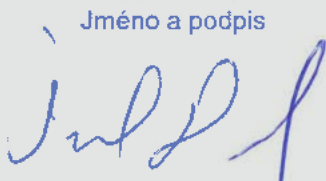

Příběh třiceti let českého bankovníctví byl jedním z hlavních témat říjnového *Diskusního fóra*, které ČNB uspořádala ve spolupráci s Fakultou managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Vedle guvernéra Aleše Michla, viceguvernéra Jana Fraita a člena bankovní rady Jana Kubíčka na této pravidelné akci centrální banky vystoupili také další významní ekonomové a hosté. Tématem diskusí byly mimo jiné milníky ve vývoji domácích bank a bankovního dohledu, od doby transformace, kdy byl ČNB svěřen dohled nad nově vznikajícím bankovním sektorem, až po postupnou integraci dohledu pod střechu centrální banky, jak jej známe dnes.

**ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
A ZPRÁVA AUDITORA
K 31. 12. 2023**

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ZA ROK
KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2023

Účetní závěrka byla schválena bankovní radou dne 20. března 2024.

<p>Podpis guvernéra</p> <p>Ing. A. Michl, Ph.D.</p>	<p>Osoba odpovědná za účetnictví Jméno a podpis</p> <p>Ing. D. Šafránek, MBA</p>	<p>Osoba odpovědná za účetní závěrku Jméno a podpis</p> <p>Ing. J. Brázdil, MBA</p>
---	--	---

AKTIVA		Kapitola	2023	2022
			mil. Kč	mil. Kč
1.	Zlaťo	3.1.	45 510	15 785
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	3.2.	140 640	143 955
3.	Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	3.3.	3 180 964	3 058 933
3.1.	Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích		503 502	855 800
3.2.	Cenné papíry		2 484 053	2 186 372
3.3.	Ostatní pohledávky vůči zahraničí		193 409	16 761
4.	Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	3.4.	0	0
5.	Hmotný a nehmotný majetek	3.5.	3 288	3 376
5.1.	Hmotný majetek		3 092	3 176
5.2.	Nehmotný majetek		196	200
6.	Ostatní aktiva	3.6.	13 666	14 651
6.1.	Ostatní finanční aktiva		7 742	7 518
6.2.	Ostatní		5 924	7 133
AKTIVA CELKEM			3 384 068	3 236 700

PASIVA		Kapitola	2023	2022
			mil. Kč	mil. Kč
1.	Bankovky a mince v oběhu	3.7.	708 869	709 477
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	3.2.	132 151	136 536
3.	Závazky vůči zahraničí	3.8.	113 654	235 320
3.1.	Přijaté úvěry ze zahraničí		110 296	229 943
3.2.	Ostatní závazky vůči zahraničí		3 358	5 377
4.	Závazky vůči bankám v tuzemsku	3.9.	2 556 038	2 075 779
4.1.	Přijaté úvěry		2 373 402	1 896 729
4.2.	Rezervy bank		77 394	112 131
4.3.	Ostatní závazky vůči bankám		105 242	66 919
5.	Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím	3.10.	283 117	512 218
6.	Ostatní pasiva	3.11.	16 291	48 577
7.	Rezervy	3.12.	0	0
8.	Oceňovací rozdíly	3.13.	4 570	4 523
9.	Základní kapitál	3.13.	1 400	1 400
10.	Fondy	3.13.	0	0
11.	Neuhrazená ztráta z předchozích období	3.13.	-487 130	-75 275
12.	Zisk nebo ztráta za účetní období	3.13.	55 108	-411 855
PASIVA CELKEM			3 384 068	3 236 700

PODROZVAHA		Kapitola	2023 mil. Kč	2022 mil. Kč
1.	Vydané záruky	3.17.	800	804
2.	Poskytnutý příslib úvěrů a půjček	3.2.	15 972	15 578
3.	Pohledávky ze spořívých a termínových operací	3.17.	292 903	307 639
4.	Závazky ze spořívých a termínových operací	3.17.	293 576	307 005
5.	Přijaté záruky	3.17.	0	0
6.	Přijaté kolaterály	3.17.	302 892	92 344
VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY				
		Kapitola	2023 mil. Kč	2022 mil. Kč
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	3.14.	66 299	29 062
1.1.	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy		41 924	23 503
1.2.	Ostatní		24 375	5 559
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	3.14.	-196 181	-167 493
3.	Výnosy z akcií a podílů		14 730	14 299
4.	Výnosy z poplatků a provizí		668	547
5.	Náklady na placené poplatky a provize		-182	-216
6.	Zisk nebo ztráta z finančních operací	3.15.	173 477	-284 655
6.1.	Kurzové rozdíly a rozpětí		39 556	-41 308
6.2.	Ostatní		133 921	-243 347
7.	Ostatní provozní výnosy		810	834
7.1.	Výnosy z emise bankovek a mincí		607	668
7.2.	Ostatní		203	166
8.	Ostatní provozní náklady		-1 243	-1 120
8.1.	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí		-1 156	-1 040
8.2.	Ostatní		-87	-80
9.	Správní náklady	3.16.	-2 930	-2 778
9.1.	Náklady na zaměstnance		-2 441	-2 327
9.1.1.	Mzdy a platy		-1 659	-1 561
9.1.2.	Sociální a zdravotní pojištění		-544	-524
9.1.3.	Vzdělávání a zaměstnanecké benefity		-238	-242
9.2.	Ostatní správní náklady		-489	-451
10.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	3.5.	-349	-335
11.	Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	3.12.	10	0
12.	Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	3.12.	-1	0
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období		55 108	-411 855

1. VŠEOBECNÉ INFORMACE

Česká národní banka (dále jen „Banka“ nebo „ČNB“) je ústřední bankou České republiky (dále také „ČR“), orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a orgánem příslušným k řešení krize na finančním trhu. Je zřízena Ústavou České republiky, vznikla dne 1. ledna 1993 rozdělením Státní banky československé na Českou národní banku a Národní banku Slovenska. Svou činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“), a dalšími právními předpisy. Sídlí v Praze 1, Na Příkopě 28. Identifikační číslo organizace je 48136450. Banka má 7 územních pracovišť v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

Hlavním cílem Banky je péče o cenovou stabilitu, dále pečuje o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii v souladu s cíli Evropské unie. Banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.

Banka určuje měnovou politiku, vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank a poboček zahraničních bank. Vykonává dohled nad subjekty působícími na finančním trhu (zejména banky, družstevní záložny, obchodníci s cennými papíry, emitenti cenných papírů, subjekty kolektivního investování, pojišťovny, penzijní fondy, poskytovatelé spotřebitelských úvěrů), vykonává dohled ve vymezené oblasti ochrany spotřebitele u subjektů působících na finančním trhu, jež podléhají dohledu ČNB podle jiných právních předpisů. Jako ústřední banka poskytuje bankovní služby státu a veřejnému sektoru, vede účty organizacím a osobám napojeným na státní rozpočet. Na

základě dohody s Ministerstvem financí ČR (dále jen „MF“) provádí, v souladu s rozpočtovými pravidly, operace spojené s emisemi státních dluhopisů a investicemi na finančních trzích. Dále nakládá s devizovými rezervami a provádí další činnosti podle zákona o ČNB a podle zvláštních právních předpisů.

Banka při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, s orgány dohledu nad bankami a finančními trhy jiných států, s orgány příslušnými k řešení krize z jiných států, s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, s mezinárodními orgány zabývajícími se řešením krize a sjednává s nimi příslušné dohody.

ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank a podílí se na plnění jeho cílů a úkolů. Dále je součástí Evropského systému dohledu nad finančním trhem a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika, evropskými orgány dohledu nad finančními trhy a Jednotným výborem pro řešení krizí.

Banka je při plnění svých úkolů nezávislá na pokynech prezidenta ČR, Parlamentu ČR, vlády ČR, správních úřadů, orgánů Evropské unie, vlád členských států Evropské unie či jiných subjektů. V zákonem stanoveném rozsahu má informační povinnost vůči Poslanecké sněmovně, Senátu, vládě a veřejnosti. Banka a vláda se vzájemně informují o zásadách a opatřeních měnové, makroobezřetnostní a hospodářské politiky.

Ze svých výnosů Banka hradí náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití zisku v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu. Nejpozději do 3 měsíců po skončení kalendářního roku Banka předkládá Roční zprávu o výsledku svého hospodaření k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada ČNB, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguver-

něři a další čtyři členové bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident ČR. Členové bankovní rady jsou jmenováni na dobu šesti let, a to nejvýše dvakrát. Bankovní rada mj. určuje měnovou a makrobezpečnostní politiku, nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem.

K 31. prosinci 2023 pracovala bankovní rada v tomto složení (včetně uvedení konce funkčního období):

Ing. Aleš Michl, Ph.D.
guvernér Banky, do 30. června 2028
doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc.
viceguvernérka Banky, do 30. června 2028
prof. Dr. Ing. Jan Frait
viceguvernér Banky, do 30. června 2028
Ing. Karina Kubelková, Ph.D., MBA
členka bankovní rady, do 30. června 2028
doc. Mgr. Tomáš Holub, Ph.D.
člen bankovní rady, do 30. listopadu 2024
Ing. Jan Kubíček
člen bankovní rady, do 12. února 2029
Ing. Jan Procházka
člen bankovní rady, do 12. února 2029

Jménem ČNB jedná navenek guvernér. Guvernéra zastupuje v plném rozsahu jím pověřený/á viceguvernér/ka.

2. ÚČETNÍ POSTUPY

2.1. Základní zásady vedení účetnictví

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem o účetnictví, vyhláškou č. 501/2002 Sb. vydanou MF a též s českými účetními standardy pro finanční instituce a v souvislosti s finančními nástroji v souladu s vyhláškou též s mezinárodními účetními standardy (IFRS). Věrně odráží finanční pozici ČNB, její finanční operace a jejich výsledky. Uspořádání, obsahové vymezení a rozsah položek přílohy účetní závěrky byly zvoleny v souladu s pravidly stanovenými Evropskou centrální bankou pro účetnictví a finanční vykazování v Evropském systému centrálních bank. Z tohoto důvodu neobsahuje příloha účetní závěrky veškeré informace požadované dle účetních standardů IFRS, které jsou koncipovány primárně pro komerční subjekty.

Při sestavování účetní závěrky se vychází z předpokladu nepřetržitého trvání Banky a z principu historických pořizovacích cen, který je modifikován oceněním derivátů, akcií, zlata a jiných cenných papírů reálnou hodnotou.

Účetní závěrka obsahuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty a související přílohu.

Není-li uvedeno jinak, jsou částky vyjádřeny v milionech českých korun (dále jen „mil. Kč“). Celkové částky v tabulkách (součty a mezisoučty) nemusí odpovídat součtu dílčích částek z důvodu zaokrouhlování.

2.2. Cizí měny a zvláštní práva čerpání

Operace v cizích měnách se přepočítávají na české koruny kurzem platným ke dni účetní operace. Majetek a závazky, uváděné v cizích měnách, jsou přepočteny na české koruny kurzem devizového trhu k rozvahovému dni.

Směnné kurzy	Množství	31. 12. 2023	31. 12. 2022
EUR	1	24,725	24,115
USD	1	22,376	22,616
JPY	100	15,811	17,152
GBP	1	28,447	27,200
CHF	1	26,688	24,496
CAD	1	16,885	16,706
AUD	1	15,193	15,373
SEK	1	2,229	2,167
SDR	1	30,021	30,098
CNY	1	3,150	3,279
DKK	1	3,318	3,243
NOK	1	2,200	2,294
PLN	1	5,694	5,152
XAG	1	17,386	17,429
XAU	1	1 483,678	1 319,893
XPT	1	712,940	744,486

Veškeré realizované a nere realizované kurzové zisky a ztráty jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce zisk nebo ztráta z finančních operací, kromě kurzových rozdílů z kapitálových nástrojů zařazených do portfolia oceňovaného proti účtům vlastního kapitálu, které jsou vykázány ve vlastním kapitálu (viz kapitola 2.4.).

Vzhledem k tomu, že kurzové rozdíly jsou pro ČNB jednou z nejvýznamnějších položek výkazu zisku a ztráty a vzhledem k tomu, že kurzové riziko je pro centrální banku specifické, je sledováno a řešeno odděleně od ostatních finančních rizik. V souladu s § 19 IAS 1 jsou kurzové rozdíly účtovány vždy odděleně od ostatních oceňovacích rozdílů, a to i v případě finančních nástrojů oceňovaných na reálnou hodnotu proti účtům nákladů a výnosů.

2.3. Zlato a ostatní drahé kovy

Z hlediska účetnictví a oceňování dělí Banka zásoby drahých kovů do 4 skupin:

- **a) Zásoba dlouhodobě držená** – zlato uložené v zahraničí (obchodovatelné slitky) a drahé kovy v Bance dlouhodobě držené (slitky, mince, medaile).
- **b) Zásoba provozní** – drahé kovy určené na výrobu mincí (slitky, polotovary na výrobu mincí, tzv. střížky, demonetizované mince aj.). Do této zásoby se drahé kovy buď dokupují, nebo se do ní přesouvají z dlouhodobě držené zásoby, případně ze zásoby peněz.
- **c) Zásoba ve sbírkových souborech** – sbírky mincí, medailí, padělků, vzory platidel aj.
- **d) Zásoba peněz** – platné mince z drahých kovů. Neúčtuje se o nich v rozvaze jako o zlatu a ostatních drahých kovech, ale evidují se v podrozvahové evidenci jako platné oběživo v jejich nominální hodnotě.

Zlato ve skupině a), b) a c) je považováno za měnu a přeceňuje se na reálnou hodnotu do výsledku hospodaření. Zásoba ve skupině a) a b) se vykazuje v položce Zlato (viz kapitola 3.1.) a zásoba ve skupině c) se vykazuje v rámci položky Hmotný majetek (viz kapitola 3.5.).

2.4. Cenné papíry

ČNB nemá v současné době žádný režim nákupu tuzemských cenných papírů. Zahraniční dluhové cenné papíry a akcie, které jsou drženy v rámci devizových rezerv, jsou vykázány v rámci pohledávek vůči zahraničí. Jedná se o cenné papíry obchodované na peněžním a kapitálovém trhu. Většina portfolií dluhových cenných papírů je spravována sekci bankovních obchodů a restrukturalizace. Portfolio MBS (americké cenné papíry zajištěné hypotékami, tzv. „Mortgage-Backed Securities“) je spravováno externími manažery. Akcie byly v průběhu roku 2023 spravovány

částečně sekci bankovních obchodů a restrukturalizace a částečně externími manažery, přičemž docházelo k postupnému převzetí všech akcií do interní správy, přičemž tento přesun byl během roku 2023 dokončen. Všechna akciová portfolia mají investiční strategii spočívající v maximální dosažitelné replikaci (tzv. pasivní replikace) vybraných akciových indexů vyspělých ekonomik.

Akcie a podíly představující členství v mezinárodních institucích, případně jiné dlouhodobě držené akcie a podíly vykazuje Banka v ostatních finančních aktivech. Banka nemá účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem.

Banka klasifikuje všechny dluhové cenné papíry ve svém portfoliu jako cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, a to z následujících důvodů:

- řízení a vyhodnocování portfolií je prováděno na základě reálné hodnoty nástrojů, přičemž cílem je maximalizace výnosu při zachování stanovených pravidel pro řízení rizika a likvidity,
- durace portfolií je operativně řízena pomocí derivátů (swapů a futures), které jsou průběžně přeceňovány na reálnou hodnotu proti účtům nákladů a výnosů,
- zahrnutí všech výnosů i nákladů z devizových rezerv do výsledku hospodaření je nejpráhlednějším způsobem jejich vykázání pro čtenáře účetních výkazů.

Akcie Banka zatřídila rovněž do kategorie oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů. O všech akciových portfoliích účtuje Banka souhrnně na základě informací od správce účtu cenných papírů, případně externích manažerů.

Cenné papíry (s výjimkou akcií a podílů v mezinárodních institucích) jsou oceňovány ve většině případů cenami přímo z jednotlivých trhů cenných papírů. Ceny jsou získávány z následujících zdrojů:

- pro dluhopisy nabídková cena („bid“) dle agentury Bloomberg,

- pro MBS cena dodaná Intercontinental Exchange (ICE),
- pro akcie závěrkové ceny z burzy, na níž jsou příslušné akcie obchodovány.

V ojedinělých případech, kdy se dodavateli cen nepodaří získat dostatek informací z likvidních trhů, jsou ceny spočteny pomocí modelů na základě tržních dat. Systematicky představují výjimku krátkodobé dluhové cenné papíry vydávané v rámci tzv. Euro Commercial Paper programů, jejichž ceny nejsou na trhu obvykle kótovány. Tyto dluhopisy jsou oceňovány metodou současné hodnoty budoucích cash flow s využitím výhradně zjistitelných tržních ukazatelů. Jako tržní úroková míra je pro ně používána úroková míra dosažovaná stejnými emitenty na primárním trhu CP.

Akcie a podíly, představující členství v mezinárodních institucích, Banka klasifikovala jako cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti účtům vlastního kapitálu. Akcie v Bance pro mezinárodní platby (dále jen „BIS“), podíl ve Společnosti pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci (dále jen „SWIFT“) a v Evropské centrální bance (dále jen „ECB“) jsou neobchodovatelné a jejich držba vyplývá z členství ČNB v těchto institucích. Nejlepším možným odhadem reálné hodnoty podílů v ECB a SWIFT je pořizovací cena (viz kapitola 3.6.). Podíl v BIS je oceněn jako podíl ČNB na splacené části čistých aktiv (nebo kapitálu) BIS snížený o 30 %, což odpovídá způsobu určení hodnoty akcií používanému BIS.

Cenné papíry a podíly jsou při prvotním zachycení oceněny pořizovací cenou, jejíž součástí jsou přímé transakční náklady. U dluhových cenných papírů jsou, od okamžiku sjednání spotového obchodu na nákup/prodej cenného papíru do okamžiku vypořádání pohledávky/závazku z cenného papíru, vykazány v podrozvaze a dále přeceňovány z titulu pohybu tržních cen. Zisky a ztráty z přecenění nevypořádaných obchodů se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2. V okamžiku realizace obchodu je cenný papír

z podrozvahy odúčtován a je zaúčtován na rozvahovém účtu cenných papírů. Cena dluhopisu je postupně zvyšována (případně snižována) metodou efektivní úrokové míry o úrokové výnosy (úrokové náklady). U cenných papírů s proměnlivou úrokovou sazbou je pro výpočet úrokových výnosů z kupónů použita lineární metoda. V případě dluhopisů s proměnlivou nominální hodnotou (inflation linked bonds) se úrokové výnosy mění v závislosti na změnách inflačních koeficientů. Úroky z dluhopisů jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce 1.1. Při prodeji cenného papíru je účtován realizovaný zisk nebo ztráta z prodeje jako rozdíl mezi prodejní cenou a současnou hodnotou cenného papíru v účetnictví k okamžiku prodeje. Zisky a ztráty z prodejů se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2.

Zisky a ztráty, vyplývající ze změny reálné hodnoty cenných papírů oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty akcií představujících podíly v mezinárodních institucích se vykazují přímo ve vlastním kapitálu.

Dividendy z akcií oceňovaných proti účtům vlastního kapitálu i z akcií oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce 3.

2.5. Repo operace a zápůjčky cenných papírů

Cenné papíry koupené nebo zapůjčené na základě rámcových smluv o koupi a zpětném prodeji se nevykazují v rozvaze. Cenné papíry prodávané nebo půjčené na základě těchto smluv jsou ponechány v jejich původním portfoliu v rozvaze. Peněžní toky z těchto operací jsou vykázány ke dni vypořádání jako přijaté nebo poskytnuté úvěry. Hodnota přijatých cenných papírů v reverzních repo operacích či na základě smluv o půjčkách cenných papírů je vykazována v podrozvahové evidenci v přijatých kolaterálech.

Zahraniční cenné papíry uložené u zahraničních depozitářů mohou být využity v zápůjčních programech (tzv. „securities lending“) prováděných depozitáři, kde depozitář vystupuje v roli agenta nebo přímého vypůjčovatele.

Zápůjční program agentského typu spočívá v zapůjčování cenných papírů třetím stranám a Banka za ně obdrží jiné cenné papíry jako kolaterál. Přijatý kolaterál je evidován v podrozvaze, zapůjčené cenné papíry v reálné hodnotě zůstávají v rozvaze.

V případě, že Banka neobdrží přímo kolaterál, depozitář garantuje navrácení vypůjčených cenných papírů nebo jejich peněžního ekvivalentu.

U obou těchto způsobů zápůjčního programu zůstávají cenné papíry v původním ocenění v bilanci Banky; výnosy z těchto operací se vykážou ve výkazu zisku a ztráty v položce 4.

2.6. Bankovky a mince v oběhu

Bankovky a mince v oběhu představují závazek Banky z titulu emitovaných bankovek a mincí. Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí se účtují přímo do nákladů.

2.7. Pohledávky a závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu

Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu (dále jen „MMF“) vyplývají z členství ČR v této mezinárodní instituci. Zahrnují členský vklad, rezervní pozici, prostředky Banky v SDR, poskytnutou bezúročnou půjčku v rámci programu MMF na podporu chudých rozvojových států a úvěrový rámec poskytnutý MMF.

Členský vklad a rezervní pozice tvoří členskou kvótu v MMF. Členský vklad představuje podíl na kvótě MMF hrazený v Kč a rezervní pozice je podíl na kvótě hrazený cizí měnou a je součástí devizových rezerv. Kvóta je denominována ve zvláštních

právech čerpání (Special Drawing Rights – dále jen „SDR“), ale vyjádřena v domácí měně. Přepočet do korun je proveden kurzem stanoveným MMF.

Závazky vůči MMF tvoří vklady MMF v ČNB, které odráží držbu Kč MMF, bezúročnou směnku (nesplacená část členského vkladu v Kč) a alokaci SDR.

Pohledávky a závazky vůči MMF jsou vykázány brutto metodou, tj. pohledávky a závazky se nekompenzují.

2.8. Emitované cenné papíry

Emitované poukázky ČNB jsou vykazovány v rozvaze kompenzovaně s poukázkami v držení ČNB. Banka eviduje celý objem emise svých poukázek ve vlastním držení a používá je pouze jako kolaterál v repo operacích s bankami v tuzemsku (viz kapitola 3.9.).

2.9. Finanční deriváty

Z hlediska druhu derivátu Banka provádí pevné termínové operace (forwardy, swapy a futures), které dále člení z hlediska podkladových nástrojů na úrokové (zahrnují také deriváty nad dluhopisy), měnové a akciové. O derivátech se účtuje na podrozvahových i rozvahových účtech.

Na podrozvahových účtech se, od okamžiku sjednání derivátu do okamžiku posledního vyřazení, účtují pohledávky a závazky z těchto derivátů v hodnotě podkladového nástroje, a to buď nominální (swapy) nebo sjednané (forwardy, futures). Tyto pohledávky a závazky se dále přeceňují z titulu změn měnových kurzů.

Na rozvahových účtech se deriváty účtují v reálných hodnotách, přičemž u úrokových a akciových derivátů je účtována reálná hodnota v měně podkladového nástroje, která je zároveň přeceňována na Kč. U měnových derivátů je reálná hodnota sledována a vykazována přímo v Kč.

Tržní hodnoty jsou stanoveny pomocí modelů diskontovaných budoucích peněžních toků (u operací FX swap a FX forward) při aktuálních měnových kurzech. Operace typu úrokový swap jsou oceňovány pomocí standardního oceňovacího nástroje Swap Manager agentury Bloomberg (také pomocí modelu diskontování budoucích cash flow). Peněžní toky u operací forward a outright swap jsou diskontovány pomocí sazeb peněžního trhu. Futures jsou k danému dni oceněny závěrečnou cenou příslušné burzy. Všechny tržní ceny jsou spočteny pomocí informací veřejně přístupných z finančních trhů. Kladná reálná hodnota derivátů je vykazována v položce ostatní aktiva, záporná reálná hodnota derivátů je vykazována v položce ostatní pasiva. Změny reálné hodnoty finančních derivátů jsou součástí položky 6.2. Ostatní ve výkazu zisku a ztráty. Všechny deriváty Banka vykazuje jako deriváty k obchodování, zajišťovací účetnictví Banka nevyužívá.

2.10 Výnosové a nákladové úroky

Výnosové a nákladové úroky, ze všech úročených nástrojů, jsou časově rozlišovány. V případě záporných úrokových sazeb na aktivech je účtováno o úrokovém nákladu a v případě záporných úrokových sazeb na pasivech je účtováno o úrokovém výnosu. U úvěrů, vkladů a realizovatelných kupónových dluhopisů s proměnlivou úrokovou sazbou typu „floater“ na lineární bázi a u realizovatelných bezkupónových a kupónových dluhopisů s fixní úrokovou sazbou jsou úroky časově rozlišovány pomocí metody efektivní úrokové míry odvozené z pořizovací ceny. Naběhlé úroky jsou vykázány spolu s aktivy a závazky, ke kterým se vztahují.

Výnosové úroky z klasifikovaných úvěrů jsou rovněž časově rozlišovány a zahrnovány do hodnoty příslušného úvěru. Tyto částky jsou brány v úvahu při stanovení opravné položky ke klasifikovaným úvěrům. Úročení pohledávek se nepro-

vádí v případě, že dlužník vstoupí do konkurzu. Neúročená aktiva, např. dlouhodobé pohledávky, se nediskontují.

2.11. Výnosy z poplatků

Poplatky za vedení běžných účtů a uskutečněné transakce jsou klientům účtovány podle Ceníku peněžních a obchodních služeb ČNB dle skutečnosti na konci měsíce. Jednorázové poplatky jsou účtovány ve výnosech okamžitě, jakmile je služba poskytnuta.

2.12. Závazky a pohledávky vůči bankám v tuzemsku

Rezervy bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev (dále jen „banky v tuzemsku“) zahrnují vklady u ČNB z titulu povinných minimálních rezerv (dále jen „PMR“) a volné rezervy (tj. prostředky nad stanovenou výši PMR) na účtech v platebním systému CERTIS (účet platebního styku), na účtech pro výběry a skládání hotovostí, popřípadě na zvláštních účtech pro držení PMR.

PMR činí 2 % ze závazků vůči nebankovním subjektům z titulu přijatých vkladů, úvěrů, emitovaných neobchodovatelných a ostatních dluhových cenných papírů, jejichž splatnost nepřevyšuje 2 roky. Tyto vklady byly úročeny vyhlášenou dvoutýdenní repo sazbou. V září 2023 se ČNB rozhodla úročení PMR zrušit, a to s platností od 5. října, resp. od prvního dne nového udržovacího cyklu PMR. ČNB přistoupila k tomuto kroku s cílem snížit náklady měnové politiky při zachování její efektivity. Banky v tuzemsku nemusí udržovat stanovenou výši na denní bázi, ale v průměru za dané udržovací období.

Závazky vůči bankám v tuzemsku z repo operací (přijaté úvěry) zahrnují volnou likviditu bank uloženou u ČNB prostřednictvím měnověpolitické

kých repo tendrů. Jako kolaterál v těchto operacích Banka poskytuje poukázky ČNB. Základní doba trvání těchto operací je zpravidla 14 dní, nicméně v závislosti na vývoji likvidity na mezi-bankovním peněžním trhu mohou mít tyto operace i kratší, resp. delší splatnost. Repo operace se přeceňují na měsíční bázi.

Banky v tuzemsku mají také možnost ukládat u ČNB přebytečnou likviditu přes noc (depozitní facilita za diskontní sazbu) nebo si likviditu přes noc oproti kolaterálu od ČNB vypůjčit (lombardní repo za lombardní sazbu).

Seznam přijatelných finančních nástrojů (kolaterál) pro zajištěné operace (repo tendry, lombardní repo) je zveřejněn na webových stránkách ČNB.

2.13. Ostatní pohledávky

Pohledávky Banky se vykazují v nominální hodnotě snížené o vytvořenou opravnou položku. Nedybné pohledávky se zpravidla odepisují po skončení konkurzního řízení, popř. likvidaci dlužníka.

2.14. Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím

Banka vede pro stát, jeho organizační jednotky a další subjekty soustavu příjmových, výdajových a dalších účtů podle § 3 písm. h) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. K těmto účtům poskytuje také vybrané bankovní služby. Zůstatky účtů jsou promítány do stavu souhrnného účtu státní pokladny v Kč a EUR. Od srpna 2023 vede Banka také souhrnný účet v měně USD. Prostředky státu a ostatních veřejných institucí uložené v ČNB jsou promítnuty do položky závazků.

2.15. Rezervy

Rezervy jsou tvořeny, má-li Banka existující závazek v důsledku událostí, k nimž došlo v minulosti, a je pravděpodobné, že bude třeba vynaložit prostředky na jejich vypořádání a lze přiměřeně odhadnout výši tohoto závazku.

Tvorba rezervy se vykazuje v příslušné položce výkazu zisku a ztráty. Její použití je vykázáno v příslušné položce výkazu zisku a ztráty společně s náklady nebo ztrátami, na jejichž krytí byly rezervy vytvořeny. Rozpuštění rezervy pro nepotřebnost je vykázáno ve výnosech. Změny na účtech rezerv v cizí měně z titulu přecenění aktuálními kurzy se účtují do kurzových rozdílů.

2.16. Opravné položky

Opravné položky korigují nominální hodnotu jednotlivých pohledávek Banky. Výše opravných položek ke klasifikovaným pohledávkám a ostatním rizikovým aktivům vychází z ocenění vymahatelné částky z těchto aktiv k rozvahovému dni po zohlednění současné hodnoty zajištění při nuceném prodeji (viz kapitola 3.6. a 3.12.).

Banka dále aplikuje, v souladu s IFRS 9, model výpočtu znehodnocení finančních aktiv na základě očekávaných úvěrových ztrát počítaných na základě historické kumulativní pravděpodobnosti selhání dlužníka. Při aplikaci tohoto přístupu Banka provedla analýzu všech skupin finančních aktiv. Vzhledem k tomu, že výše požadované opravné položky je, s přihlédnutím k objemu aktiv ČNB, zanedbatelná (vyčíslena na 0,97 mil. Kč, v roce 2022 vyčíslena na 1,01 mil. Kč), není o ní účtováno.

Pokud je pohledávka odepsána, související opravná položka na snížení hodnoty je rozpuštěna. Případná úhrada odepsané pohledávky nebo její části je připsána ve prospěch výnosů běžného období.

Banka sleduje a pravidelně přezkoumává úroveň podstupovaného úvěrového rizika (viz kapitola 3.18.).

2.17 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je oceněn pořizovací cenou včetně daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) s výjimkou případů, kdy ČNB vzniká nárok na odpočet DPH v plné výši. Majetek je odepisován rovnoměrně po dobu jeho předpokládané životnosti.

Pokud je právo k užívání nehmotného majetku smluvně omezeno, je tento majetek odepisován po smluvně stanovenou dobu. Drobný hmotný majetek s cenou nepřevyšující 80 000 Kč a nehmotný majetek s cenou nepřevyšující 60 000 Kč je plně odepisován při uvedení do používání. Pozemky, umělecká díla a sbírky nejsou odepisovány.

Při změně roční odpisové sazby, zatřídění nebo ocenění majetku se změni odepisování od počátku prvního měsíce, kdy ke změně došlo; dosud provedené odpisy se neupravují.

Předpokládaná životnost majetku v letech

Budovy a stavby	20 – 50
Stroje a zařízení	
motorová vozidla	4 – 5
kancelářské stroje a počítače	3 – 4
systémy na zpracování bankovek	10
Inventář	5 – 10
Software	4
Dlouhodobý software	6
Ostatní nehmotný majetek	6

Náklady na opravy a udržování hmotného majetku se účtují přímo do nákladů. Technické zhodnocení, překračující 40 000 Kč za daný rok, zvyšuje pořizovací cenu majetku.

2.18. Daň z přidané hodnoty

Banka je plátcem DPH. Banka má nárok na odpočet daně u přijatých zdanitelných plnění, která

používá pro účely uskutečňování zdanitelných plnění, u kterých jí vzniká povinnost priznat daň na výstupu a u plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně.

2.19. Daň z příjmů a odvod zisku do státního rozpočtu

Banka je osvobozena od daně z příjmů, § 19 odst. 1 písm. u) zákona č. 586/92 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a proto neúčtuje o splatné ani odložené dani. Ze svých výnosů hradí náklady na svoji činnost a zisk používá k doplňování fondů a k ostatnímu použití v rozpočtované výši (např. k úhradě ztráty předchozích období). Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

2.20. Náklady na zaměstnance a zaměstnanecké benefity

Náklady na zaměstnance, včetně členů bankovní rady, jsou součástí správních nákladů. Banka nespravuje žádný transformovaný penzijní fond nebo účastnický fond jako penzijní společnost, ale přispívá svým zaměstnancům, v rámci zaměstnaneckých benefitů, na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření spravované penzijními společnostmi, na kapitálově důchodové pojištění, životní a úrazové pojištění, na jazykovou výuku a dále poskytuje příspěvek ve formě cafeteria systému v oblastech sportu, kultury, zdraví, cestování a vzdělávání. Zaměstnanecké benefity jsou účtovány přímo do nákladů.

2.21. Výkaz peněžních toků

Zákon o účetnictví (č. 563/1991 Sb.) Bance neukládá povinnost sestavovat v rámci účetní závěrky výkaz peněžních toků. Vzhledem k tomu, že ČNB

vystupuje v roli emisní banky, zveřejnění výkazu peněžních toků by neposkytlo uživatelům finančních výkazů žádné další významné informace. Výkaz peněžních toků se proto nesestavuje.

2.22. Okamžik uskutečnění účetního případu

Účetní případy Banka účtuje do období, s nímž časově a věcně souvisí. Nákupy a prodeje deviz a cenných papírů účtuje v podrozvaze k datu sjednání, v rozvaze k datu vypořádání. Úvěrové operace, včetně repo operací, účtuje k datu vypořádání.

2.23. Ostatní podrozvahové položky

V souladu s postupy účtování pro banky ČNB používá podrozvahu pro evidenci ostatních mimorozvahových aktiv a pasiv. Pro ocenění těchto položek podrozvahy používá nominální nebo odhadovanou hodnotu. Nelze-li tyto hodnoty určit, používá evidenční hodnotu.

V podrozvahové evidenci vede ostatní hodnoty převzaté do úschovy od klientů a bank, hodnoty ve vlastní úschově a další evidenční hodnoty (viz kapitola 3.17.).

2.24. Následné události

Dopad událostí, které nastanou mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky, je zachycován v účetních výkazech v případě, že tyto události poskytují doplňující informaci o podmínkách, které existovaly k rozvahovému dni.

V případě, že mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky dojde k významným událostem zohledňujícím skutečnosti, které nastaly po rozvahovém dni, jsou důsledky těchto událostí popsány v příloze účetní závěrky, ale nejsou vykazovány v účetních výkazech (viz kapitola 3.21.).

3. DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

3.1. Zlato

	2023	2022
Zlato (mil. Kč)	45 510	15 785
Zásoba dlouhodobě držená	44 452	15 018
Zásoba provozní	1 058	767
Zlato (trojské unce – tisíce)	986	385
Zásoba dlouhodobě držená	963	366
Zásoba provozní	23	19
Zlato (tuny)	30,7	12,0
Zásoba dlouhodobě držená	30,0	11,4
Zásoba provozní	0,7	0,6

Přecenění zlata na reálnou hodnotu se projevuje ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.1. Kurzové rozdíly a rozpětí. Banka eviduje další zlato, které je vykazováno jako Zásoba ve sbírkových souborech (součást ostatního hmotného majetku), případně jako Zásoba peněz (podrozvahová evidence).

	2023	2022
Zásoba ve sbírkových souborech		
Účetní hodnota – mil. Kč	368	324
Trojské unce – tisíce	8	8
Tuny	0,2	0,2
Zásoba peněz		
Účetní hodnota – mil. Kč	12	12

V zahraničí bylo uloženo 26,7 tun v hodnotě 39 600 mil. Kč (v roce 2022 bylo uloženo 9,3 tun v hodnotě 12 224 mil. Kč).

3.2. Pohledávky a závazky vůči MMF

mil. Kč	2023	2022
Členská kvóta MMF	63 714	67 075
Členský vklad	45 996	50 160
Rezervní pozice	17 718	16 915
Poskytnutá půjčka MMF	170	171
Vklady u MMF	76 756	76 709
Pohledávky vůči MMF	140 640	143 955
Závazek z alokace SDR	86 155	86 376
Závazek vůči MMF ze směny	42 033	45 039
Běžný účet MMF	3 963	5 121
Závazky vůči MMF	132 151	136 536

ČNB má s MMF uzavřenu bilaterální dohodu o půjčce (v pořadí čtvrtou dohodu tohoto typu), která nabyla účinnosti 1. ledna 2021. V roce 2023 byla její platnost prodloužena o 1 rok, tj. do 31. 12. 2024. Výše nevyčerpaného úvěrového rámce činí 646 mil. EUR, tj. 15 972 mil. Kč (v roce 2022 v hodnotě 646 mil. EUR, tj. 15 578 mil. Kč).

3.3. Pohledávky vůči zahraničí včetně CP

Tato položka představuje převážnou část devizových rezerv, které slouží k podpoře provádění vlastní nezávislé měnové politiky a jako zdroj likvidity pro provádění operací klientů ČNB. Téměř 97 % devizových rezerv představují portfolia, jejichž strategická alokace je výsledkem vnitřních rozhodovacích procesů ČNB a která tvoří tzv. aktivně spravovanou část devizových rezerv. Zbytek rezerv se skládá z pohledávek vůči MMF ve zvláštních právech čerpání (SDR) (viz kapitola 3.2.) a měnového zlata v držení ČNB (viz kapitola 3.1.).

mil. Kč	2023	2022
Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích	503 502	855 800
Zůstatky na běžných účtech ¹	443 051	836 588
Depozita ¹	60 451	19 212
Cenné papíry	2 484 053	2 186 372
Bezкупónové dluhopisy ²	88 169	34 336
Státní ²	32 413	34 336
Ostatní ³	55 756	0
Kupónové dluhopisy ²	1 751 948	1 618 426
Státní ²	1 420 693	1 256 005
Ostatní ³	331 255	362 421
MBS ²	41 622	39 946
Akcie ²	602 314	493 664
MSCI euro (v EUR)	282 258	243 921
S&P 500 (v USD)	156 933	125 463
FTSE 100 (v GBP)	27 551	24 390
Nikkei 225 (v JPY)	47 643	21 461
S&P TSX (v CAD)	57 708	51 298
S&P ASX 200 (v AUD)	30 221	27 131
Ostatní pohledávky vůči zahraničí	193 409	16 761
Finanční prostředky investované reverzními repo operacemi ¹	193 195	16 471
Valuty ¹	214	290
Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	3 180 964	3 058 933

1 – Finanční nástroje klasifikované jako oceňované v naběhlé hodnotě. **2** – Finanční nástroje klasifikované jako oceňované na reálnou hodnotu a oceňované tržními cenami přímo z finančních trhů (viz kap. 2.4.). **3** – Finanční nástroje klasifikované jako oceňované na reálnou hodnotu a oceňované tržními cenami přímo z finančních trhů (viz kap. 2.4.), s výjimkami oceňovanými pomocí modelů, které představovaly Commercial Paper v hodnotě 26 397 mil. Kč (v roce 2022 v hodnotě 2 165 mil Kč).

Zahraníční peněžní ústavy představují banky se sídlem v zahraničí. Zahraníční peněžní ústavy nezahrnují pobočky zahraničních bank mající sídlo v ČR.

Ostatní pohledávky vůči zahraničí zahrnují především reverzní repo operace, ke kterým byly přijaty kolaterály ve výši 194 058 mil. Kč (v roce 2022 ve výši 16 375 mil. Kč) (viz kapitola 3.17.).

Položka depozita obsahuje též poskytnutý kolaterál ve formě hotovostních vkladů v zahraničních bankách ve výši 689 mil. Kč (v roce 2022 ve výši 2 643 mil. Kč), které byly poskytnuty podle rámcových smluv o derivátových obchodech (ISDA

Master Agreement, ISDA Credit Support Annex a GMRA Master Agreements).

Část cenných papírů je dočasně převedena na jiné subjekty, a to buď jako kolaterál za přijaté úvěry (repo operace), nebo v rámci zápůjčních programů.

mil. Kč	2023	2022
Dluhopisy		
k zajištění repo operace	110 014	224 349
k zajištění derivátových operací uzavřených s protistranou	275	1 272
zápůjční programy ¹	337 355	270 474
Akcie		
zápůjční program	46 815	65 753

1 – Údaj za rok 2022, který představoval 779 830 mil. Kč, byl opraven.

3.4. Pohledávky vůči bankám v tuzemsku

ČNB uzavírá v průběhu roku s bankami v tuzemsku reverzní repo operace ve formě:

- poskytnutých úvěrů – na konci roku 2023 a 2022 nebyly uzavřeny žádné operace,
- výměny cenných papírů (collateral switch) – na konci roku 2023 a 2022 nebyly uzavřeny žádné operace.

3.5. Hmotný a nehmotný majetek

Banka neposkytla žádný hmotný nebo nehmotný majetek do zástavy a nepoužívá hmotný nebo nehmotný majetek získaný na základě smluv o finančním leasingu. V rámci položky ostatní hmotný majetek Banka eviduje sbírku mincí a medailí z drahých kovů ve výši 368 mil. Kč (v roce 2022 ve výši 324 mil. Kč), u kterých se hodnota drahého kovu přeceňuje na reálnou hodnotu do výsledku hospodaření.

mil. Kč	Pozemky	Budovy	Stroje, inventář a ostatní hmotný majetek	Pořízení majetku a poskytnuté zálohy	Celkem
Pořizovací cena k 31. prosinci 2022	164	7 095	2 989	40	10 288
Oprávkky k 31. prosinci 2022	0	4 891	2 221	0	7 112
Zůstatková cena k 31. prosinci 2022	164	2 204	768	40	3 176
Přírůstky majetku	0	28	240	215	483
Úbytky majetku	0	0	200	229	429
Změna výše oprávek	0	178	-40	0	138
Zůstatková cena k 31. prosinci 2023	164	2 054	848	26	3 092
Pořizovací cena k 31. prosinci 2023	164	7 123	3 029	26	10 342
Oprávkky k 31. prosinci 2023	0	5 069	2 181	0	7 250

mil. Kč	Software	Ostatní nehmotná aktiva	Pořízení nehmotného majetku a poskytnuté zálohy	Celkem
Pořizovací cena k 31. prosinci 2022	1 067	46	2	1 115
Oprávkky k 31. prosinci 2022	894	21	0	915
Zůstatková cena k 31. prosinci 2022	173	25	2	200
Přírůstky majetku	48	2	51	101
Úbytky majetku	63	0	52	115
Změna výše oprávek	-15	5	0	-10
Zůstatková cena k 31. prosinci 2023	173	22	1	196
Pořizovací cena k 31. prosinci 2023	1 052	48	1	1 101
Oprávkky k 31. prosinci 2023	879	26	0	905

3.6. Ostatní aktiva

V položce ostatní finanční aktiva Banka vykazuje své účasti v ECB, BIS a ve SWIFT. Podíl ČR na kapitálu ECB činí 1,9623 % v celkové výši 7,9 mil. EUR (v roce 2022 činil 1,8794 % v celkové výši 7,6 mil. EUR). Podíl byl vypočten podle článku 29 Statutu ESCB a ECB na základě počtu obyvatel a hrubého domácího produktu.

mil. Kč	2023	2022
Ostatní finanční aktiva	7 742	7 518
Podíl na kapitálu ECB	189	184
Akcie BIS a podíl ve SWIFT	5 012	4 971
Dluhopisy	2 541	2 363
Pohledávky za bývalými bankami	0	0
Ztrátové úvěry za bývalými bankami	1 331	1 340
Opravná položka ke ztrátovým úvěrům za bývalými bankami ²	-1 331	-1 340
Ostatní	5 924	7 133
Náklady příštích období	32	27
Ostatní drahé kovy	19	16
Kladná RH úrokových swapů ¹	3 373	3 511
Kladná RH měnových forwardů ¹	0	767
Zúčtování marží burzovních derivátů včetně zisku/ztráty ze změny RH futures ¹	536	277
Úvěry zaměstnancům	462	445
Zúčtování s trhem CP	1 216	1 207
Ostatní provozní pohledávky	297	895
Opravná položka k ostatním provozním pohledávkám ²	-11	-12
Ostatní aktiva	13 666	14 651

RH = reálná hodnota

1 – viz kapitola 3.17.

2 – viz kapitola 3.12.

3.7. Bankovky a mince v oběhu

Banka má výhradní právo vydávat do oběhu české bankovky a mince (včetně mincí a bankovek pamětních) a řídit peněžní oběh. Banka stahuje z oběhu bankovky a mince opotřebované, poškozované či nevhodné pro další oběh. Současně

dohlíží zpracovatele bankovek a mincí (banky, bezpečnostní agentury atd.), zda dodržují stanovená pravidla peněžního oběhu (zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí).

	mil. ks		mil. Kč	
	2023	2022	2023	2022
Bankovky v oběhu	535	525	685 410	686 706
5 000 Kč	26	29	130 170	144 311
2 000 Kč	189	182	377 381	363 608
1 000 Kč	135	137	134 611	136 923
500 Kč	44	43	21 962	21 583
200 Kč	73	69	14 515	13 749
100 Kč	68	65	6 767	6 528
Pamětní bankovky	0	0	4	4

	mil. ks		mil. Kč	
	2023	2022	2023	2022
Mince v oběhu	2 337	2 268	23 459	22 771
50 Kč	174	170	8 699	8 504
20 Kč	251	246	5 018	4 909
10 Kč	278	269	2 778	2 694
5 Kč	335	323	1 673	1 615
2 Kč	600	580	1 200	1 161
1 Kč	696	677	696	677
pamětní mince	3	3	3 395	3 211
Bankovky a mince v oběhu	2 872	2 793	708 869	709 477

3.8. Závazky vůči zahraničí

mil. Kč	2023	2022
Finanční prostředky z titulu repo operací	110 296	229 943
Ostatní závazky vůči zahraničí	3 358	5 377
Závazky vůči zahraničí	113 654	235 320

Finanční prostředky z titulu repo operací byly na základě GMRA Master Agreements zajištěny poskytnutým kolaterálem v podobě dluhových cenových papírů v celkové výši 110 014 mil. Kč (v roce 2022 ve výši 224 349 mil. Kč) (viz kapitola 3.3.).

Dále byly zahraničními bankami složeny vklady v CZK ve výši 842 mil. Kč (v roce 2022 ve výši 3 001 mil. Kč) a poskytnuty kolaterály ve formě hotovostních vkladů ve výši 2 486 mil. Kč (v roce 2022 ve výši 2 340 mil. Kč) podle rámcových smluv o derivátových obchodech (ISDA Master Agreement a ISDA Credit Support Annex).

3.9. Závazky vůči bankám v tuzemsku

mil. Kč	2023	2022
Přijaté úvěry – repo operace	2 373 402	1 896 729
Rezervy bank v tuzemsku	77 394	112 131
Účty platebního styku	71 210	105 148
Zůstatky na účtech pro výběr a skládání hotovostí	6 149	6 975
Zvláštní účty pro držení PMR	35	8
Ostatní závazky vůči bankám v tuzemsku	105 242	66 919
Přijaté krátkodobé vklady	96 221	44 706
Ostatní závazky	9 021	22 213
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2 556 038	2 075 779

ČNB uzavírá s bankami v tuzemsku repo operace především ve formě přijatých úvěrů (kolaterálem k zajištění repo operací byly poukázky ČNB).

Blíže kapitoly 2.5. a 2.8.

3.10. Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím

mil. Kč	2023	2022
Korunové prostředky	282 693	463 836
SÚSP v Kč	280 960	424 229
Ostatní vklady v Kč	1 733	39 607
Cizoměnové prostředky	424	48 382
SÚSP v EUR	233	46 988
SÚSP v USD	187	0
Ostatní vklady v cizích měnách	4	1 394
Vklady státu a veřejných institucí	283 117	512 218

SÚSP = Souhrnný účet státní pokladny, viz kapitola 2.14.

3.11. Ostatní pasiva

mil. Kč	2023	2022
Záporná RH měnových forwardů ¹	798	47
Záporná RH úrokových swapů ¹	1 171	2 028
Závazky vůči Evropské komisi	9 392	10 319
Účty zaměstnanců	3 705	2 996
Uspořádací účty pro operace platebního styku	640	32 307
Ostatní závazky	585	880
Ostatní pasiva	16 291	48 577

1 – RH = reálná hodnota, viz kapitola 3.17.

Závazky vůči Evropské komisi představují vklady určené především k čerpání ČR z evropského rozpočtu.

Z celkové sumy ostatních závazků ve výši 585 mil. Kč představují závazky Banky z titulu povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění částku 78 mil. Kč (v roce 2022 částku 173 mil. Kč). Z titulu odvodu pojistného na zdravotní a sociální zabezpečení nemá Banka závazky po lhůtě splatnosti.

3.12. Rezervy, opravné položky a odpisy aktiv

mil. Kč	1. 1. 2022	Tvorba	Použití na odpis	Rozpuštění	31. 12. 2022	Tvorba	Použití na odpis	Rozpuštění	31. 12. 2023
Opravné položky	1 352	0	0	0	1 352	0	1	9	1 342
Klasifikované úvěry za bývalými bankami (viz kapitola 3.6.)	1 340	0	0	0	1 340	0	0	9	1 331
Ostatní provozní pohledávky (viz kapitola 3.6.)	12	0	0	0	12	0	1	0	11

mil. Kč	1. 1. 2022	Tvorba	Rozpuštění	Kurzové rozdíly	31. 12. 2022	Tvorba	Rozpuštění	Kurzové rozdíly	31. 12. 2023
Rezervy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Záruky ve prospěch klientů (viz kapitola 3.17.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.13 Vlastní kapitál

mil. Kč	Oceňovací rozdíly	Základní kapitál	Fondy	Neuhrazená ztráta	Zisk/ztráta za účetní období	Vlastní kapitál celkem
Stav k 1. lednu 2022	4 497	1 400	0	-37 536	-37 739	-69 378
Rozdělení výsledku hospodaření roku 2021	0	0	0	-37 739	37 739	0
Ostatní (vliv zaokrouhlování)	0	0	0	0	0	0
Oceňovací rozdíly nezahrnuté do zisku	26	0	0	0	0	26
Výsledek hospodaření roku 2022	0	0	0	0	-411 855	-411 855
Stav k 31. prosinci 2022	4 523	1 400	0	-75 275	-411 855	-481 207
Rozdělení výsledku hospodaření roku 2022	0	0	0	-411 855	411 855	0
Ostatní (vliv zaokrouhlování)	0	0	0	0	0	0
Oceňovací rozdíly nezahrnuté do zisku	47	0	0	0	0	47
Výsledek hospodaření roku 2023	0	0	0	0	55 108	55 108
Stav k 31. prosinci 2023	4 570	1 400	0	-487 130	55 108	-426 052

ČNB vykazovala negativní vlastní kapitál již v minulosti. To ale nebránilo v naplňování zákonného mandátu v oblasti péče o cenovou stabilitu ani při realizaci dalších úkolů. Záporný vlastní kapitál proto ČNB nepovažuje za faktor omezující nezávislost centrální banky. Nepředstavuje ani ohrožení výkonu zákonných funkcí.

Oceňovací rozdíly reprezentují změny reálné hodnoty akcií a podílů představujících účasti přeceňované proti účtům kapitálu (majetkové účasti v mezinárodních institucích) do okamžiku prodeje nebo trvalého snížení jejich hodnoty (viz kapitola 2.4.).

Jediným fondem Banky je rezervní fond, který byl vytvořen ze zisku a který je určen ke krytí ztráty, zvýšení základního kapitálu nebo k jinému použití, dle rozhodnutí bankovní rady ČNB. Na základě rozhodnutí bankovní rady ČNB byl v roce 2019 rezervní fond v plné výši použit na snížení neuhrazené ztráty z předchozích období. K vypořádání výsledku hospodaření běžného roku dochází na základě rozhodnutí bankovní rady.

3.14. Čistý úrokový výnos

mil. Kč	2023	2022
Výnosy z úroků a podobné výnosy	66 299	29 062
Úroky z cenných papírů	41 924	23 503
z bezkupónových dluhopisů	2 323	221
z kupónových dluhopisů	38 204	22 006
z MBS	1 397	1 276
Ostatní výnosy z úroků	24 375	5 559
Úroky z vkladů u bank	24 367	5 553
Úroky z úvěrů zaměstnancům	8	6
Náklady na úroky a podobné náklady	196 181	167 493
Úroky ze závazků vůči bankám	195 797	167 231
Úroky ze závazků vůči zaměstnancům a ostatním klientům	384	262
Čistý úrokový výnos¹	-129 882	-138 431

¹ – Čistý úrokový výnos představuje rozdíl mezi přijatými a placenými úroky z cenných papírů a vkladů. Jeho hodnota byla ovlivněna především úročením volné likvidity tuzemského bankovního sektoru.

3.15. Zisk nebo ztráta z finančních operací

mil. Kč	2023	2022
Kurzové rozdíly a rozpětí	39 556	-41 308
Kurzové zisky / ztráty	38 080	-42 475
Kurzové rozpětí	1 476	1 167
Ostatní	133 921	-243 347
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje dluhopisů	43 469	-165 498
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje MBS	507	-7 117
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje akcií	85 273	-79 515
Výsledek z měnových forwardů	3 943	3 139
Výsledek z úrokových futures	14	2 379
Výsledek z úrokových swapů	394	3 551
Výsledek z akciových futures	321	-286
Zisk/Ztráta z finančních operací	173 477	-284 655

Kurzové rozpětí představuje rozdíl mezi nákupním či prodejním kurzem a kurzem střed při devizových a valutových operacích s klienty.

3.16. Ostatní náklady

mil. Kč	2023	2022
Náklady na zaměstnance	2 441	2 327
Mzdy	1 659	1 561
Sociální a zdravotní pojištění	544	524
Náklady na vzdělání zaměstnanců	9	8
Zaměstnanecké benefity	229	234
Ostatní správní náklady	489	451
Nájemné	6	6
Ostatní	483	445
Správní náklady celkem	2 930	2 778

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců, vč. bankovní rady, činil 1 456 zaměstnanců (v roce 2022 činil 1 466 zaměstnanců).

3.17. Podrozvahové položky

ZÁRUKY

mil. Kč	2023	2022
Vydané záruky	800	804
Ve prospěch klientů (viz kapitola 3.12.)	0	0
Za vklady věřitelů IPB	0	4
Konsolidace bankovního sektoru	800	800
Přijaté záruky	0	0

ČNB netvoří rezervu na případná plnění ze záruk poskytnutých v souvislosti s prodejem části podniku Agrobanka Praha a. s., jelikož riziko plnění považuje na základě dostupných informací za nevýznamné.

PŘIJATÉ KOLATERÁLY

mil. Kč	2023	2022
Repo obchody	194 058	16 375
Přijatý kolaterál za CP poskytnuté v rámci zápůjčního programu	51 448	72 720
Deriváty a doplňkový kolaterál	256	1 197
Zlatý swap	57 130	2 052
Přijaté kolaterály	302 892	92 344

Banka má, v rámci zápůjčních programů, deponitářem garantováno navrácení cenných papírů v celkové částce 337 mld. Kč (v roce 2022 v částce 270 mld. Kč¹).

1 – Údaj za rok 2022, který představoval 780 mld. Kč, byl opraven.

SPOTOVÉ OPERACE A FINANČNÍ DERIVÁTY

Pohledávky a závazky ze spotových, forwardových, swapových a futures operací lze členit takto:

mil. Kč	2023	2022
Podrozvahové pohledávky	292 903	307 639
z měnových forwardových operací	120 265	165 603
z úrokových swapových operací	50 249	74 564
z úrokových futures operací	2 654	6 240
z akciových futures operací	2 395	3 184
z nevypořádaných spotových operací s úrokovými nástroji	45 822	4 771
z nevypořádaných spotových operací s měnovými nástroji	63 182	46 220
z úrokových forwardových operací	8 336	7 057
Podrozvahové závazky	293 576	307 005
z měnových forwardových operací	120 930	164 915
z úrokových swapových operací	50 249	74 564
z úrokových futures operací	2 654	6 240
z akciových futures operací	2 395	3 184
z nevypořádaných spotových operací s úrokovými nástroji	45 822	4 771
z nevypořádaných spotových operací s měnovými nástroji	63 190	46 274
z úrokových forwardových operací	8 336	7 057

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o měnových forwardech zajišťujících pohyb měnových kurzů:

mil. Kč	2023	2022
Podrozvahové pohledávky z forwardových operací	120 265	165 603
Podrozvahové závazky z forwardových operací	120 930	164 915
Kladná reálná hodnota (viz kapitola 3.6.)	0	767
Záporná reálná hodnota (viz kapitola 3.11.)	798	47

Všechny měnové forwardy jsou splatné v roce 2024.

Měnové forwardy nespĺňují podle platných českých účetních předpisů kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty těchto měnových forwardů jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací. Zisky a ztráty z přecenění z titulu změn kurzů jsou vykázány pod položkou Kurzové rozdíly a rozpětí (viz kapitola 3.15.).

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o swapových operacích:

mil. Kč	2023	2022
Podrozvahové pohledávky z úrokových swapových operací	50 249	74 564
Podrozvahové závazky z úrokových swapových operací	50 249	74 564
Kladná reálná hodnota (viz kapitola 3.6.)	3 373	3 511
Záporná reálná hodnota (viz kapitola 3.11.)	1 171	2 028

Úrokové swapy rovněž nespĺňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací (viz kapitola 3.15.). Zlato přijaté v rámci swapových operací je oceněno tržní cenou a je vykazováno v podrozvahové evidenci jako přijatý kolaterál.

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o futures operacích:

mil. Kč	2023	2022
Podrozvahové pohledávky z úrokových futures operací	2 654	6 240
Podrozvahové závazky z úrokových futures operací	2 654	6 240
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty úrokových futures operací za účetní období ¹	14	2 379
Podrozvahové pohledávky z akciových futures operací	2 395	3 184
Podrozvahové závazky z akciových futures operací	2 395	3 184
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací za účetní období ¹	321	-286
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací za účetní období	338	2 093
Peníze na účtu zúčtování marží burzovních derivátů	200	1 816
Zúčtování marží burzovních derivátů, včetně vypořádaných změn reálných hodnot úrokových futures operací ²	538	277

¹ – viz kapitola 3.15. ² – viz kapitola 3.6.

Zisk nebo ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací je průběžně vypořádávána proti účtu zúčtování marží burzovních derivátů, který je vykázán v ostatních aktivech.

Úrokové a akciové futures operace rovněž nespĺňují podle platných českých účetních předpisů kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací (viz kapitola 3.15.).

HODNOTY PŘEVZATÉ BANKOU DO SPRÁVY A ÚSCHOVY

Banka v letech 2023 a 2022 nepřevzala do úschovy a správy žádné finančně významné hodnoty od třetích osob.

3.18. Finanční rizika

RIZIKO LIKVIDITY

Banka sleduje a řídí strukturu devizových rezerv s ohledem na užití devizových rezerv, na vývoj na finančních trzích a na velikost devizových rezerv. Pro tyto účely Banka vyčlenila část devizových rezerv do tzv. likviditní tranše, ve které udržuje prostředky, které jsou k okamžité potřebě. Dále Banka investuje část investiční tranše do vládních dluhopisů nejvyspělejších zemí a akcií kótovaných na hlavních světových burzách, kteréžto jsou také nejlikvidnějšími nástroji na trhu. Z pohledu uplatnění Banka člení devizové rezervy na likviditní tranši, která ke konci roku 2023 tvořila 21,2 %, a investiční tranši, která tvořila 78,8 % aktivně spravované části devizových rezerv.

RIZIKO ÚROKOVÉ SAZBY

V devizových rezervách Banka drží finanční nástroje, jejichž cena je citlivá na změnu tržních úrokových sazeb. Tuto citlivost vyjadřuje modifikovaná durace. Banka řídí úrokové riziko nastavením modifikované durace benchmarků pro jednotlivá portfolia, maximální možnou odchylkou modifikované durace portfolií od příslušných benchmarků a celkovým duračním limitem pro celé aktivně spravované devizové rezervy. Tyto limity jsou nastaveny s ohledem na užití devizových rezerv, jejich výši a očekávaný výnos.

MĚNOVÉ RIZIKO

Korunová hodnota devizových rezerv je vystavena změně kurzu koruny vůči jednotlivým cizím měnám, ve kterých jsou devizové rezervy drženy. Vzhledem k nutnosti udržovat devizové rezervy a podřízení jejich vývoje primárnímu zákonnému cíli cenové stability není Banka schopna zce-

la eliminovat riziko snížení korunové hodnoty devizových rezerv z titulu posílení koruny vůči hlavním cizím měnám. Banka se však vhodnou diverzifikací do více měn snaží toto riziko snižovat tak, aby alespoň částečně využila protichůdných pohybů kurzu koruny vůči měnám v devizových rezervách.

ÚVĚROVÉ RIZIKO A KONCENTRACE PASIV

Banka řídí úroveň podstupovaného úvěrového rizika při správě devizových rezerv stanovováním limitů rizik akceptovatelných ve vztahu k jednomu dlužníkovi, skupině dlužníků a zeměpisným segmentům. Tato rizika jsou průběžně sledována a na měsíční bázi přezkoumávána. Základní mírou úvěrového rizika je rating dlužníka či emitenta cenného papíru od renomovaných ratingových agentur a dále pak interní model hodnocení kreditního rizika.

RIZIKO LIKVIDITY

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich likvidnosti podle smluvní doby splatnosti.

mil. Kč		Do 1 měsíce	1–3 měsíce	3–12 měsíců	1–5 let	Nad 5 let	Nestanovena	Celkem
Zlaťo	2023	0	0	0	0	0	45 510	45 510
	2022	0	0	0	0	0	15 785	15 785
Pohledávky vůči MMF	2023	0	0	0	0	0	140 640	140 640
	2022	0	0	0	0	0	143 955	143 955
Bezкупónové dluhopisy	2023	41 323	11 322	34 555	969	0	0	88 169
	2022	2 166	0	28 095	4 075	0	0	34 336
Kupónové dluhopisy	2023	902	4 289	49 950	739 861	956 946	0	1 751 948
	2022	2 208	3 834	103 319	828 001	681 064	0	1 618 426
MBS	2023	681	237	66	28	40 610	0	41 622
	2022	389	67	134	48	39 308	0	39 946
Akcie	2023	0	0	0	0	0	602 314	602 314
	2022	0	0	0	0	0	493 664	493 664
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2023	696 911	0	0	0	0	0	696 911
	2022	872 561	0	0	0	0	0	872 561
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2023	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2023	0	0	0	0	0	3 288	3 288
	2022	0	0	0	0	0	3 376	3 376
Ostatní aktiva	2023	7 972	0	32	52	409	5 201	13 666
	2022	9 026	0	27	44	399	5 155	14 651
Aktiva celkem	2023	747 789	15 848	84 603	740 910	997 965	796 953	3 384 068
	2022	886 350	3 901	131 575	832 168	720 771	661 935	3 236 700

mil. Kč		Do 1 měsíce	1–3 měsíce	3–12 měsíců	1–5 let	Nad 5 let	Nestanovena	Celkem
Bankovky a mince v oběhu	2023	0	0	0	0	0	708 869	708 869
	2022	0	0	0	0	0	709 477	709 477
Závazky vůči MMF	2023	0	0	0	0	0	132 151	132 151
	2022	0	0	0	0	0	136 536	136 536
Závazky vůči zahraničí	2023	113 654	0	0	0	0	0	113 654
	2022	235 320	0	0	0	0	0	235 320
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2023	2 556 038	0	0	0	0	0	2 556 038
	2022	2 075 779	0	0	0	0	0	2 075 779
Závazky vůči státu	2023	283 117	0	0	0	0	0	283 117
	2022	512 218	0	0	0	0	0	512 218
Ostatní pasiva	2023	16 291	0	0	0	0	0	16 291
	2022	48 577	0	0	0	0	0	48 577
Rezervy	2023	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2023	0	0	0	0	0	–426 052	–426 052
	2022	0	0	0	0	0	–481 207	–481 207
Pasiva celkem	2023	2 969 100	0	0	0	0	414 968	3 384 068
	2022	2 871 894	0	0	0	0	364 806	3 236 700
OTEVŘENÁ POZICE	2023	–2 221 311	15 848	84 603	740 910	997 965	381 985	0
	2022	–1 985 544	3 901	131 575	832 168	720 771	297 129	0

RIZIKO ÚROKOVÉ SAZBY

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich citlivosti na úrokovou sazbu podle doby splatnosti kuponu, respektive úrokové sazby úvěrů.

mil. Kč		Do 1 měsíce	1–3 měsíce	3–12 měsíců	1–5 let	Nad 5 let	Necitlivá na úrok. sazbu	Celkem
Zlaťo	2023	0	0	0	0	0	45 510	45 510
	2022	0	0	0	0	0	15 785	15 785
Pohledávky vůči MMF	2023	0	0	0	0	0	140 640	140 640
	2022	0	0	0	0	0	143 955	143 955
Bezкупónové dluhopisy	2023	41 323	11 322	34 555	969	0	0	88 169
	2022	2 166	0	28 095	4 075	0	0	34 336
Kupónové dluhopisy	2023	24 594	15 574	78 883	695 389	937 508	0	1 751 948
	2022	20 358	11 626	127 786	792 415	666 241	0	1 618 426
MBS	2023	681	237	66	28	40 610	0	41 622
	2022	389	67	134	48	39 308	0	39 946
Akcie	2023	0	0	0	0	0	602 314	602 314
	2022	0	0	0	0	0	493 664	493 664
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2023	696 911	0	0	0	0	0	696 911
	2022	872 561	0	0	0	0	0	872 561
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2023	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2023	0	0	0	0	0	3 288	3 288
	2022	0	0	0	0	0	3 376	3 376
Ostatní aktiva	2023	8 005	0	0	51	409	5 201	13 666
	2022	9 053	0	0	44	399	5 155	14 651
Aktiva celkem	2023	771 514	27 133	113 504	696 437	978 527	796 953	3 384 068
	2022	904 527	11 693	156 015	796 582	705 948	661 935	3 236 700

mil. Kč		Do 1 měsíce	1–3 měsíce	3–12 měsíců	1–5 let	Nad 5 let	Necitlivá na úrok. sazbu	Celkem
Bankovky a mince v oběhu	2023	0	0	0	0	0	708 869	708 869
	2022	0	0	0	0	0	709 477	709 477
Závazky vůči MMF	2023	0	0	0	0	0	132 151	132 151
	2022	0	0	0	0	0	136 536	136 536
Závazky vůči zahraničí	2023	113 654	0	0	0	0	0	113 654
	2022	235 320	0	0	0	0	0	235 320
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2023	2 556 038	0	0	0	0	0	2 556 038
	2022	2 075 779	0	0	0	0	0	2 075 779
Závazky vůči státu	2023	283 117	0	0	0	0	0	283 117
	2022	512 218	0	0	0	0	0	512 218
Ostatní pasiva	2023	16 291	0	0	0	0	0	16 291
	2022	48 577	0	0	0	0	0	48 577
Rezervy	2023	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2023	0	0	0	0	0	–426 052	–426 052
	2022	0	0	0	0	0	–481 207	–481 207
Pasiva celkem	2023	2 969 100	0	0	0	0	414 968	3 384 068
	2022	2 871 894	0	0	0	0	364 806	3 236 700
OTEVŘENÁ POZICE	2023	–2 197 586	27 133	113 504	696 437	978 527	381 985	0
	2022	–1 967 367	11 693	156 015	796 582	705 948	297 129	0

MĚNOVÉ RIZIKO

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich rozdělení do jednotlivých měn.

mil. Kč		CZK	EUR	USD	JPY	GBP	CAD	AUD	CNY	Ostatní	Celkem
Zlato	2023	0	0	0	0	0	0	0	0	45 510	45 510
	2022	0	0	0	0	0	0	0	0	15 785	15 785
Pohledávky vůči MMF	2023	45 996	0	0	0	0	0	0	0	94 644	140 640
	2022	50 160	0	0	0	0	0	0	0	93 795	143 955
Bezкупónové dluhopisy	2023	0	42 520	2 215	14 090	0	0	0	0	29 344	88 169
	2022	0	32 171	0	0	0	0	0	0	2 165	34 336
Kupónové dluhopisy	2023	0	645 995	718 835	0	83 011	177 728	93 966	0	32 413	1 751 948
	2022	0	617 631	601 987	0	69 516	158 670	89 670	50 759	30 193	1 618 426
MBS	2023	0	0	41 622	0	0	0	0	0	0	41 622
	2022	0	0	39 946	0	0	0	0	0	0	39 946
Akcie	2023	0	282 258	156 933	47 643	27 551	57 708	30 221	0	0	602 314
	2022	0	243 921	125 463	21 461	24 390	51 298	27 131	0	0	493 664
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2023	0	595 021	19 278	79 081	90	88	808	0	2 545	696 911
	2022	0	686 467	8 648	51 993	6 070	113	104	20	119 146	872 561
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2023	2 918	0	0	0	0	0	0	0	370	3 288
	2022	3 052	0	0	0	0	0	0	0	324	3 376
Ostatní aktiva	2023	3 135	1 471	3 532	84	157	184	73	0	5 030	13 666
	2022	3 729	1 924	3 643	50	115	151	52	0	4 987	14 651
Aktiva celkem	2023	52 049	1 567 265	942 415	140 898	110 809	235 708	125 068	0	209 856	3 384 068
	2022	56 941	1 582 114	779 687	73 504	100 091	210 232	116 957	50 779	266 395	3 236 700

mil. Kč		CZK	EUR	USD	JPY	GBP	CAD	AUD	CNY	Ostatní	Celkem
Bankovky a mince v oběhu	2023	708 869	0	0	0	0	0	0	0	0	708 869
	2022	709 477	0	0	0	0	0	0	0	0	709 477
Závazky vůči MMF	2023	45 996	0	0	0	0	0	0	0	86 155	132 151
	2022	50 160	0	0	0	0	0	0	0	86 376	136 536
Závazky vůči zahraničí	2023	872	98 833	7 234	0	0	0	4 120	0	2 595	113 654
	2022	3 036	195 133	12 749	0	9 954	0	5 300	0	9 148	235 320
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2023	2 556 038	0	0	0	0	0	0	0	0	2 556 038
	2022	2 075 779	0	0	0	0	0	0	0	0	2 075 779
Závazky vůči státu	2023	282 693	237	187	0	0	0	0	0	0	283 117
	2022	463 836	47 043	1 338	0	1	0	0	0	0	512 218
Ostatní pasiva	2023	14 374	1 639	166	0	112	0	0	0	0	16 291
	2022	14 667	33 565	161	0	160	0	24	0	0	48 577
Rezervy	2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2023	-430 718	0	0	0	0	0	0	0	4 666	-426 052
	2022	-485 830	0	0	0	0	0	0	0	4 623	-481 207
Pasiva celkem	2023	3 178 124	100 709	7 587	0	112	0	4 120	0	93 416	3 384 068
	2022	2 831 125	275 741	14 248	0	10 115	0	5 324	0	100 147	3 236 700
Čistá výše aktiv/pasiv (-)	2023	-3 126 075	1 466 556	934 828	140 898	110 697	235 708	120 948	0	116 440	0
	2022	-2 774 184	1 306 373	765 439	73 504	89 976	210 232	111 633	50 779	166 248	0
Čistá výše podrozvah. aktiv	2023	412	205 549	48 214	27 170	5 658	5 816	84	0	0	292 903
	2022	0	139 034	130 647	23 410	6 648	3 495	4 398	0	7	307 639
Čistá výše podrozvah. pasiv	2023	-16	-88 491	-37 639	-120 311	-9 075	-8 603	-84	0	-29 357	-293 576
	2022	0	-62 022	-61 202	-53 152	-4 263	-6 779	-6 825	0	-112 762	-307 005
Čistá otevřená měnová pozice	2023	-3 125 679	1 583 614	945 403	47 757	107 280	232 921	120 948	0	87 083	-673
	2022	-2 774 184	1 383 385	834 884	43 762	92 361	206 948	109 206	50 779	53 493	634

ÚVĚROVÉ RIZIKO A KONCENTRACE PASIV

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich geografického zařazení.

AKTIVA

mil. Kč	2023	2022
Česká republika	17 410	16 447
Německo	982 892	1 242 989
Francie	195 864	175 051
Nizozemsko	73 965	75 179
Rakousko	2 920	5 749
Slovensko	1 702	12 058
Lucembursko	51 636	32 859
Španělsko	23 478	19 603
Ostatní země eurozóny	65 584	52 029
Švýcarsko	39 195	118 023
Švédsko	34 319	43 419
Dánsko	68 456	7 771
Velká Británie	227 243	83 706
Norsko	14 462	13 537
Ostatní evropské země	167	156
USA	1 086 495	912 631
Kanada	283 878	228 021
Austrálie	72 887	69 973
Japonsko	140 788	72 918
Ostatní země	727	54 581
Geografické rozdělení aktiv	3 384 068	3 236 700

PASIVA

mil. Kč	2023	2022
Česká republika	3 215 033	2 854 537
USA	53 196	136 880
Země eurozóny	44 535	56 417
Ostatní evropské země	71 040	188 515
Ostatní země	264	351
Geografické rozdělení pasiv	3 384 068	3 236 700

3.19. Potenciální závazky

ČNB hradí na vrub svých nákladů prokazané a oprávněné provozní náklady MF (do 31. prosince 2007 České konsolidační agentury) ve smyslu Dohody o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací Konsolidačního programu, uzavřené dne 29. června 2000 ve znění dodatků. V roce 2023 činily tyto náklady 0,1 mil. Kč (v roce 2022 činily 0,1 mil. Kč). Vzhledem k nevýznamnosti na ně není tvořena rezerva.

VEDENÉ SPORY

V souvislosti s činnostmi, které ČNB prováděla při výkonu své úlohy podporovat a udržovat stabilitu bankovního sektoru, je proti Bance či třetím osobám vedeno několik soudních řízení. Na základě spolupráce s externími právníky a na základě vlastního posouzení těchto sporů ČNB považuje za nepravděpodobné, že výsledky těchto sporů budou mít zásadní dopad na její finanční pozici, a proto na ně není tvořena rezerva. Obdobně hodnotí potenciální závazky ze soudních sporů, které souvisejí s činností bývalých orgánů dohledu nad finančním trhem a které ČNB vede na základě zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Podle tohoto zákona navíc finanční závazky, které by ČNB v důsledku těchto soudních řízení vznikly, uhradí stát.

3.20. Transakce se spřízněnými osobami

Spřízněnými osobami a osobami se zvláštním vztahem k Bance se rozumí členové bankovní rady, vedoucí zaměstnanci ve vyšším stupni řízení a osoby jim blízké.

ČNB poskytuje členům bankovní rady a vedoucím zaměstnancům ČNB, v souladu s vnitřními

předpisy, služby vedení běžných a vkladových účtů a účelové úvěry, především na financování vlastních bytových potřeb. Vedení účtů a úvěry jsou těmto osobám poskytovány za obvyklých podmínek, za kterých jsou poskytovány i ostatním zaměstnancům Banky. V roce 2023 byl členovi/členke bankovní rady poskytnut úvěr s výjimkou z obvyklých podmínek. Tato výjimka byla poskytnuta v souladu s vnitřními předpisy a týkala se doby splatnosti úvěru.

3.21. Následné události

Vedení ČNB nejsou známy žádné další následné události, které by měly významný vliv na účetní závěrku roku 2023.

Následující příložená zpráva externího auditora byla vydána k účetní závěrce, výroční zprávě a roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Bankovní radě České národní banky:

Výrok auditora

Provedli jsme audit příložené účetní závěrky České národní banky sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. prosinci 2023, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. prosince 2023, a přílohy této účetní závěrky, včetně významných (materiálních) informací o použitých účetních metodách. Údaje o České národní bance jsou uvedeny v bodě 1 přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru příložená účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv České národní banky k 31. prosinci 2023 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. prosince 2023 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na České národní bance nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve Výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora a dále informace v Roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky za rok 2023, připravované podle zákona o České národní bance. Za ostatní informace odpovídá bankovní rada České národní banky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během auditu účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o České národní bance, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržенých ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost bankovní rady České národní banky za účetní závěrku

Bankovní rada České národní banky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je bankovní rada České národní banky povinna posoudit, zda je Česká národní banka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy bankovní rada České národní banky plánuje zrušení České národní banky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem České národní banky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních metod, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti bankovní rada České národní banky uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky bankovní radou České národní banky, a zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost České národní banky nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti České národní banky nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Česká národní banka ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat bankovní radu České národní banky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Ernst & Young Audit, s.r.o.
evidenční č. 401

Roman Hauptfleisch, statutární auditor
evidenční č. 2009

20. března 2024
Praha, Česká republika

SEZNAM ZKRATEK

ABO	Automatizované bankovní operace	IOPS	Reporting Standards)
AML/CFT	opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	IOSCO	Mezinárodní organizace orgánů dohledu v soukromém penzijním sektoru
AML zákon	zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	IREf	Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry
AnaCredit	analytická databáze úvěrů Analytical Credit Datasets	Kč	integrovaný reportovací rámec ECB česká koruna
ARAD	databáze časových řad ČNB	LTV	poměr výše úvěru k hodnotě zajištění dluhopisy zajištěné hypotékami v severoamerickém regionu (mortgage-backed securities)
Basel III	mezinárodní regulatorní rámec pro bankovní sektor	MBS	Mezinárodní měnový fond
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System	MMF	nařízení o trzích kryptoaktiv
CRD	směrnice o kapitálových požadavcích	MiCA	regionální výbor v rámci Rady Evropy, který posuzuje kvalitu opatření v oblasti AML/CFT
CRR	nařízení o kapitálových požadavcích	MONEYVAL	minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky
CRÚ	Centrální registr úvěrů	MREL	Národní banka Slovenska
CZK	česká koruna	NBS	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ČNB	Česká národní banka	OECD	procentní bod
ČR	Česká republika	p. b.	informační systém ČNB pro sběr dat
ČSÚ	Český statistický úřad	SDAT	jednotná oblast pro platby v eurech
DLT	technologie distribuovaného registru	SEPA	zvláštní práva čerpání (jednotná měnová a účetní jednotka MMF)
DORA	nařízení o digitální provozní odolnosti finančního sektoru	SDR	směrnice o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti
DSTI	podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech	Solventnost II	proces dohledu a hodnocení americký dolar
DTI	poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů	SREP	
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví	USD	
ECB	Evropská centrální banka		
EIOPA	Evropský orgán pro pojišťovníctví a zaměstnanecké penzijní pojištění		
ESA	evropské orgány dohledu		
ESCB	Evropský systém centrálních bank		
ESG	udržitelné financování, rámec environmentální a společenské zodpovědnosti (environmental, social and governance)		
ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy		
EU	Evropská unie		
EuGB	evropský zelený dluhopis		
EUR	euro		
GBP	britská libra		
HDP	hrubý domácí produkt		
IAIS	Mezinárodní sdružení orgánů dohledu v pojišťovníctví		
IFRS	mezinárodní standardy finančního výkaznictví (International Financial Reporting Standards)		

ZKRATKY ZEMÍ

AT	Rakousko	HU	Maďarsko
BE	Belgie	IE	Irsko
BG	Bulharsko	IT	Itálie
CZ	Česká republika	LT	Litva
DE	Německo	LV	Lotyšsko
DK	Dánsko	NL	Nizozemsko
EE	Estonsko	PL	Polsko
ES	Španělsko	PT	Portugalsko
FI	Finsko	RO	Rumunsko
FR	Francie	SE	Švédsko
GR	Řecko	SI	Slovinsko
HR	Chorvatsko	SK	Slovensko

Vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28

115 03 Praha 1

Česká republika

Kontakt:

ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ

Tel.: 224 413 112

www.cnb.cz

Grafická úprava a sazba:

Tomáš Cikán

ISBN 978-80-88424-22-2